

Llibret falla

Poble Nou

Torrent, falles 2025

Llibret
falla

Poble Nou

Torrent
falles 2025

Edita:

A. C. Falla Poble Nou

Depòsit Legal:

V-1636-2021

Coordinació textos genèrics:

Delegació de cultura

Fotografies representants:

Javier Ortí

Disseny portada:

Maria Montaner

Disseny impressió:

www.samarucsg.es

Explicació de les falles:

M^a. Carmen Gascón Valldecabres

Correcció:

Gemma Raga García

Coordinen:

Juan Antonio Cabello Escudero

Beatriz Vilata Martínez

Fotografies:

© Arxiu A. C. Falla Poble Nou

© dels textos: els autors les autores

© de la present edició:

A. C. Falla Poble Nou

El llibre ha participat en la convocatòria dels premis de la Generalitat per a la promoció de l'ús del valencià.

Este llibret participa en els Premis de les Lletres Falleres.

Aquest llibret ha participat en els Premis al valencià del llibret de l'Oficina de Promoció Ús del Valencià de l'Ajuntament de Torrent.

La nostra Comissió ha sigut beneficiària de la subvenció atorgada per la Diputació Provincial de València a les Falles 2025.

Amb la col·laboració de la Conselleria d'Educació, Universitats i Ocupació

GENERALITAT
VALENCIANA

Sumari

Editorial	06
Salutació presidennt	08
Salutació Fallera Major de Torrent	14
Salutació Fallera Major Infantil de Torrent	16
Salutació Fallera Major	18
Falla gran	30
Crònica d'un any	42
Nostre teatre	68
Espai cultural	72
Espai infantil	142
Salutació president infantil	162
Falla infantil	170
Recursos per a l'accessibilitat	180
Programa de festes	182
Publicitat	216

Editorial

València verd

Aquest llibret és un llibret per a l'espai i la reflexió. És un llibret que recull articles escrits per una família fallera que pensa en verd. No és l'objectiu d'aquest llibret ser un manual d'instruccions sobre com canviar les falles, però tens un kit molt complet i amb molt de material per a tindre una forma diferent de veure el mateix.

Això és perquè aquest any la falla Poble Nou de Torrent pensa en verd, ja que València en l'any 2024 ha sigut la capital verda europea.

Estem ja en ple compte arrere per a les falles, unes festes que continuen apostant per avançar en sostenibilitat, màxim tenim en compte que la ciutat ha sigut designada "VALÈNCIA CAPITAL VERDE EUROPEA 2024".

La raó és que les falles en València són molt més que focs artificials i art en formes d'espectaculars monuments que, per altre costat, també tenen que anar adaptant-se al nostre temps.

De fet, el seu futur implica apostar per un canvi de materials en els quals no intervinguen aquells derivats el petroleo i que estaran prohibits a partir de 2030.

Hem de veure i analitzar quin tipus d'iniciativa podem veure en les pròximes falles.

Els nou temps demanden sostenibilitat i una millor cura amb el nostre entorn. Per això cal aprofundir en els dos aspectes: les falles i la sostenibilitat.

Com podem fer-ho? Ací tens unes suggeriments:

- Materials sostenibles en la indumentària fallera: optar per vestits típics fallers confeccionats amb materials sostenibles que respecten la tradició i contribueix a reduir l'impacte ambiental de la moda.
- Mobilitat verda usant el transport públic, bicicleta o caminar
- Usant utensilis reutilitzables hi ha ja moltes comissions falleres que opten

per usar gots de plàstic reutilitzables als actes i invents, tant com a la gastronomia.

- Decoracions ecoambientals.

- Cremà sostenible, és un dels actes més emblemàtics de les festes falleres i per això tant els artistes com les comissions han de preocupar-se de què els materials usats en el monument siga el màxim respectuós amb l'entorn.

Pese als esforços és important els avanços, el cas és que no són molts els reptes que queden al davant per aconseguir que les falles siguen sostenibles.

Cal dir que en aquest sentit s'ha impulsat el "PACTO POR LA SOSTENIBILIDAD DE LAS FALLAS", amb l'interés d'avançar a la consecució dels objectius del desenrotllament sostenible (ODS) de l'agenda 2030 de les Nacions Unides i millorar els importants i reconeguts beneficis econòmics de la festa.

Per acabar dient que el reconeixement de València com a Capital verda europea 2024 valora la mirada sostenible que ha aplicat València en les últimes dècades per a deixar una ciutat més amable amb les futures generacions i la situa com a far de les polítiques verdes del Mediterrani.

Cal dir que València ha sigut la primera ciutat del Mediterrani en aconseguir aquest guardó.

El verd de la natura i el blau de la mar es coordinen i conviuen d'aquesta forma en el cap i casal formant el "verde València" i això ha de continuar d'aquesta manera per a sempre.

Per Federico López Irnan

Salutació del President

Ángel Vilata Martínez

Estimada família fallera:

Per segon any em dirigisc a vosaltres com a president de la nostra comissió.

En primer lloc, donar les gràcies a Rosa, Lola i Àngel per fer del 2024 el millor any faller de la meua vida. Vos estime molt.

En segon lloc, dir a Gemma, la nostres fallera major i a Jorge, el nostre president infantil que és un orgull compartir aquest any amb elles i que intentaré que passen el millor any faller de les seues vides. Anem a totes, anem per les falles del 2025!

Ara vull convidar-vos a tots els fallers a què gaudiu molt de les falles i que entre tots fem germanor i demostrem el que és la Falla Poble Nou, una gran família!!

M'acomiade de tots vosaltres i soles em queda dir.

VISCA LA FALLA POBLE NOU
ORGULL DE FALLA

Entrevista al President de 2025

Àngel Vilata Martínez

Com una carcassa de colors Àngel manté la seua il·lusió,
de ser faller i president d'aquesta comissió, que ja té,
cinquanta- sis anys de presència a torrent.

Com a persona excel·lent, amic, company i confident.
Com a faller, primer premi de secció especial i perquè més no n'hi ha.
Mel de romer, és el nostre president.

Fill i net de fundadors de la falla poble nou, un faller de bressol,
de tradició arrelada a la millor festa del món,
en aquesta falla familiar i amb tanta devoció.

En la falla eres el primer, el que obri la persiana,
El que sempre està pendent, i el que dona la cara sí que és menester.
Et dediques cent per cent i exclusivament a ser el nostre president,
encara que passes són o no et trobes bé.

Treballes com ningú, a més a més de ser bon fill, germà, oncle, pare i bon marit.
Has tingut la sort de ser parella del teu fill, com a presidents en 2024.
La teua filla fon F.M. Infantil en 2017 i de la cort a l'any següent,
i com no la teua dona sempre al teu costat, fallera de bressol també.
Heu format una família fallera de tot cor de la seua falla poble nou.

Que et quede molt clar, que la teua comissió està orgullosa, de tindret a tu,
formant part de la seua història com el seu major representant.
Un president que suma i que fa falla.

Ho donaràs tot en la setmana fallera, com els músics d'una xaranga, ho donen tot en un dia
de festa.

Gaudiràs de cada moment i faràs que la teua fallera major Gemma, i el seu fill Jorge, el
nostre president infantil.
Tinguen un any ple de records, que mai podran oblidar.
Gemma, Jorge i tu Àngel formeu un gran equip per al 2025.
Sereu l'enveja de totes les falles en Torrent.

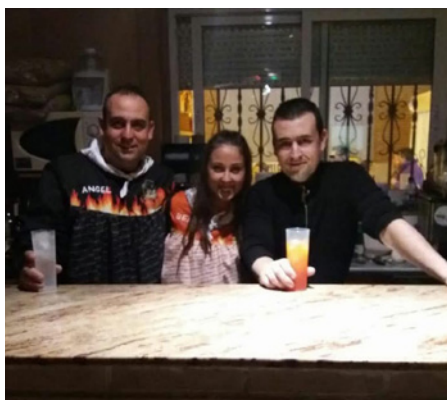
Àngel saps que aquesta tasca és molt important per a tu,
i ho saps per experiència, però també saps,
que eres el millor per a fer-ho possible.

I quan s'acabe la cremà, encara segur et quedaran forces,
per a tornar a lluitar perquè un any més la festa fallera seguisca, i la nostra falla òmpliga els
carrers amb tabal i dolçaina pel nostre barri.

Tornarem a tindre música, festa, foc, masclets, i un altre monument, per a plantar en el
cantó, en la porta del nostre casal.

Així eres tu Àngel un faller de secció especial.
Per això has obtingut el premi com a ninot indultat
Que visquen les falles del 2025!!

M. Carmen Gascón Valdecabres

Com estàs vivint aquest any com a President de la Falla Poble Nou de Torrent?

Amb la mateixa il·lusió que el primer any, però amb més experiència i amb moltes ganes.

Quin ha sigut el moment més emocionant per a tu fins ara?

El moment més emocionant va ser la cremà, perquè posava fi a un exercici magnífic. El més dur, quan les coses no ixen com vols.

Quines han sigut les teues principals responsabilitats com a president?

Representar a la falla com es mereix i que els nostres fallers se senten orgullosos de la nostra falla.

Com t'has preparat per a gestionar la falla durant aquest any?

Primer perquè el cicle són dos anys, després per l'equip de treball tan meravellós que tinc darrere.

Què destacaries del treball en equip amb la resta de la junta directiva?

Sense fer de menys a ningú: la junta, però crec que mai he vist a una junta treballar tant com en aquests últims anys.

Quins reptes has trobat en el teu càrrec aquest any?

El principal és intentar formar la família que formem, encara que cada any és molt més nombrosa.

Com valores la participació dels fallers i falleres en els actes organitzats fins ara?

No puc tindre queixa, quant demanes ajuda, estan ací per al que faça falta, però sí que m'agradaria més que els fallers de peu s'involucraren més.

Quins són els teus objectius per a les pròximes Falles?

Mantindre la mateixa exigència que els últims anys i si és possible millorar un poc més.

Com ha sigut la teua relació amb la Fallera Major i la Fallera Major Infantil?

Molt bona, es coneixen les famílies pràcticament de tota la vida i la veritat molt content que siguen ells.

Quin ha sigut el moment més especial que has viscut amb la teua comissió?

El moment més especial per a mi ha sigut el dia de l'ofrena quan ens van fer un corredor perquè passarem els representants pel mig.

Què significa per a tu ser el màxim representant de la falla?

En l'àmbit faller és un orgull i és el màxim que puc aspirar.

Com vius la pressió de ser el líder de la comissió durant les Falles?

És un plaer cada volta que alguna persona ve a apuntar-se a la falla i l'única pressió és que vull que siguem una família.

Tens alguna tradició o costum especial abans de cada acte?

Depén, hi, hi, hi, en alguns la mistela no pot faltar abans, però no soc supersticiós.

Com t'agradaria que es recordara el teu any com a president?

Com un president que sempre vol el millor per als seus fallers, unes voltes encertes, però és clar que altres falles, però sempre mirant per ells.

Quina és la teua part preferida de la setmana fallera?

En principi, m'agrada molt com la tenim muntar, no canviaria massa coses.

Quin desig tens per a la teua falla de cara a les pròximes Falles?

Que gaudisquen i que la gent jove es deixi aconsellar per la gent major i que aquestes es contagien de l'energia que desprenen els joves, així tots passarem unes falles inoblidables.

Salutació de la Fallera Major de Torrent 2025

Alicia Moreno Jiménez

Estimats fallers i falleres de la Falla Poble Nou,

És tot un plaer per a mi com a Fallera Major de Torrent escriure unes línies a les pàgines d'aquest llibret, i expressar el meu reconeixement i admiració per la vostra dedicació i compromís amb les falles de Torrent. Durant tota la vostra història heu portat l'essència fallera per tots els carrers del barri, omplint cada racó de pólvora, d'art i del vostre amor per les falles, transmetent als més menuts el gran valor de la nostra festa.

Sou una comissió que lluita per mantindre viva la nostra cultura i les nostres tradicions. La vostra excel·lència fent teatre, així com la vostra dedicació en el concurs de Creus de Maig i l'organització del concurs de nadalenques, són mostra perfecta del vostre esperit creatiu i talentós, sempre creant un ambient festiu i acollidor que ens uneix i celebra la nostra identitat.

Gràcies per brindar-me l'oportunitat de compartir les falles del dos mil vint-i-quatre amb Lola, Àngel, Rosa i Àngel, sempre formareu part de la meua memòria i de la meua vida.

A les portes de la nostra gran setmana fallera, de viure els dies més màgics i emocionants de tot l'any, m'agradaria dirigir-me als vostres representants, Jorge, Gemma i Àngel, viviu cada moment al màxim, esprement cada segon perquè no tinc cap dubte que seran unes falles inoblidables que per sempre guardarem als nostres cors.

Us anime a continuar fent falla, a continuar mantenint viva la nostra cultura i les nostres tradicions perquè el vostre esforç i compromís és vital perquè la nostra festa continue creixent i omplint d'orgull a tots els torrentins.

Que el foc, la música i la pólvora ens unisquen més que mai!
Una abraçada molt forta!

Fallera Major de Torrent 2025,
Alícia Moreno Jiménez.

Salutació de la Fallera Major Infantil de Torrent 2025

Ana Barberà Palop

Estimats fallerets i falleretes de la Falla Poble Nou.

El fet que em convideu a escriure-vos unes paraules en el vostre llibret m'ompli d'orgull, i em fa molta il·lusió poder dirigir-me a la vostra entranyable comissió.

Enguany, al costat de la meua estimada Cort d'Honor Infantil, estic vivint amb gran interès les diferents activitats que cadascuna de les 28 falles de torrent porten a terme i vull destacar especialment de la vostra comissió el concurs de nades que any rere any congrega a molts xiquets i xiquetes afinant les seues veus a les portes del Nadal. Gràcies al vostre granet d'arena ajudeu a engrandir l'activitat de nosaltres, els més menuts. Som el present i el futur de la nostra festa fallera.

Vull aprofitar l'ocasió per a felicitar al vostre president infantil, Jorge. Xiquet faller des que va nèixer en una família de gran solera en la vostra comissió i que enguany compartirà amb sa mare Gema l'experiència de ser vostres màxims representants del 2025.

Vos demane que com ells, disfruteu de cada moment de l'any faller. No parpellegeu en cap moment perquè quan se n'adonem, ja estarem en la nostra setmana gran, tan volguda pels fallers i falleres. La música, la pólvora, la indumentària, les tradicions, cultura i sentiment que ens envolten eixos dies han de ser el motiu perquè l'esperit faller inunde la vostra vida i vos sentiu molt orgullosos de pertànyer a la vostra estimada falla.

Només em queda dir-vos que tots junts fem que les falles siguen la millor festa del món.

Una abraçada molt forta per a la comissió infantil de la Falla Poble Nou.

Visquen les falles de Torrent!

Ana Barberà i Palop,
Fallera Major Infantil de Torrent 2025

Fallera Major de 2025

Gemma Raga García

Benvolguts fallers i falleres:

Enguany és un any molt especial per a mi, ja que soc la vostra fallera major i els qui em coneixeu bé, sabeu que era la meua il·lusió d'ençà que tinc ús de raó. Per a mi és un honor representar, al costat del meu fill Jorge i Àngel, la falla que tots tres sempre hem portat al cor, ja que les nostres famílies han sabut inculcar-nos eixe amor al barri, a la falla i a les nostres tradicions.

Espere de tot cor que les falles 2025 siguen inoblidables per a tots, com ho són per a mi. Que cada passacarrer, cada despertà, cada acte siga únic i irrepetible i quan arribe eixe dia de l'ofrena i passe per davant de la Verge, el meu cor esclata d'emoció i els meus ulls s'ompliquen de llàgrimes d'emoció, sols em quede donar-li les gràcies per l'any viscut.

Sols em queda desitjar-vos que passeu unes bones festes amb harmonia i germanor i gaudim tots junts d'aquests dies.

Salutacions,
Gemma

A la Fallera Major de 2025

Gemma Raga García

Alceu la veu tabal i dolçaina, artista faller ja pots traure els ninots al carrer.
Que la nostra comissió s'ompliga d'alegria i satisfacció perquè ja tenim fallera major.
Com en un clarí de festes, anuncia l'arribada de la seua valenciana i sentiment faller.
Professora de professió i fallera de tradició, puix l'amor per la festa la dus en el cor.

Gemma seràs el gran motiu, per a on tu passes, entre un esclat de traques i carcasses.
Bellesa, noblesa i simpatia la nostra dolça regina, representant de la falla poble nou.
El nostre estendard desfilara mogut per la música i el cant de les nostres albaides.
Cultura i tradició ompliran de festa els carrers de torrent sense por per si plou.

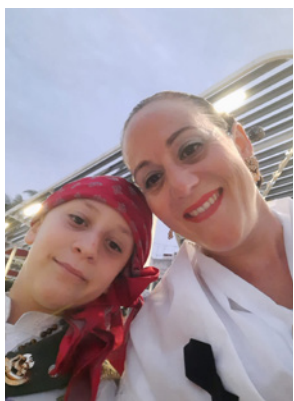
Les flors cobriran la vesprada de colors en la processó a la verge dels desemparats.
Lluiràs el vestit de valenciana amb orgull al costat del teu president Àngel i la teua comissió.
Jorge el nostre president infantil, el teu fill, t'acompanyarà en aquest acte ple d'emoció.

Pels teus ulls brotaran llàgrimes entre foc i flames, quedant els ninots en cendres,
les guardaràs com un tresor, i cada vegada que les veges, reviscolaran records de nou.

Gemma gaudeix amb molt d'orgull de ser;
La fallera major del 2025 de la falla poble nou!!

Vixquen les falles 2025!!

M. Carmen Gascón Valdecabres

Entrevista a la Fallera Major de 2025

Gemma Raga García

Com vius aquest acte tan especial com a Fallera Major?

Aquest és un dels meus somnis des de ben xicoteta i per eixe motiu el visc i gaudeixo amb moltíssima il·lusió.

Què va ser el primer que vas pensar quan et van comunicar que eres la Fallera Major?

La veritat és que molta alegria i molt d'agraïment per totes les persones que varen fer que fora possible. I també vaig pensar que tindria molta faena, perquè compartint regnat amb el meu fill, el treball és doble, però amb il·lusió i sempre rodejada de la meua família i de bons amics tot es du a terme.

Quin ha sigut l'acte més emocionant per a tu fins ara?

Fins al moment n'hem tingut pocs, però sense dubte el dia de la meua demanà. Sentir-te rodejada de tota la comissió i amics i que et demanen per a representar a la teua falla és impressionant.

Com t'has preparat per a aquest càrrec tan important?

Crec que preparada completament no estic, però a poc a poc i amb els consells de les meues predecessores, ho faré com cal.

Quina relació tens amb la teua Cort d'Honor? Com viviu l'any juntes?

La relació amb la meua comissió femenina és molt bona. Sempre em donen suport a i m'ajuden al fet que tot estiga perfecte. Són fascinants.

Hi ha algun acte en què tingues especial il·lusió per participar en les pròximes falles?

Sí, en tinc dos. Per una banda, la presentació, ja que ens exalten al meu fill i a mi, davant de la nostra falla i, per altra banda, l'ofrena, que serà el moment de donar-li les gràcies per l'any viscut.

Què significa per a tu ser la representant de la teua falla en un any tan important?

És un honor representar per allà on vaja la falla que m'ha vist créixer a mi i a tota la meua família.

Com compagines les teues responsabilitats com a Fallera Major amb la teua vida quotidiana?

La veritat és que és un poc complicat compaginar treball, casa, extraescolars dels meus fills, activitats falleres... Però amb l'ajuda del meu marit i la meua germana, arribe a tot.

Quin ha sigut el moment més divertit o inesperat que has viscut fins ara?

Inesperat, encara que no tan divertit en eixe moment, fou quan vaig parlar al primer acte i el meu fill va dir al seu discurs, les paraules que jo m'havia preparat per a dir. Vaig eixir del moment com vaig poder i a moment d'ara encara ens riem d'això.

Què destacaries del suport que has rebut de la teua família i amics?

Ho resumisc en una paraula: incondicional.

Quina és la teua indumentària fallera preferida? Per què?

El vestit complet incloent la mantellina perquè representa les arrels d'on venim, les nostres tradicions religioses i el nostre folklore.

Què esperes del dia de l'Ofrena? Com t'imagines eixe moment?

L'espere amb molta il·lusió perquè és l'acte que més m'agrada. Espere poder passar per davant de la Verge junt amb el meu fill i donar-li les gràcies.

Com valores el treball de la comissió durant aquest any?

És de valorar amb molta estima tot el treball, sols per amor a la falla, que fan eixes persones que estan per darrere d'amagat i que sense ells no es podrien fer les coses tan bé com es fan.

Quin paper penses que tenen les Falles en la promoció de la cultura valenciana?

Són un element molt important. Fan el paper de ressò de la nostra cultura, les nostres arrels i la nostra llengua valenciana per tot arreu.

Com vius la responsabilitat de representar la teua falla davant d'altres comissions?

Com he dit, és una responsabilitat molt gran perquè representants al grup de gent que formen la comissió, però ho faré el millor que sàpiga per deixar-los al lloc que mereixen.

Quin missatge t'agradaria transmetre als membres més joves de la teua falla?

A mi sempre m'han dit que fera cas a la veu de l'experiència i que la saviesa la té la gent major. Que seguisquen les tradicions i que no es perden.

Quina ha sigut la teua experiència amb altres Falleres Majors d'altres falles?

Genial, som un grup de 26 falleres majors que hem de fer una pinya i ens ho passem d'allò més bé.

Tens alguna tradició o ritual especial abans de cada acte?

Sí, senyar-me i demanar a la Verge que tot isca bé.

Què esperes que recorden els fallers i falleres del teu any com a Fallera Major?

Que els haja representat com ells es mereixen i que gaudim d'un bon any.

Quin és el teu desig més gran per a les pròximes Falles?

Que tinguem salut i molt bona harmonia perquè crec que la resta vindrà rodar.

* * * * *

Junta executiva

* * * * *

President:

Angel Vilata Martinez

Vicepresident 1r:

Juan Antonio Cabello Escudero

Vicepresidenta 2na:

Ana Belen Garcia Garcia

Vicepresident 3r:

Jose Donate Aguilar

Secretaria:

Mª Carmen Cantos Cambronero

Vicesecretari:

Ramon Martin Puig

Comptadora:

Rosa Borrás Gimenez

Tresorer:

Juan Jose Castello Aguado

Delegat de Loteries:

Valentin Company Andreu

Delegada de Protocol i Llibret:

Beatriz Vilata Martinez

Delegada de Teatre:

Gema Raga Garcia

Delegada de Cultura:

Mª Jose Raga Garcia

Delegada de Recompenses:

Vanesa Saiz Marcilla

Delegada d'Infantils:

Juli Gimenez Viñes

Vicedelegada d'Infantils:

Ana Redondo Triguero

Vicedelegada d'Infantils:
Rosarin Santamaria Marcilla

Vicedelegada d'Infantils:
Jessica Santamaria Marcilla

Vicedelegada d'Infantils:
Ana Maria Tellez Orti

Delegat de Festejos:
Vicente Peris Martinez

Vicedelegat de Festejos:
Guzman Juanes Blasco

Vicedelegat de Festejos:
Martin Fuentes Mañes

Vicedelegada de Festejos:
Noelia Trochoni Orti

Vicedelegada de Festejos:
Eva Arjona Coletó

Delegat d'Esports:
Ruben Vilata Martinez

Vicedelegat d'Esports:
Javier Miquel Orti

Delegada d'Activitats diverses:
Paula Miquel Rodriguez Palmero

Vicedelegat d'Activitats diverses:
Antonio Tendero Catala

Delegat de Casal:
Vicente Vilata Gonzalez

Delegat de Pirotècnia:
Manuel Blasco Millan

Vicedelegat de Pirotècnia:
Abel Toledo Cuadros

Delegada de Juventut:
Ana Maria Marcilla Vigo

Vicedelegada de Juventut:
Amparo Ribes Vigo

Cens faller

Izan Salazar Ballester
 Alvaro Donate Borrás
 Kevin Rodríguez Rodríguez
 David Lopez Gonzalez
 Roberto Fabia Saiz
 Jose Antonio Rocha Jimenez
 Samuel Cabello Cantos
 Alvaro Lerma Chicano
 Pau Orti Novoa
 Sergio Medina Godoy
 Javier Juanes Raga
 Salva Juanes Raga
 Abel Toledo Garcia
 Daniel Martinez Miquel
 Alan Ramos Garcia
 Alejandro Ibañez Arjona
 Ismael Martin Debolos Zálvez
 Daniel Ferrer Muñoz
 Cristian Cabello Cantos
 Alvaro Inarejos Gomez
 Jorge Martinez Miquel
 Raul Fabia Saiz
 Christian Cabañero Cortes
 Yeray Garcia Ortiz
 Daniel Ibañez Arjona
 Sergio Jara Vigo
 Enrique Tronchoni Orti
 Francisco Salazar Gimenez
 Jorge Lopez Alcina
 Adrian Ruiz Flor
 Sergio Jimenez Catalan
 Sergio Ramirez Gonzalez
 Jorge Ferrandis Abad
 Pablo Prieto Cañabate
 Nacho Vilanova Ferrer
 Antonio Tendero Catala
 Arturo Marcilla Vigo
 Francisco Marin Sanchez
 Ramon Viñes Cubes

Jose Antonio Muñoz Gimenez
 Angel Gonzalez Rodriguez
 Cristian Lara Sanchez
 Manuel Herreros Mocholi
 Abraham Sanz Ortega
 Francisco Marcilla Gonzalez
 David Paños Ruiz
 Manuel Blasco Millan
 Abel Toledo Cuadros
 Joaquin Roger Romo
 Jose Vicente Galdanes Catala
 Antonio Salazar Gimenez
 Angel Saiz Marcilla
 Sergio Dominguez Ruiz
 Angel Marcilla Muñoz
 Miguel Angel Orti Campayo
 Alejandro Castro Puig
 Ruben Hernandez Vargas
 Antonio Barrachina I Sabio
 Jose David Almodovar Campillos
 David Madrid Frances
 Joaquin Gorreta Villalon
 Jorge Arena Fanega
 Juan Jose Martinez De Francisco
 Samuel Mora Navarro
 Javier Triguero Navarro
 Ionut Baias
 Antonio Castro Puig
 Alejandro Camara Onsurbe
 Ruben Vilata Martinez
 Javier Miquel Orti
 Jaume Fabia Ruiz
 Mario Ruiz Sanchez
 Jaier Castro Garcia
 David Tarazona Saez
 Vicente Vilata Martinez
 Antonio Viedna Garcia
 Fernando Martinez Jardiel
 Jose Luis Gonzalez Garcia

* * * * *

Cens faller

* * * * *

Francisco Miquel Silla
 Emilio Puig Campos
 Jose Serrano Argente
 Jonathan Rodriguez Silva
 Jose Donate Aguilar
 Juan Jose Castello Aguado
 Jose Enrique Orti Campayo
 Raul Raga Guijarro
 Juan Carlos Orti Pareja
 Jordi Silvestre Puchal
 Ramon Caballero Jerico
 Antonio Campos Blanco
 Jose Ramon Bermell Espeleta
 Salvador Martinez Caverro
 Vicente Peris Martinez
 Guzman Juanes Blasco.
 Martin Fuentes Mañes
 Jose Eduardo Chuliá Cervera
 Rafael Silvestre Puchal
 Jose Miquel Orti
 Ramon Marti Puig
 Ramon Perez Campayo
 Enrique Orti Pareja
 Tomas Ballester Descals
 Antonio Pedro Medina Ramos
 Jose Juan Lopez Gonzalez
 Juan Antonio Cabello Escudero
 Rafael Marin Alvarez
 Jose Luis Gomez Escribano
 Pascual Tronchoni Vilar
 Francisco Mendez Guerrero
 Isidro Garcia Gimenez
 Pascual Caballero Parra
 Vicente Puig Selma
 Miguel Raga Chust
 Salvador Raga Chust
 Enrique Orti Escriba
 Manuel Gonzalez Rodriguez
 Vicente Vilata Gonzalez

Valentin Company Andreu
 Fallera Major Eixint
 Rosa Borrás Gimenez

Andrea Vilata Moya
 Mirian Navarro Ribes
 Carmen Silvestre Navarro
 Nayala Ibañez Arjona
 Maria Gomez Gomez
 Esther Orti Ortiz
 Yolanda Castro Puig
 Marta Miquel Rodriguez Palmero
 Juli Vilata Gimenez
 Irene Llacer Ruiz
 Marianela Raga Zamora
 Natalia Ramirez Gonzalez
 Jenny Prieto Gordillo
 Amparo Castillo Alcazar
 Alba Castillo Alcazar
 Mireya Marquez Leons
 Mireia Carratala I Lope
 Paula Miquel Rodriguez Palmero
 Kasandra Ballesteros Furio
 Noelia Tronchoni Orti
 Carla Herrera Sanchez
 Alba Alonso Cabello
 Cristina Duran Gordillo
 Ana Maria Marcilla Vigo
 Alicia Herreros Moncholi
 Mariangeles Cervera Jimenez
 Andrea Roberto Lopez
 Camila Nicole Alvarez Rebollo
 Carolina Jurado Cuenca
 Veronica Jurado Cuenca
 Silvia Sanchez Hiruela
 Cristina Valcarcel Sobral
 Inma Fernandez I Moratalla
 Amparo Silla Mora
 Rocio Camara Onsurbe

Cens faller

Teresa Bas Real
 Mariadolores Garcia Garcia
 Andrea Marin Barea
 Sandra Vargas Izquierdo
 Yolanda Riquelme Pichardo
 Jessica Chinesta Muñoz
 Belen Varea Ferrandis
 Inmaculada Alagarda Mansilla
 Rocio Lopez Ibañez
 Jessica Santamaria Marcilla
 Amparo Ribes Vigo
 Lourdes Baron Cogolludo
 Ines Chulia Gascón
 Pilar Puig Navarro
 Maria Mercedes Mantas Javier
 Tamara Paños Ruiz
 Lara Cañadas Gonzalez
 Valentina Obrador Valera
 Sara Casas Chicano
 Yanira Gonzalez Torres
 Sandra Carratala Ferrandis
 Esther Bermell Ferrandis
 Tamara Fernandez Gomez
 Alba Garcia Marquet
 Corin Mendez Romero
 Mariangeles Mendez Romero
 Mª Carmen Lopez Ibañez
 Pamela Torres Victorio
 Ana Asensi Calatrava
 Eva Maria Barrachina Sabio
 Eva Maria Arjona Coletó
 Beatriz Vilata Martinez
 Ana Maria Picazo Caballero
 Puri Marcilla Gonzalez
 Carolina Diaz Almerich
 Inmaculada Moya Martinez
 Almudena Moya Martinez
 Juli Gimenez Viñes
 Mariajose Rubio Cuadros
 Ana Redondo Triguero

Mayte Haro Gonzalez
 Rosarin Santamaria Marcilla
 Maria Jose Tellez Orti
 Vanesa Saiz Marcilla
 Elena Ferrando Paris
 Maria Amparo Medina Company
 Esther Orti Paños
 Mariana Rodriguez Gibbs
 Maria Del Mar Arjona Coletó
 Mariadolores Miquel Orti
 Ana Belen Garcia Garcia
 Rosana Gonzalez Garcia
 Amparo Alcazar Alamo
 Carmen Gascón Valldecabres
 Mari Carmen Cantos Cambroneró
 Mariajose Raga Garcia
 Monica Fernandez Gonzalez
 Mariajosé Novoa Vázquez
 Encarna Orti Pareja
 Mercedes Gonzalez Garcia
 Maria Jesus Gonzalez Garcia
 Mariadolores Llacer Sanz
 Maria Jose Godoy Morales
 Yolanda Puig Solana
 Ana Tellez Orti
 Marga Barea Segura
 Maria Dolores Garcia Prado
 Mariadolores Gonzalez Arribas
 Rosario Marcilla Garrigues
 Elisa Sabio Ferrando
 Maria Teresa Leralta Chicano
 Puri Gonzalez Garcia
 Julia Viñes Catala
 Silvia Jerico Sanchis

Abonats

Manuel Fernandez Martinez
 Dolores Catala Puchal

✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧

Fallers brillants

✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧

El passat exercici faller, els fallers Rosa Borrás, Vanesa aiz, Gemma Raga, Carolina Díaz i Angel Vilata, van rebre les màximes insígnies atorgades per a un faller, Fulles de llorer i brillants.

Insígnies que signifiquen la trajectòria fallera dins del món faller.

Fallers de tota la vida, treballadors i que han dedicat part de la seua vida a treballar per la nostra festa.

Tenen un currículum faller important, perquè tots ells han sigut en algun moment o inclús en l'actualitat de la nostra junta directiva i en alguns casos absentant els màxims càrrecs com a falleres majors, president o dona de president.

Des de la nostra comissió volen donar l'enhorabona per la vora llavor realitzada com també agrair el vostre esforç i amor per la nostra falla.

Enhorabona, fallers.

Acomiadament de la Fallera Major de 2024

* * * * *

Rosa Borrás Giménez

* * * * *

Benvolguts fallers, falleres i amics de la nostra comissió.

Us escric aquestes línies com a comiat d'un gran any faller.

Tenint en el record tots els moments viscuts com a fallera major.

Complint un somni inesborrable en la meua memòria.

Done les gràcies al meu president Àngel i als meus representants infantils Àngel i Lola que al costat d'ells he caminat pels carrers de Torrent, orgullosa de representar a la meua benvolguda falla, ja que el 2024 es quedara gravat en la meua memòria.

Donar l'enhorabona a Gemma i a Jorge com els màxims representants parisques l'any 2025.

M'acomiade de tots vosaltres amb llàgrimes vives en els meus ulls.

Fins sempre
Rosa Borrás i Giménez
Fallera major 2024

Falla gran
falles 2025

* * * * *

L'estoreta velleta

* * * * *

Artista:
Fede Alonso Andreu

La falla gran vol fer-nos veure el tresor, que tenim en la nostra València.
Ens farà viatjar des de l'antiguitat, amb Jaume I
i la seua conquesta a València.

Passant per l'horta valenciana, els seus camps,
amb els productes valencians.
Les nostres festes tradicionals part de la nostra cultura.
La nostra gastronomia i la música valenciana.

La dona valenciana la tenim en el remat de la falla.
És un Homenatge a la dona fallera, envoltada pel tabal i dolçaina, que sempre
acompanya a la festa fallera.
L'alegria, la dolçor i la gràcia eixa es la dona valenciana.

La pirotècnia és part de la nostra terra, el pirotècnic és l'encarregat de fer-la i disparar-la.
Has de ser molt valent per treballar en aquesta professió.
Les falles acaparen molts actes en els quals està present, en mascletaes i castells,
en traca, en tro de bac i masclets.

Tenim a Jaume I que representa el nostre conqueridor, en València se celebra el
nou d'octubre,
día de la Comunitat Valenciana des del segle XIV.
També tenim les torres de serrans, porta de la muralla medieval de València,
patrimoni cultural de la nostra ciutat.

La moma ens recorda la festa del corpus.
En la processió, la moma és la representant de la dansa,
amb el seu vestit blanc, i acompanyada pels momos
aquest ball també està acompanyat per tabal i dolçaina.

L'horta valenciana també està representada en la falla, en els productes típics
valencians i el llaurador que
ens vol fer veure que som els valencians uns privilegiats,
per la nostra agricultura arrelada de generacions,
amb productes estrella com les taronges, l'arròs, l'orxata...

La gastronomia també està present, al nostre voltant
amb els nostres dolços típics en temporada de falles.
Els bunyols riquíssims dolços fets per les bunyoleres,
repartides per tota València, quan arriba la nostra festa.

I per a colofó final tenim el típic l'esmorzar a la nostra comunitat.
A soles o en els amics, un bon entrepà, en unes poquetes d'olives,
tramussos i cacaos, la cerveseta o el vi amb llimona i per acabar,
el cremaet i la copeta de cassalleta que en València és molt tradicional.

En el remat central de la nostra falla

Tenim a la dona valenciana que es tan important per a València i com no per a les falles, la nostra volguda festa.

La dona valenciana

Passejant per l'albereda,

amb un vestit de color i seda, donant la benvinguda a la primavera.

Els ulls plens de llum

Com la lluna de València

I el rostre resplendeix com el sol, de la nostra albufera.

La dona valenciana

que bonica tota ella,

envoltada de taronges,

de l'horta de València,

de palmeres, d'aigua salada i arena.

El Micalet, les Torres i la llotja de la seda,

et tenen enveja, per

poder-te ficar, les pintes,

les arracades i el vestit de fallera.

La dona valenciana

que per mantindre la tradició, a la seua verge engalana, portant un ram de flors,

tremolant emocionada.

Acompanyada pel ritme,

del tabal i dolçaina, música arrelada, de la nostra terra valenciana.

Ja estàs ací, ja estàs preparada, que la setmana fallera, molt prompte s'acaba.

Sense por al fred, ni a la pluja, ni al vent gaudisses de les festes, amb un somriure sincer.

En la teua mirada es pot veure, la festa, el soroll, el fum i la flama.

I com cada any reviscoles,

com les cendres d'una falla.

Eixa eres tú

Dona valenciana.

En la primera escena

Tenim a un llaurador que mira el seu camp i pensa;
La millor terreta del món,
és el que diuen de València,
els nostres llauradors.
T'alces de bon matí,
et fiques la brusa i el pantaló, les espardenyes de careta i t'agafes el cabàs i l'aixeta.
Preparat el planter i ja en l'hort, et dediques a plantar el pimentó, amb molta dedicació.
Que bonic està el camp,
ja passa l'aigua per la séquia.
Et poses a regar en un moment, a l'ombra d'un taronger.
Pel front et cau la suor,
i tel torques en un mocador,
Pensant que ja es va fent l'hora, de pegar un mos.
Els tarongers que bonics!
En flor estan ja! Les tomaques i albergínies ja les tens collides i en el caixó.
Quasi tot ja està arreplegat, llavors, a casa hi ha d'anar, agafa les eines, que el sol
s'amaga ja.

Ha sigut bona la collita,
encara que no ha plogut massa, però que satisfet estàs de menjar, del treball de
les teues mans.
I que orgullós estàs de la teua València,
la millor terreta del món,
la teua terreta, sí senyor.

En la segona escena

Tenim a la Moma que data des del segle XV i de caràcter religiós, la dansa de la moma, en València es feu molt popular.

L'origen està en les roques i misteris, que eren carros triomfals.

Contaven històries bíbliques, del ben i del mal.

Eixos carros eren escenaris,
que es manejaven per tracció animal.

Damunt d'ells es representaven, els teatres i balls.

En la processó del corpus Cristí, una festa molt important, eixia la "moma o virtut" vestida de dona,

amb la cara tapada de tul, tota de blanc.

Acompanyada per la música, de la dolçaina i el tabal.

Ballant una dansa rodant i rodant, en mig dels momos vestits de roig, que tots representaven, els set pecats capitals.

(supèrbia, avarícia, luxúria, enveja, gula, ira, peresa).

Els momos tenen un bastó en la mà i a la moma volen doblegar.

Però la moma porta un cetre daurat, i en ell els toca el cap als momos, així finalment la virtut guanya en la lluita contra el mal.

Tots ells són hòmens inclous la moma central,
que fa delectar al públic que veu el seu ball.

Cada any fins als nostres dies, gaudim d'aquesta dansa, en el día del corpus i que és tan popular.

En la que sempre ens recordarà, que el bé guanyarà sempre al mal.

En la tercera escena

Tenim a la bunyolera preparada per a la nostra festa.
Cal treballar incansablement els quatre dies de Sant Josep.
Durant tot l'any tenim dolços típics,
en la nostra comunitat,
que són una delícia per al paladar.

En Setmana Santa el panquemao, a l'estiu l'orxata, en el nou d'octubre, la fruita de
massapà amb la piuleta, i el tronador de Sant Dionís,
en Nadal el torró i en el dia de reis el tortell.

Però hi ha un dol en Sant Josep "setmana fallera",
que ens agrada massa, són els bunyols de carabassa,
que estan per a xuclar-se els ditets i s'acompanyen amb xocolata a la tassa,
però assole's te'ls pots menjar també.
Per a fer-los necessites farina, oli, rent,
Sucre i carabassa.

Però no tot el món sap fer-los, perquè has de tindre molta manya.
Hi ha dones dedicades a aquesta professió,
elles són les bunyoleres, estan molt sol·licitades, en està setmana.
Que bonica dedicació!

La bunyolera prepara la massa, després l'oli calfa, banya els dits amb aigua,
agafa la massa i amb el dit gros fa un forat, els deixa caure en l'oli bé calent per a
fregir-los bé.

Quan estan doradets, els trau doncs ja estan fets.
Els fica en una mesureta amb sucre i a menjar.
¿Una mesureta més em puc menjar?
València en falles està plena de bunyoleres,
per tots els carrers, delectant els paladars,
de turistes i valencians.
Que orgull la bunyolera de veure menjar,
Els bunyols que prepara ella, amb les seues mans.

La quarta escena

El nostre esmorzar, que bo que està!
En València és molt típic anar a l'esmorzar,
i tot va començar en l'horta ja fa molts anys,
Els llauradors després de llaurar es feien un bon esmorzar.
I per a no perdre la tradició vos diré on cal anar.

Dona igual anar al bar de Pepe, a ca Ximo o a ca pasqual.
L'important és que et fiquen un bon entrepà.
Des de les nou per als més matiners, fins a les dotze,
per als més ressagats i no et descuides,
que se t'ajuntarà amb el dinar i eixe és un altre cantar.
La truita de creïlles, el pimentó amb tonyina,
o blanc i negre en favetes, dona igual del que t'ho facen, però que no et falten ni
els tramussos ni els cacaus.
Un gotet de vi amb llimonada o la cerveseta per acompanyar, i de pas unes
olivetes per si cal.

Que bo que està l'esmorzar i que a gust té-lo menjaràs.
Per a rematar la faena falta el cremaet, la copeta de cassalla, icom un rei et quedaràs.
Fes-li cas als meus consells,
i pràctica el ritual és una bona experiència, en la qual sempre triomfaràs.
Ja se m'ha fet la boca aigua, de contar-te la tradició de l'esmorzar.
Vaig en un moment a ca Nelo que són les nou i mitja,
i jo també vull esmorzar.

A la cinquena escena

El nostre conqueridor amb el seu cavall i les nostres torres de serrans,
és l'estampa perfecta per al lema de la nostra falla.
És la història de la nostra volguda València, Jaume I i les Torres de Serrans.
El 9 d'octubre en 1238, Jaume I Rei d'Aragó va conquerir València,
alliberant-la dels musulmans.
Des d'eixe dia se celebra una de les festes, més importants de la nostra comunitat.
Jaume I ens va concedir el títol de "Regne de València" i la seua pròpia bandera,
que fon el pendó que ell portava en la conquesta,
Anomenant-la senyera.
Després repoblà València i va fer construir un hospital i damunt de la Mesquita,
la nostra meravellosa catedral.
El regne de València es feu poderós i gran.
A poquet a poquet varen construir més edificis,
com les torres de quart, el Micalet i la llotja de la seda.

I com no les torres de serrans, les portes,
a una València emmurallada.
D'ací ve una expressió molt valenciana.
"Quedar-se a la lluna de València".
Les portes s'obrien de matí i el que no arribava,
abans de tancar-se a la nit, es quedava fora a dormir.

Aquest edifici tan emblemàtic de la nostra ciutat, hui en dia és el millor escenari somiat,
per a fer la nostra grandiosa crida fallera.
També s'anà forjant el nostre escut.
De ser un simple senyal reial d'Aragó,
fins en l'actualitat, amb la corona, les fulles de llorer,
les dues L-L que volen dir les dues vegades que València,
fon lleial a Pedro el cerimoniós, en la guerra de Castella.

I lo rat penat, l'animal insígnia de la nostra comunitat.
Lo rat penat simbolitza grandesa, protecció i vigilància.
La llegenda conta que els musulmans,
tenien les rates penaes volant, perquè creien,
que mentre volaven els protegien, i no serien derrotats pel Rei d'Aragó Jaume I.
Però no va ser així, perquè es varen derrotar.

L'escut està en totes les institucions valencianes,
i també en els estàndards.
En les bandes de les falleres llavors,
és l'emblema de la nostra comunitat.

València és famosa per ser bressol de la paella,
per la ciutat de les arts i les ciències i per les
nostres falles patrimoni immaterial de la humanitat.
És la productora més gran d'Espanya en taronges,
i la ciutat del sant grial.
És un orgull ser València i formar part, de, la història d'aquesta ciutat.

En l'última escena, la sisena:

Com a colofó final està el pirotècnic, preparant la mascletà per a la fi de la festa fallera abans de la cremà.

Entre el soroll, el color i la pólvora, la figura del pirotècnic es troba.

Aquesta vocació és un art meravellós i gaudeix tot el món, però cal anar, amb compte perquè és molt perillós!

El pirotècnic és molt valent,
fabrica les traques, els coets, i el tro de bac també,
amb molt d'enginy i gràcia,
per fer-nos mirar al cel,
quan comença la mascletà o el castell.

Amb la boca oberta ens quedem, mirant l'explosió de colors, eixa és la melodia,
que fa vibrar els nostres cors.

En la festa fallera, el pirotècnic és molt important, sense ell no podrien dir les
nostres falleres majors,

"senyor pirotècnic pot començar la mascletà".

Quan s'acaba l'espectacular exhibició, a tots ens agrada oferir-li una ovació.

Donant-li les gràcies aplaudint, per la seua demostració.

Que ben acabada!

Quin terratrèmol més impressionant!

Que figures i colors!

Anem raonant pel carrer tots.

I que cara de satisfacció se li queda, al pirotècnic per fer-nos gaudir, sense res que
lamentar, de la seua intervenció.

GUIA PER A UN FALLER SOSTENIBLE

El canvi climàtic ja és aquí posem el nostre petit gra de sorra i sembrem-lo a la muntanya verda.

Guia per a un faller sostenible

Com gaudir de les falles d'una forma sostenible.

Es tracta d'una guia senzilla per a poder gaudir de les falles d'una manera sostenible. Es reuneixen aquí una sèrie de consells i o recomanacions per a poder compaginar la festa i el respecte al medi ambient tenint en compte que, en els dies de desplaçaments, l'activitat comercial i l'ús de l'energia.

No hi ha dubte que el medi ambient s'ha de cuidar tot l'any, però els excessos de la nostra festa són una molt bona excusa per a recordar que els hàbits responsables poden ajudar a la preservació del nostre ecosistema sense renunciar a gaudir de les festes les tradicions.

Aquests consells per al món de les falles i visitants van encaminats a reduir el consum d'energia i la generació de residus.

CONSELLS PER ALS FALLERS

1. Utilitzar el màxim possible el transport públic. - reduirem els gasos i aconseguirem tenir una major qualitat d'aire pur.
2. Monuments més ecològics. - això només es pot aconseguir en anar incorporant materials més ecològics.
3. Bombetes led als carrers adornats i casals. Aconseguint un estalvi energètic i econòmic, així com reduïm la contaminació
4. Utilització de vaixelles reutilitzables i reciclables. Un punt molt important, així com els gots de les revetlles.
5. Contenedors diferenciats. - punt important per a ajudar al reciclatge, vidre, plàstic o paper.
6. Els fallers som col·lectiu veïnal. - els fallers hem d'estar implicats en el nostre barri donant exemple als veïns mantenint net el nostre barri.
7. Respectar zones verdes i horaris establerts. Tothom té el dret a poder descansar i les zones verdes són nostres i hem de cuidar-les.
8. Educació sostenible. Programar xerrades i activitats de divulgació i conscienciació sobre la transició ecològica, pensar i incorporar productes saludables de proximitat o de comerç.
9. Triar flors de temporada pot tenir un estalvi econòmic i és molt sostenible per a l'ofrena i altra.

✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧

Crònica d'un any

✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧ ✧

Per Beatriz Vilata

Falla, eixa paraula tan especial, màgica, amb un sentiment que no es pot explicar, paraula que per als que vivim en aquest món, significa tant...

És família, amics, rialles, treball, constància, esforç, sentiment, i sobretot casa! Durant tot l'any al nostre casal no es para, fent activitats internes tant per als més menuts com per als grans.

Gener:

Gener ve carregat de treball, tenim la nostra festa de reigs macs hi ha on els més xicotets els fan entrega d'un regal, i com no, la nostra presentació, on per fi es presenta al món faller als representants de la nostra falla, l'acte més important dins d'una comissió.

Febrer:

Ens ficarem i preparar-se per a les nostres falles.
Petjant banderes als nostres representants, preparant al nostre casal les disfresses de les cavalcades, amb dinars al casal cada diumenge.

Com cada any l'últim dissabte del mes, es preparen per a anar a la crida, però per desgràcies de la vida, això hagué de canviar.

Com la majoria sap hi hagué una tragèdia, un incendi en nou campanar, que deixa a moltes famílies sense llar, un esclat al cor per a tots els valencians, per aquest motiu vàrem posposar la nostra crida i cavalcada infantil.

Ens preparem per a les nostres falles.

Petjant banderes als nostres representants, preparant al nostre casal les disfresses de les cavalcades, amb dinars al casal cada diumenge.

També com és habitual en els últims anys varen Fer la presentació del nostre llibret, a la sala d'actes de l'Ajuntament de Torrent.

Com cada any l'últim dissabte del mes, ens preparem per a anar a la crida, però per desgràcies de la vida, això hagué de canviar.

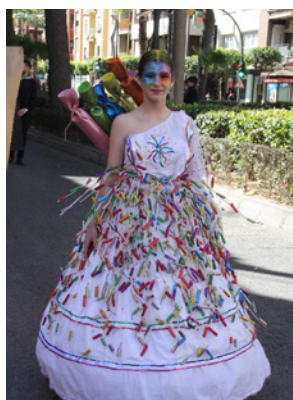
Com la majoria sap hi hagué una tragèdia, un incendi en nou campanar, que deixa a moltes famílies sense llar, un esclat al cor per a tots els valencians, per aquest motiu vàrem posposar la nostra crida i cavalcada infantil.

Març:

el mes de València, on a poc a poc ens endinsem en el cor de la nostra festa, on els carrers s'omplien de color llum, bullici i festa.

Primer dissabte del mes, tots preparats per a la nostra cavalcada gran.

El diumenge prompte al casal per a preparar als nostres xiquets, traurem al càrrec les disfresses que fa mesos que preparem, i poder desfilat per Torrent.

Per a la nostra alegria i sorpresa la nostra comissió obtingué el 2n premi de cavalcada infantil.

Eixe mateix diumenge per la vespra, tindriem la cita més esperada per a tots, la tan esperada Crida! Tots junts i com de costum, arreplegarem als nostres representants per anar cap a la torre per a sentir les paraules de les nostres.

Falleres majors de torrent. Torrent ja està en falles.

Durant aquesta primera quinzena de més, està replet d'actes, com l'exposició del ninot, com la imposició de les insígnies més importants per a cada membre faller de la nostra falla, el sopar dels abonats, la nostra falla convida a un sopar als abonats de la nostra falla. Sopars com el que el dissabte 12 la nostra Fallera Major M Rosa ofereix a la seua comissió, en la que es fan entregues les recompenses, i com no el dia 14 de març els nostres infantil conviden a tots els xiquets i xiquetes de la falla a un berenar molt important que donarà l'inici a la setmana més esperada. I com no, arriba el més esperat LA SETMANA FALLERA.

Aquesta setmana més esperada en la que t'oblides de la vida i t'endinses en el món de les falles, quatre dies ple de festa, devoció, música, pólvora, flors, rialles i també cansament, però sobretot d'emoció, on els fallers els tiren quasi tot el dia al casal.

El dia 15 és el de la planta eixa nit la nostra falla ja ens convida a sopar una torra, per anar fent memòria de què des del 16 de març fins al 19 de març la nostra falla ens donarà dinar i sopar a tots els membres de la falla.

Cada matí quedarem al casal a les 8, per a fer la desperta, tirarem bombetes, petards i masclets per fer que el barri Poble nou de Torrent desperte al compàs del soroll de la xaranga que ens acompanya.

Després de cada desperta, els nostres representants, Angel, Lola, rosa i Angel ens conviden esmorzar cada dia un d'ells és l'encarregat de pagar l'esmorzar, perquè, com a bons valencians els esmorzats no poden faltar.

Després la gent es posa a jugar al truc, fer pentinats de fallera, perquè el 16 tenim el nostre trasllat de la Mare de Déu dels Desemparats, per a deixar-la preparada per al dia 17 fer l'Ofrena més esperada pels fallers, entregar eixe ram ple d'amor, supliques i agraïments i de segur que amb alguna llagrimeta d'emoció.

El 18 farem el nostre cercavila, acompanyats per la nostra xaranga, i visitar les falles germanes de Torrent.

Per la vesprada la nostra Fallera Major Infantil, Lola participa en la dansa en honor a Sant Josep que organitza Junta Local Fallera de Torrent.

I a la nit del foc.

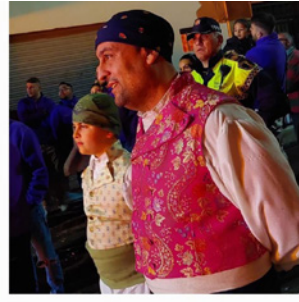
El 19 és un dia alegre i trist, per als fallers seria el nostre Cap d'Any, perquè és la nit de la crema.

Els nostres fallers fan paelles, no sols per als fallers, sinó, per al nostre barri, tot aquell que vulga acostar-se per un platet de paella.

Per la vespra tindrem xocolata per a calfar el cos.

I a les 20 00 Lola i Angel cremaran la nostra falleta infantil.

A les 22.00 serà el torn de Rosa i Angel que cremaran la falla gran, donant així la importància al foc, foc purificador, símbol del renaixement, simbolitzant la fi d'un any, per començar altre, i ací és on veu els fruits del treball fet, de l'esforç i sacrifici de tot un any, tot cremat a la nit de Sant Josep.

Inici a les noves falles 2025!

A finals del mes de març, els nostres representants acompanyaren com cada any en la nostra Setmana Santa de Torrent a la nostra germandat de la Santa Cena i cavallers del Sant Calze, en el pas del Dijous Sant.

Abril

donem la benvinguda al nou exercici faller, amb ell continua al capdavant el nostre president Angel Vilata, com també varen ser triats els nous representants per a les falles 2025. Jorge Castelló Raga com a president Infantil i Gemma Raga i Garcia com a la nostra Fallera Major.

Arriba el mes de maig, el mes de la flor, el mes de la mare.

Com ja és costum participarem en el concurs de Creus de Maig que organitza la falla Cronista Vicent Veguer i Esteve, per quint any consecutiu tornarem a obtindre el primer premi en la categoria de flor natural.

Després d'estar dos dies abans i eixe matí confeccionant la nostra creu, per la vespra vàrem tindre un taller per als més menuts on varen preparar un regal per a les mares de la nostra comissió, on també tinguérem festa d'abril amb molt Bon ambient, música i rialles.

El dia 26 vàrem tindre el concurs de ping-pong intern, on passarem un dia molt esportiu, on els amants de les raquetes i pilota xicoteta i seu passaren en gran, els guanyadors foren els següents:

Infantils i dones:

3r Jorge
2n Yolanda
1r Oscar

Grans:

3r Toni
2n Tico
1r Jorge

Juny

Al mes de juny tampoc parem, comencem el dia 14 de juny, amb un berenar per als més xicotets de la nostra falla, per a presentar-los al nostre president Infantil Jorge, i aprofitarem per a fer un taller de samarretes per als xiquets, cadascun confecciona la seua samarreta al seu gust.

Com també el 23 de juny vàrem organitzar el campionat de "Dards" una cosa diferent i en la qual es varen animar a participar els més valents en parelles i amb dues categories infantil i Major amb la següent classificació:

Infantils:

1r Nacho
2n Juan Carlos
3r Marcos

Grans:

1r Angel Vilata i Raúl
2n Noelia i Paquito
3r Encarni i Esther

El dia 29 arriba una de les revetlles més esperades per tots la REVETLLA DE SANT JOAN.

Per la vespra gaudiren els més menuts d'activitats aquàtiques amb castells d'aigua mentre els majors degustaven el famós quint i tapa de la nostra falla.

En acabar varen Fer concurs de paelles intern, en els quals els guanyadors foren:

1r Tico i José Ramón

En acabat fins a l'hora establilita ballarem al ritme de dj. Lobry,
I com no, no podien faltar els nostres tatuadors, Jorge Rubio i Juanset.

Juliol

Quasi arriben les vacances, però no podem parar juliol per això els nostres representants juntament amb membres de la falla feren una xicoteta excursió al taller del nostre artista faller, i com bons valencians amb esmorzaret inclòs.

La nostra falla va obrir les portes per poder viure tots junts de la final de la nostra Espanya! Vam ser CAMPIONS!

El dia 20 de juliol vàrem fer un tardeo per a donar pas a les vacances amb tapes variades i amb un ambient molt fresquet.

Durant els mesos de maig, juny i juliol, també es va participar com és costum als concursos culinaris que organitzen les comissions de Torrent, com el campionat de futbol mixt infantil, futbol sala femení, parxís 12 h, truc 12 h pàdel...

Arriba moment de tancar persiana per a descansar i agafar forces per a començar en setembre.

Setembre

Significa compte enrere, mig any, significa que tornem a reencontrar-se a les reunions, idees i treball.

Comencem amb la nostra revetlla mig any!

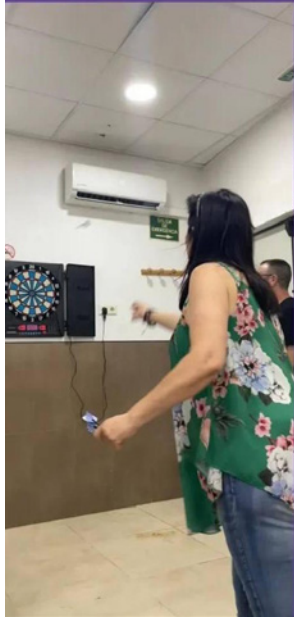
En aquest acte els nostres representants de l'any 2024 despengen els seus quadres que han estat durant tot un any al nostre casal, per així poder tornar a penjar els quadres dels nous representants, en aquest cas Jorge i Gemma.

També mostrem a la comissió els esbossos que lluiran en el carrer en la nostra setmana fallera on els artistes ens expliquen de què tracten les falles i al costat dels representants firmen el contracte.

Eixa nit, fem torra per grups per a sopar, cada grup torra la part proporcional que la falla li dona, per a poder sopar.

En acabant a celebrar que sols queda mig any faller a càrrec de Dj. Lobry.

El divendres dia 13 al nostre casal es feu un taller educatiu de reciclatge i lectura amb llengua Valenciana, on els més menuts després de berenar feren activitats per saber com es deu reciclar, on cal tirar cada recipient al seu contenidor, paperera corresponent, també feren activitats de lectura en valencià, i per a finalitzar, vàrem fer entrega fe un detall per fer-ho tan bé i ser tan aplicats.

Dia 28 un dissabte molt especial, ja que se celebra la nostra especial, diferent i peculiar DEMANA.

A les 18.30 h tots reunits al casal per anar a les cases dels nostres representants, tant eixint com entrants, al compàs del tabalet i dolçaina i al cant de les albades es pregunta a Jorge i a Gemma si volen ser els nostres representants per a l'any 2025. Tot seguit després conviden a tots els presents a un gran pisolabis quasi diria jo que sopar.

Octubre

En octubre continuem amb el treball faller, i concursos interns, com el campionat de truc intern.

Tot estava planejat la festa Halloween era la següent festa, però es va veure afectada i vàrem estar obligats a suspendre tota activitat fallera per culpa de la "rigua" vaig el nom de Dana! Tot queda a un costat, quant la vespra del dia 29 d'octubre la nostra ciutat de Torrent, com les localitats de al voltant es varen veure molt afectades per les inundacions.

Baig un mant de fang, que cobria els carrers dels pobles, entre silenci i llàgrimes, un núvol de soledat i desesperació feia que València ressorgira i demostrarà una vegada més, que els valencians podem amb tot!, Valencians en peu alcem-se, tots a una veu, el poble salva al poble!

Sols esperem que aquesta tempesta de color marró acabe i la gent puga tornar el més prompte possible a la normalitat.

Novembre

Continuem amb l'ajuda als afectats per la Dana, continuant amb l'activitat fallera en silenci, i com no, a final de novembre, es realitza "el sopar de proclamació" on vàrem acomiadar als representants del exercici 2024 i vàrem proclamar als nous representats, vaig una velada familiar, fallera vàrem gaudir d'una nit màgica, especial i emocionant.

Desembre

Comencem el més amb la actuació del nostre grup de Teatre, baix l'obra setge jutges.

Com també vàrem fer els concursos d'arbres externs, les Falles guanyadores varen ser:

1 modalitat tradicional: la Falla Carrer Benemèrita Guàrdia Civil

1 modalitat, manualitats: falla Camí Reial.

Dins de la nostra comissió també celebrem el concurs d'arbres i betlem tant tradicional com manual.

Arbre tradicional:

1r premi: Valeria i Roser

2n premi: Ariadna i Joel

3r premi: Marc i Enzo

Arbre manualitat:

1r premi: Adrián

Betlem tradicional:

1r premi: Bruno i Clara

2n premi: Angel Ramírez

3r premi: Fran herrada

Arbre més original:

1r premi: Isco Marcilla

Com també un any més celebrarem el concurs de nadalenques, en el qual participaren tant infants com majors de les diferents comissions participants!

Els guanyadors varen ser:

1 infantil falla carrer Toledo

2 infantil falla Escultor Vicent Pallardó

3 infantil falla Carree Benemérita Guardia Civil

- 1 major falla Carrer Toledo
- 2 major falla Carrer Benemèrita Guàrdia Civil
- 3 major falla Sant Valerià

Se celebra també la gala nadalenca per segon any consecutiu, on es reuneixen les 3 falles que fem concursos de Nadal.

Segon tram avinguda, Lope de Rueda i Poble Nou, en aquesta gala es feu entrega dels premis a les diferents comissions participants!

I per finalitzar el més, varem preparar el pisolabis de Nadal per als majors, al nostre casal, i es varen sortejar els pernils dins del cens major, com així també varem celebrar la festa del Pare Noel, perquè els més menuts tornaren a tindre la il·lusió que sols els menuts tenen en aquestes dates! I també férem el sorteig de pernils al cens infantil.

I així acaba l'any, per agarrar forces per agafar el principi de l'any 2025 amb forces, per poder preparar amb gran esforç i treball, la recta final de les falles 2025.

Nostre teatre

Per Beatriz Vilata

Si férem una llista amb aquelles experiències que més ens han ensenyat en aquesta vida tots i totes inclouríem el mateix: alegries, tristeses, llàgrimes, amors, esperances, somnis i realitats. Això és perquè és la vida i una de les arts que més reflecteixen la vida són les arts escèniques, especialment el teatre. Perquè qui fa teatre una vegada vol fer teatre més vegades?, perquè ens agrada tant?, perquè ens busquen a nosaltres mateixos i busquem eixes experiències que hem escrit o tal volta llegit.

El teatre és un ressorgir que va nàixer amb l'ésser humà i ell mateix mos va fer humans.

Aquest any hem fet, i gaudit molt representant en el concurs d'una obra curta de teatre en valencià de J.L.F.

L'obra Setze Jutges amb la que ens hem divertit molt. Una obra pot ser densa, complicada d'entendre, però molt divertida i això és el que hem volgut fer: divertir-nos i divertir fent teatre. Potser no ha agradat a tot el món, però és el que nosaltres hem volgut fer aquest any, una cosa diferent, molt diferent del que hem fet sempre i ens sentim molt orgullosos del treball fet perquè al fi i a la cap es tracte de fer cultura, que molta falta fa en el món faller hui en dia, i de fer teatre el que vinga o no vinga després no té importància.

Seguir l'argument d'aquesta obra ha sigut una pulsio normal, i l'important d'aquesta obra és el que passa, però més important és el que deixa. Tots

els personatges de l'obra interactuen entre ells i la història que en l'obra es representa prima el que deixa sobre el que passa, perquè la història que ens conta és més una excusa per a poder reflexionar i tal volta filosofar sobre diversos temes. Potser no és això el que fa la cultura? El text de l'obra està primorosament escrit i trobe particularment meritori que l'autor siga capaç d'encadenar frases que no tenen res de normal pel seu estil i per ordir uns passatges que no resulten impostats.

Tots els personatges de l'obra s'expressa molt bé i de forma certera, però el millor triomf radia en aconseguir una gran naturalitat.

El text de l'obra interpel·la de diverses formes a cada persona i cada persona vora als personatges Baix una llum distinta i això és el millor que té aquesta obra. També té un treball interpretatiu molt important i l'escenografia tant com la il·luminació complementen molt bé el desenrotllament de l'obra.

He de dir que aquesta obra no serà del grat de tot el món, però si he de dir que l'hem fet amb molta il·lusió, molt de treball i amb molta estima, perquè hem acceptat el repte de fer una cosa diferent del de sempre que haurà agradat més o menys, però és el que hem volgut fer aquest any i del que ens sentim molt orgullosos.

L'important és que pensem continuar fent teatre perquè d'això es tracta de fer teatre de fer riure, plorar, sospirar, sentir... de transmetre sentiments i sobretot de fer cultura, fer... TEATRE.

Que la meravellosa bogeria del verí del teatre aquest sempre en les vostres venes.

DE TOT COR GRÀCIES.

Espai
cultural

* * * * *

València:
Capital verda
europea 2024

* * * * *

Ser capital verda europea

Què significa?

El títol de Capital Verda Europea és una distinció atorgada anualment per la Comissió Europea a una ciutat que destaca pel seu compromís amb la sostenibilitat ambiental, la lluita contra el canvi climàtic i la millora de la qualitat de vida dels seus ciutadans. Aquest reconeixement promou l'intercanvi de bones pràctiques i fomenta la competència saludable entre les ciutats europees per a millorar les seues polítiques mediambientals.

El guardó s'atorga a ciutats que demostren un historial sòlid en el compliment d'estàndards ambientals elevats, a més de comprometre's amb metes ambicioses per al futur. Les ciutats candidates són avaluades en funció de diversos indicadors, entre els quals s'inclouen la qualitat de l'aire, el tractament de l'aigua, la gestió de residus, el transport sostenible, l'ús de la terra, la biodiversitat, el rendiment energètic, la governança ambiental i la innovació ecològica.

Va ser creat en 2008 per la Comissió Europea, amb la intenció de promoure i reconèixer els esforços de les ciutats europees en la implementació de polítiques i pràctiques sostenibles. La primera ciutat a rebre aquest honor va ser Estocolm, Suècia, en 2010.

Des de la seua creació, el títol ha guanyat reconeixement i prestigi, incentivant a més ciutats a participar i a millorar les seues estratègies ambientals. Amb cada edició, el procés de selecció s'ha tornat més rigorós, reflectint l'increment dels estàndards mediambientals i la creixent importància de la sostenibilitat en les polítiques urbanes europees. El guardó també ha servit com una plataforma perquè les ciutats compartisquen les seues experiències i solucions innovadores a problemes comuns, enfortint així la cooperació a la regió.

A continuació, es presenta una llista de les ciutats que han estat distingides com a Capital Verda Europea des de la seua creació:

2010: Estocolm, Suècia
2011: Hamburg, Alemanya
2012: Vitòria-Gasteiz, Espanya
2013: Nantes, França
2014: Copenhaguen, Dinamarca
2015: Bristol, el Regne Unit
2016: Ljubljana, Eslovènia
2017: Essen, Alemanya
2018: Nijmegen, Països Baixos
2019: Oslo, Noruega
2020: Lisboa, Portugal
2021: Lahti, Finlàndia
2022: Grenoble, França
2023: Tallinn, Estònia
2024: València, Espanya

Aquestes ciutats han demostrat un compromís excepcional amb la sostenibilitat, desenvolupant i implementant polítiques innovadores que aborden els desafiaments ambientals contemporanis.

El reconeixement com a Capital Verda Europea no sols millora la imatge internacional de la ciutat guardonada, sinó que també impulsa la inversió en infraestructura verda i atreu turisme sostenible. A més, les ciutats premiades solen veure un increment en la participació ciutadana i en la consciència ambiental entre els seus habitants, la qual cosa al seu torn contribueix a un entorn urbà més saludable i resilient.

En conclusió, el títol de Capital Verda Europea és una iniciativa clau per a promoure la sostenibilitat urbana a Europa, encoratjant a les ciutats a ser més verdes, netes i habitables. Amb el temps, aquesta distinció ha demostrat ser un catalitzador significatiu per al canvi positiu en les polítiques ambientals urbanes, beneficiant tant a les generacions presents com a les futures.

Capital verda europea

* * * * *

Criteris, Procés i Requisits

* * * * *

La Capital Verda Europea és un prestigiós reconeixement atorgat anualment per la Comissió Europea a una ciutat que demostre alts estàndards de sostenibilitat ambiental, compromesa amb ambiciosos objectius ecològics i amb un historial comprovable de bones pràctiques en termes de desenvolupament urbà sostenible. Aquest guardó busca inspirar a altres ciutats a seguir l'exemple de la guanyadora, promovent la consciència ecològica i l'intercanvi de millors pràctiques.

Les candidatures per a ser Capital Verda Europea s'avaluen en funció d'una sèrie d'indicadors ambientals i de sostenibilitat que abasten diverses àrees:

Canvi Climàtic: Mitigació i Adaptació.

S'avaluen les mesures que la ciutat ha implementat per a reduir les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle i les estratègies per a adaptar-se als impactes del canvi climàtic.

Transport Local:

S'examina la mobilitat sostenible, l'ús de transport públic, bicicletes, vianants i vehicles elèctrics.

Àrees Verdes Urbanes i Ús Sostenible del Sòl:

La quantitat i qualitat dels espais verds, la seua accessibilitat i l'ús sostenible del sòl urbà són aspectes crucials.

Naturalesa i Biodiversitat:

Es valora la conservació i l'augment de la biodiversitat dins de la ciutat.

Qualitat de l'Aire:

Les mesures i polítiques per a millorar la qualitat de l'aire, així com els resultats obtinguts en aquesta àrea, són avaluats.

Soroll Ambiental:

Estratègies i accions per a reduir la contaminació acústica.

Gestió de Residus:

L'eficiència en la recol·lecció, reciclatge i gestió de residus, incloent-hi la minimització de la producció d'escombraries.

Consum d'Aigua i Tractament d'Aigües Residuals:

Ús eficient de l'aigua, qualitat de l'aigua potable i tractament d'aigües residuals.

Tractament d'Aigües Residuals:

La capacitat i qualitat del tractament de les aigües residuals urbanes.

Eficiència Energètica:

Polítiques i accions per a millorar l'eficiència energètica en edificis i serveis públics.

Governança Ambiental:

La qualitat de la governança, participació pública, transparència i cooperació amb altres entitats per a millorar l'entorn urbà.

El procés de selecció consta de diverses etapes rigoroses.

Convocatòria de Sol·licituds:

La Comissió Europea convida les ciutats a presentar les seues candidatures. Les ciutats han de proporcionar informació detallada sobre les seues polítiques, accions i assoliments en les àrees avaluades.

Avaluació Tècnica:

Un panell d'experts independents revisa les candidatures i avalua cada ciutat en funció dels criteris establerts. Aquesta avaluació tècnica és exhaustiva i es basa en dades quantitatives i qualitatives proporcionades per les ciutats.

Selecció de Finalistes:

Basant-se en l'avaluació tècnica, es tria un grup de ciutats finalistes.

Aquestes ciutats són convidades a presentar les seues candidatures davant un jurat.

Presentació i Entrevistes:

Els representants de les ciutats finalistes presenten les seues propostes i responen a preguntes del jurat. Aquest és un moment clau on es valoren no sols els assoliments passats, sinó també la visió i els plans futurs.

Decisió del Jurat:

El jurat, compost per representants d'institucions europees, governs locals i organitzacions ambientals, presa la decisió final i selecciona la ciutat guanyadora.

Anunci i Celebració:

La ciutat guanyadora s'anuncia oficialment en una cerimònia pública i ostenta el títol de Capital Verda Europea durant un any, rebent reconeixement i suport per a promoure les seues iniciatives sostenibles.

Per a ser elegible per a la Capital Verda Europea, les ciutats han de complir uns certs requisits bàsics:

Població Mínima:

Les ciutats han de tenir una població d'almenys 100.000 habitants.

Compromís Ambiental:

Han de demostrar un historial de compliment amb les normatives ambientals europees i un compromís clar amb la millora contínua del seu acompliment ambiental.

Capacitat de Documentació:

Han de ser capaços de proporcionar dades verificables i completes sobre el seu acompliment ambiental en les àrees avaluades.

Projectes de Futur:

Han de presentar plans i projectes futurs que reforcen el seu compromís amb la sostenibilitat.

Ser designada Capital Verda Europea no sols és un honor, sinó també una responsabilitat. Aquest guardó reconeix i premia a les ciutats que lideren el camí cap a un futur més sostenible i habitable.

Les ciutats guardonades es converteixen en exemples a seguir i en fonts d'inspiració per a altres urbs, fomentant un desenvolupament urbà que respecta i protegeix el medi ambient mentre millora la qualitat de vida dels seus habitants.

Capital verda europea

Possibilitats del reconeixement

La designació d'una ciutat com a Capital Verda Europea no sols representa un reconeixement als esforços en sostenibilitat i protecció ambiental, sinó que també actua com un catalitzador per a l'evolució de la mentalitat de la ciutadania. Aquest títol impulsa als residents a reavaluar i millorar els seus hàbits i actituds cap al medi ambient, facilitant una transformació cultural que abasta des del compromís amb pràctiques ecològiques fins a la participació activa en iniciatives comunitàries.

La mentalitat de la ciutadania tendeix a evolucionar de manera significativa després del nomenament de la seua ciutat com a Capital Verda Europea. Aquest canvi s'observa en diverses dimensions:

Consciència Ambiental:

El reconeixement internacional eleva la consciència sobre la importància de la sostenibilitat. Els ciutadans es tornen més conscients dels desafiaments ambientals i de la necessitat d'adoptar pràctiques més ecològiques en la seua vida quotidiana.

Orgull i Responsabilitat:

Ser part d'una Capital Verda Europea genera un sentit d'orgull i pertinença. Els residents se senten responsables de mantenir i millorar els estàndards ambientals de la seua ciutat, promovent una cultura de responsabilitat compartida.

Canvi en Hàbits:

L'adopció de pràctiques sostenibles s'incrementa. Des de l'ús de transport públic i bicicletes fins a la reducció de residus i el reciclatge, els ciutadans es tornen més proactius en la seua contribució al benestar ambiental.

El títol de Capital Verda Europea obri una sèrie de possibilitats per a la ciutat i els seus habitants:

Finançament i Projectes:

La ciutat pot accedir a fons i recursos per a implementar projectes ambientals innovadors. Això pot incloure la creació de parcs urbans, la millora de la infraestructura de transport públic i el desenvolupament de programes d'energia renovable.

Turisme Sostenible:

La designació resulta atractiva per a turistes interessats en l'ecoturisme, la qual cosa pot generar ingressos addicionals i promoure l'economia local de manera sostenible.

Col·laboració Internacional:

Les ciutats guardonades tendeixen a establir aliances amb altres Capitals Verdes Europees, la qual cosa permet l'intercanvi de millors pràctiques i la col·laboració en projectes transnacionals.

El nomenament impulsa l'organització de diverses activitats que involucren a la ciutadania:

Esdeveniments Educatius:

Tallers, conferències i seminaris sobre sostenibilitat i pràctiques ecològiques es tornen comunes. Aquestes activitats eduquen als ciutadans sobre com poden contribuir de manera efectiva a la protecció del medi ambient.

Projectes Comunitaris:

La participació en projectes comunitaris, com la plantació d'arbres, la neteja d'espais públics i la creació de jardins urbans, fomenta el sentit de comunitat i el compromís ambiental.

Iniciatives de Mobilitat Sostenible:

Es promouen activitats com a dies sense cotxes, campanyes d'ús de bicicletes i l'expansió de xarxes de transport públic eficient i ecològic.

L'educació juga un paper crucial en l'evolució de la mentalitat dels ciutadans:

Programes Escolars:

Les escoles incorporen l'educació ambiental en els seus currículums, ensenyant als nens la importància de la sostenibilitat des d'una edat primerenca. Això inclou lliçons sobre reciclatge, biodiversitat i canvi climàtic.

Formació Contínua:

S'ofereixen programes de formació i certificació per a adults en àrees com la gestió de residus, l'eficiència energètica i l'agricultura urbana.

Campanyes de Sensibilització:

Les autoritats locals i organitzacions no governamentals llancen campanyes de sensibilització per a informar la ciutadania sobre les iniciatives verdes i com poden participar activament.

És, per tant, que el nomenament d'una ciutat com a Capital Verda Europea té un impacte profund en la mentalitat de la ciutadania.

A través d'un augment en la consciència ambiental, un canvi en els hàbits i una major participació comunitària, els residents adopten una postura més activa i responsable cap a la sostenibilitat.

Les possibilitats i activitats derivades d'aquest reconeixement, juntament amb una educació contínua i efectiva, asseguren que el llegat verd perdure molt més enllà de l'any de la designació. Aquest procés no sols millora la qualitat de vida a la ciutat, sinó que també contribueix a un futur més sostenible per a tots.

PALAU DE LES ARTS

Pensa en Verd, Pensa en Falles

Beatriz Vilata i Angel Vilata

Verd, és un color que dona una singularitat particular i abasta molts aspectes, si pensem en “verd” pensem en arbres, plantes, el verd de la mar, el verd d’un teixit faller, inclòs en esperança, eixa esperança que els fallers mai hem perdut quan les coses no ixen del tot bé, però aquest verd va més enllà!

València no sols és la capital, de la llum, pólvora, música, art, festa, gastronomia... sinó que també és la capital verda.

València la nostra ciutat, és Capital verda Europea durant el 2024, aquest reconeixement de la Comissió Europea fa valdre a València que la situa com a centre de les polítiques verdes.

Mediterrani.

València amb aquest títol, ha sigut la primera ciutat del Mediterrani en aconseguir aquesta distinció, ja que el verd de la natura i el blau de la nostra mar es combinen, i conviuen d’aquesta forma en el cap i casal, formant EL VERD VALÈNCIA!

Quina influència té aquest reconeixement a les falles?

Les Falles la festa per excel·lència en la nostra capital i voltants, estem en ple conté enrere per a les falles 2025, una festa que continua apostant per avançar en sostenibilitat.

Les Falles de València són més que bullici i festa, més que pólvora i art en forma de monuments espectaculars, puix les falles representen cultura, tradició centenària, ja que la primera referència documentada es remunta l’any 1774, i per aquest motiu també deu anar adaptant-se als nous canvis, com el compàs d’un pasdoblet faller.

El futur implica apostar per un canvi de material als nostres monuments, en els que ja no intervinguen derivats del petroli i que segurament estarà prohibit a partir de l'any 2030 aproximadament.

Fa uns anys es va iniciar un projecte innovador de la Universitat Politècnica de València amb l'objectiu d'usar materials sostenibles en els monuments fallers, s'utilitzava la palla de l'arròs, un residu de l'agricultura valenciana usat també com a material de farciment en les primeres falles.

"El suro verd" que aspira a fer les Falles de València més ecològiques i sostenibles.

És molt mal·leable, té Bon preu i per escultures de grans dimensions no té competidor. El "poliestirens expangut" conegut com a "suro blanc", és habitual des de fa anys en la composició dels monuments fallers, es treballa amb facilitat als tallers dels artistes fallers així també com en escenaris de grans events, però el suro blanc podria tindre els dies comptats.

Les Falles també se sumen aquesta proposta de sostenibilitat que ens permetran tindre unes bones falles sense deixar marca ambiental negativa.

Materials sostenibles en la indumentària fallera:

Comencem per la indumentària, que opta pels vestits típics fallers confeccionats amb materials sostenibles no sols respecta la tradició, sinó que també contribueix a reduir l'impacte ambiental de la moda.

Utensilis reutilitzables en gastronomia:

Cal destacar que ja són totes o quasi totes les comissions falleres que fa temps que opten per utilitzar gots de plàstic reutilitzables, estant en la majoria dels casos personalitzats amb els escuts de les comissions, per als diferents actes i esdeveniments programats durant el transcurs de l'exercici faller.

També en València es varen repartir sobre l'any 2023 entre les distintes comissions 100.000 gots reutilitzables i 20.000 guies de "fallers i falleres per a salvar el món" una publicació amb consells de reciclatge i reducció de residus.

La importància de la recollida selectiva dins del món faller.

En plenes festes no sols és música, diversió i rialles, ja que durant aquest període de temps la nostra ciutat triplica la quantitat de personal que assistim a gaudir de la nostra festa, per aquest motiu cal tindre un pla de neteja per deixar els carrers nets i sense restes.

Els contenidors específics per a cada tipus de residus són una ajuda per a facilitar el procés i contribueixen a un reciclatge més efectiu.

Per aquest motiu en els últims anys hi ha un increment important per part de les institucions per fer les falles més sostenibles.

En l'any 2023 es reubicaren i desplaçaren contenidors d'arreglada de residus pròxims a les zones de gran activitat fallera, en total en València es reubicaren vora 2.387 contenidors, es retiraren 126 i s'instal·laren 189 contenidors de cendres.

La programació de neteja de les falles 2023 a València també va incloure una campanya d'educació ambiental amb instal·lacions de punts verds i tallers ad hoc per a les comissions falleres.

Com començar a impartir als més menuts la importància del reciclatge, fer tallers i ensenyar-los la importància d'aquesta tasca per mantindre una millora de la nostra ciutat.

Per això cal recordar el color dels contenidors per a depositar en ells els residus corresponents:

Contenidor groc: Per al Plàstic

Contenidor verd: Per al vidre

Contenidor blau: Pel paper

Contenidor gris: Per a la resta de residus.

I com no amb el contenidor marró: serveix per a la recollida de restes orgàniques.

Mobilitat verda:

En ple mes de març el trànsit és caòtic, carrers tallats per carpes homologades, mascletaes tant diàries com nocturnes, per aquest motiu és recomanable dins de les possibilitats utilitzar transport públic, bicicletes o simplement caminar, fer un passeig per veure i impregnar-se de la màgia de la nostra festa “les falles”, així no sols es redueix la congestió del tràfic sinó, que també minimitza les emissions de carboni.

I finalment i no menys important tenim la “Crema” sostenible:

La crema és un dels moments més emblemàtics, màgics, de la nostra festa fallera, és el punt final del nostre exercici faller.

Tant els artistes com els integrants de les comissions que portaran a terme la tasca de la “crema” hauran de tindre en compte i, per tant, preocupar-se de què els materials utilitzats tant en el monument com en el procés final siguen tan respectuosos com siga possible amb l’entorn, minimitzant l’emissió de substàncies nocives.

Per aquest motiu l’Ajuntament de València va deixar clar que per a les falles municipals del 2024 haurien d’aplicar-se materials naturals tant en la construcció de l’estructura de la falla, com en les peces, pintura i com no en els acabats.

Així demostrem els fallers que estem involucrats en qualsevol llavor i esforç que siga pel bé de la nostra terra, fent allò que ens demanen pel bé de la nostra València, aportant el nostre granet d’arena per tindre sempre una València Verda!

València verda. Ciutat de parcs i jardins

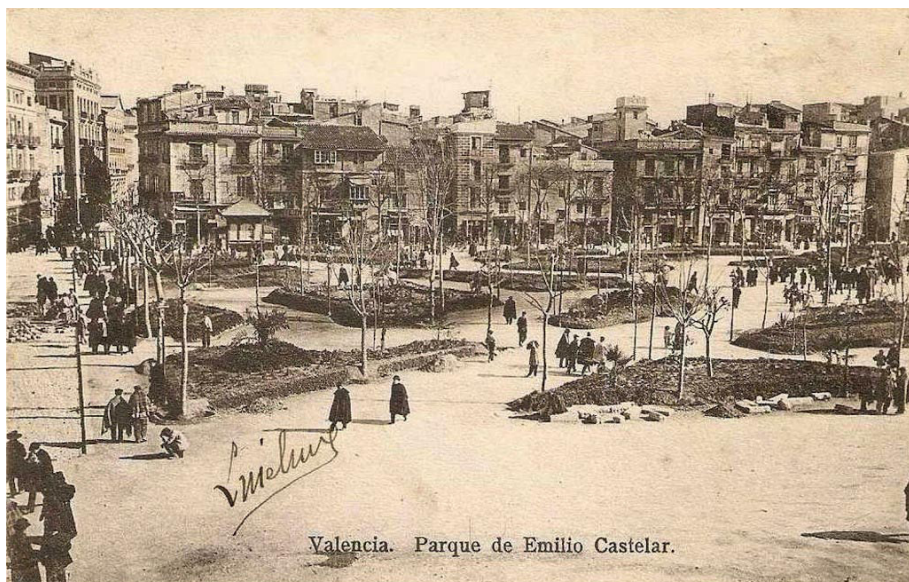
Javier Mozas Hernando
(ADEF i delegat d'Arxiu-Biblioteca de la JCF)

"Valencia es la tierra de las flores, de la luz y del amor"
(‘Valencia’, José Padilla, 1924)

Els jardins valencians, referència mundial pels visitants

El mestre Padilla només immortalitzà en l'himne oficiós "Valencia", una afirmació que venia repetint-se des de feia segles. La nostra ciutat sempre ha segut coneguda pels seus vergers de flors, volguts per gaudir-los en passeigs, i sobre tot desplegar tota la seua imatge de poder burgés i noble.

El present text fa un repàs temporal en clau verda pels jardins i espais enjardinats de l'antic Cap i Casal del Regne i actual Capital Verda Europea 2024. Al final del text, està detallada la bibliografia consultada, sobre tot els llibres de viatgers que vingueren a la ciutat, a banda de la premsa local per trobar la data d'inauguració dels jardinetes urbans.

Antics jardins de la plaça d'Emili Castelar (hui plaça de l'Ajuntament)

Balansiya Verda. Els primers jardins

Les informacions més antigues que tenim sobre jardins valencians, ens situen l'inici del relato en època àrab. Conegut és l'origen del barri de Russafa, de l'àrab رصافة, *Ruṣāfatu*, que significa *jardí*. Abd Allah al-Balansí construï en el segle IX una bella finca de recreo a uns 2 km de la *Balansiya* musulmana, a imitació de la que el seu pare construï en Córdoba, i que seria l'origen de l'antic poblat i hui barri.

Els seus fills no continuaren vivint ni en Russafa ni en València, per la qual cosa passà a ser d'ús públic. Potser per què fora l'únic jardí de la ciutat, potser per la seua popularitat, hagué poetes àrabs que lloaren els jardins de Russafa.

La Russafa de Valencia (Al-Russafi, mort en 1177)

¡No hi ha llar com la Russafa!

Pluges primaverals li donen els núvols.

L'enyor per ella i pels meus

me fan sofrir com al poeta de Mossul

Ibn Hariq (1156-1225)

Valencia, allunyat del meu cor perquè trobe l'oblit;

pues eres un jardí darrere les seues flors no sospire.

¿Com podria un home amar una ciutat dividida

per la fulla taxant de la fam

i per la pressió dels politeistes?

Ibn Jaqan

Al centre del pati "existí un pavelló amb portes que s'obrien a un jardí creuat per un canal brillant com la fulla d'una espada i que semblava una culebra.

Aquell pavelló, rodejat d'arbres era com la perla d'una recent desposada."

Altres alqueries de recreo al costat de la ciutat, foren la de la Walaya, pertanyent a l'últim governador almohade Çeit, qui ocupava gran part de l'actual plaça de l'Ajuntament i posterior convent de Sant Francesc. També la de la princesa Zaydia, filla d'Ibn Mardanis, que rebé de son pare una *munya* en l'actual Pla de la Saïdia.

Gran Vía Marqués del Turia

Gran Vía Ferran el Catòlic

El Renaixement arriba a nostres jardins

No sabem si fou primer l'ou o la gallina. Si fou la fama dels jardins o el descobriment per part dels primers turistes que visitaren nostra ciutat. El cas es que nostres jardins, poc a poc, tingueren fama, portant la ciutat siga coneguda pels seus monuments i els seus jardins. A continuació, anem a exposar els dos primers gravats i il·lustracions on apareixen els jardins de la ciutat.

En primer lloc, destaquem el dibuix de la ciutat de València realitzat en l'any 1563 per Anthonie Van der Wijngaerde. Des d'una perspectiva al nord de la ciutat a certa altura, se representa la vella ciutat amb els jardins intramurs i els circumdants: l'hort de Frígola (hui està al Museu de Belles Arts), el jardí de Cavanelles (en el raval de Sant Vicent) dividit en sis parcel·les, el Palau Reial, i horts de convents com el de la Trinitat o la Saidia.

En el posterior "*Mapa de la huerta y contribución particular de la Ciudad de Valencia*" traçat per Ascensio Duarte en 1595, destaca un xicotet jardí situat en Benimaclet amb quatre grans arbres i una font, i altres dos de majors dimensions en el terme de Russafa dividits en quaters geomètrics a l'estil renaixentista.

Els jardins del Palau del Reial, Capital Verda del Regne

L'origen de l'edifici i el seu primitiu jardí se troba en l'època del rei àrab Abd al-Aziz (XI). Però realment, el Palau del Reial de València adquirí importància gràcies a que la reina Maria de Castilla, virreina i dona d'Alfons el Magnànim, establí la Cort al segle XV. Davant de l'accés principal a l'edifici, condicionà el Pla del Reial, una ampla extensió que se convertí en lloc de trobada entre el poble i el Rei per albergar actes de caràcter popular i multitudinari.

Per ser un conjunt de màxima importància a la ciutat, acaparà l'atenció durant segles. Menys han estat els que s'han parat a comentar el jardí i l'hort. Tot i que sabem de la importància que tingué el Palau Reial com a font de subministrament de plantes a altres llocs, com l'enviament d'escollits gessamins del rei Martí l'Humà al seu jardí del Palau Major de Barcelona el 1406. O la petició del rei Alfons el Magnànim el 1450 als seus jardiniers valencians Guillem Guerau i Pedro Franch perquè visitaren el jardí del palau de Nàpols per ser *"mestres de plantar i lligar tarongers i murters i fer jardins"*. També el rei Ferran el Catòlic demanà en 1484 diferents plantes al jardí d'ací per al de l'Alcàsser de Sevilla. I Felip II demanà enviar cítrics i fruiters a Aranjuez l'any 1560.

Les descripcions de visitants oferiren descripcions de com eren els jardins del Real. Jerónimo Münzer (1494) ho denomina 'el jardí de la ciutat', i diu d'ell que està *"molt ben plantat de llimoners, tarongers, cidres i palmeres. Amb una tanca coberta completament amb branques i fulles de tarongers i adornat de taules, altars, púlpits naus, cadires i altres objectes bellament confeccionats de murta... planta que era fàcilment guiada cap a tot arreu per a la formació de diverses figures... jardins en general tan ben arreglats, que el visitant creu estar al paradís."*

Antoine de Lalaing, senyor de Montigny, s'allotjà al Palau del Reial el 1501: *"L'allotjament és molt antic, però el jardí és bellíssim, on hi ha una cosa molt exquisita: és un taronger del qual ixen quatre-cents més, els quals estan tan ben portats i conduïts que formen cobertes i emparrats al voltant del jardí."*

Però és Felip de Gauna (1599) és qui ens proporciona la descripció més detallada dels jardins del Palau del Real. Aquest estava dividit en parts diferenciades però comunicades. Una zona recordava els jardins àrabs per la gran diversitat de colors, plantes molt aromàtiques i aigua. L'*horta del Vivel*, de la qual pot derivar el nom de Vivers, i al centre del creuer del qual s'elevava un vivel (una mena de quiosc). Els quadrats estaven plantats de fruiters i dividits per tanques de murta. Comunicava per una porta de tarongers i arrayans a una altra horta.

Durant la Guerra del Francès, el Palau Reial fou arrasat per la seua posició estratègica. El mariscal francès Suchet, una vegada conquerí la ciutat, procedí a repoblar d'arbres el solar. Aquest podem dir que fou l'inici dels jardins dels Vivers actuals. El General Elio repoblà l'espai que ocupà el palau. Entre els anys 1817 i 1820 s'adquiriren una sèrie d'escultures procedents de l'hort del canonge Pontons a Patraix per ornamentació.

Albereda (Alexandre Labord 1806)

Façana del derruit Palau del Reial, actuals Jardins dels Vivers

Serà a partir del 1869, el Reial Patrimoni cedix els Vivers a la Diputació de València, i el 1903 d'aquesta a l'Ajuntament. Ha estat seu de diferents actes culturals, socials i econòmics, com l'Exposició Regional d'Agricultura, Indústria i Arts (1883), les eleccions de Miss València i Fallera Major (1931-1936), la Fira del Llibre o els concerts de la Fira de Juliol. Altres espais de disrute actual són el Museu de Ciències Naturals, el Roserar, o la zona de jocs infantils amb un parc de tràfic. Entre el 1968 i el 2008 va estar el zoològic. El conjunt té 2.769 exemplars d'arbres i 167 espècies botàniques, amb exemplars excepcionals com les *Washingtonias filiferes*, la gran *Jacaranda mimosifolia* i el *Podocarpus macrophyllus*.

Tota una sèrie d'escultures de valencians destacats s'incorporaren al patrimoni artístic del jardí: Constantí Llombart (1-VIII-1928, de Ramon Andrés Cabrelles), Roque Chabás (18-V-1929, de Josep Arnal), Pedro Ponce de León (21-V-1951, d'Octavio Vicent), Walt Disney (III-1968, de Vicente Genoll), Luis Fullana (11-XI-1978, de Rafael Orellana), Francisco Badenes Dalmau (10-XI-1979, de José Esteve Edo), Antonio Machado (1984), Ausiàs March (7-IV-1984, d'Andreu Alfaro), Felip Maria Garín Ortiz de Taranco (1993, de Vicente Maria Patón Espí), i de l'horticultor Francisco Domingo (1996, de Jesús Castelló).

L'Albereda, de passeig per a nobles i burgesos al poble pla (1530 o 1677)

L'origen de l'Albereda és a l'ampliació del Pla del Reial. L'any 1530 consta que ja existia a la seua primera extensió conegut com a *Passeig del Prado*. Sembla que així ho trobà quan vingueren a casar-se a València el rei Felip III i Margarita d'Àustria. Així ho reflectí per Felip de Gauna (1599).

Al llarg del segle XVII tenim notícies de plantacions d'arbres. Es realitzà una primera en 1642, i una altra posterior d'àlbers en 1664, reformant-se l'Oval Real al Pla del seu nom. L'any 1677 s'amplià el traçat fins a connectar amb el camí que conduïa al Mar —Camí Vell del Grau— a la baixada del pont del mateix nom. En 1692 es va fer una nova plantació d'arbres. Una vegada passada la Guerra de Successió, l'intendent Rodrigo Caballero manà construir el 1714 les dues torres dels Guardes que encara subsisteixen, dedicades a Sant Felip i Sant Jaume. Les modificacions del XVII feren que els viatgers del XVIII descriviren el meravellós passeig que s'havia convertit:

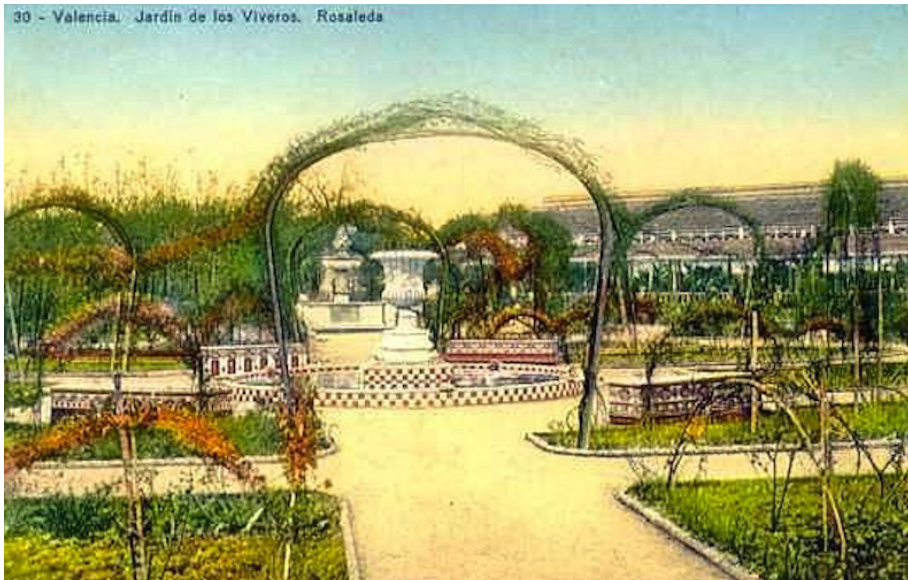
"L'Albereda o passeig, s'assembla al nostre parc de St. James, però és molt més bonic, a causa dels arbres, que són palmeres, xiprers, oms i moreres barrejats, d'ells hi ha quatre fileres dobles, formant tres passejos o corredors." [Richard Twiss, 1772-1773]

"L'Albereda, una llarga avinguda doble amb àlbers i xiprers i palmeres, on a les grans festes, la noblesa ix a passejar amb els seus cotxes. La carretera polsegosa [cap al Grau] des de la ciutat fins ací és el passeig de moda, i per als que no tenen carruatges de la seua propietat." [Henry Swinburne, 1775-1776]

"L'Albereda, o passeig públic, és un dels més agradables d'Espanya, si afegim a la varietat dels seus bells arbres, els carruatges cridaners i la gran quantitat de gent que hi concorre, es crea una escena molt pintoresca alegrada pels camps, amb una vista de la ciutat i els seus ponts, com si volgués sobrepassar els màxims poders de la descripció; i l'esperit públic s'igualara a les bonances naturals, quasi podent comparar-se amb meravelloses escenes d'amor." [John Talbot Dillon, 1778]

"L'entrada a València a través de la porta del Reial, dóna una gran idea de la ciutat, ja que un arriba per una magnífica Albereda, és el nom que se li dóna al passeig principal a quasi totes les ciutats d'Espanya: està adornada amb arbres alts, tarongers, magranes i palmeres, i està acabada per quatre belles columnes." [Jean François Peyron, 1782, pp. 87-88]

"Els llocs particularment destinats a aquesta diversió són tan riallers, tan bonics els seus contorns, com els seus vegetals i serveis, i tant la quantitat de persones de tots els nivells, que van a peu o en carruatge, com per les descripcions que vulguem fer, mai serà just i adequat. Tots els passejos públics informaran un poc lluny del riu. L'esperit es recrea, diu l'abat Cavanilles, caminant entre aquestes àmplies avingudes formades per varietats d'arbres. Es poden veure àlbers, palmeres, plàtans i tarongers. El pebrot espuri, o més aviat el schinus molle de Lineo, es converteix en un arbre gran i alt. El xirimoi, la iuca, l'alvocat i altres plantes americanes s'aclimaten com a terra nadiu per

Jardins dels Vivers. Rosaleda

al clima temperat. El principal d'aquestes passejades es diu Albereda, on comença el camí cap al Grau, es desvià a mitja llegua de la ciutat, es veu el solitari sodomeu i diverses mimoses, que es despleguen als camps més enllà de les fileres d'arbres." [Antonio Conca 1793]

"Després del cafè, anàrem a la albereda, que és un passeig noble, però mal conservat i mai freqüentat, excepte un diumenge. Té dos camins, un per a carruatges, que fan un bell espectacle, i l'altre per a vianants. Aquest lloc està adornat amb palmeres, magranes, àlbers platejats i altres arbres, i també nombroses flors que produeixen un efecte agradable. Va pertànyer a un francès, que havia acumulat una gran fortuna a València, i que el va presentar a la ciutat." [Sir John Carr, 1809]

La Guerra del Francès arrasà part de l'Albereda. El mariscal Suchet manà l'any 1812 replantar els arbres per retornar la seua esplendor passada, admiració de propis i visitants:

"Els principals pasejos de València són avingudes descrites, la muntanya Oliveto i especialment l'Albereda; aquest últim, sempre ben regat, està vorejat a cada costat per dos banys de pedra i dues voreres ombrejades amb oms, àlbers, plàtans, tarongers i arbres exòtics. Els sostres segueixen la carretera del mig. Les persones a peu, entre les quals notem les persones més distingides, els carros més brillants, caminen per les voreres. Els canals vorejats per flors encara se sumen a les comoditats d'aquest lloc ple d'encants." [Breton, 1815]

"aquesta vesprada les senyores de València, dins de les tartanes, recorren les prolongades arbredes de l'albereda. Sembla això, perdoneu-me la frase, un Longchamps de carromats." [Boissier, 1837]

"Es designa amb aquest nom àrab [l'Albereda] un bell passeig situat a l'altra banda del riu, al llarg de la seua ribera, amb bells arbres, decorat amb algunes estàtues, i dividit en diverses zones per a vianants, genets i cotxes." [Menière, 1846]

Avinguda de Blasco Ibáñez

Aquest transitat passeig pels nobles i burgesos amb carrosses o berlines, va ser també lloc de trobada per al poble pla. A la segona meitat del segle XIX, es realitzaren algunes reformes. Es va prolongar el seu traçat, segons disseny primer de Joaquín Belda (1861) i després de Carlos Spain (1862). També es va instal·lar la font de les Quatre Estacions (1863) i es traslladà la font del Mercat (1878) a la baixada del pont del Mar —des del 1933 al costat del pont d'Aragó—. Els elogis al nostre passeig principal seguien:

"València té molts passejos. [...] Al marge esquerre, al final del pont porta del Mar; i a la dreta, comença l'Albereda. Aquest nom indica un camí plantada amb àlbers, àlber tremolor i àlber negre. Un gran nombre de passejos a Espanya porten aquest nom d'albereda. El passeig marítim de València està ben ombrejat; el riu i els xiprers, a tocar l'un de l'altre, el protegeixen contra la violència dels vents de l'est, així com si fos un mur. Ella s'uneix amb el camí que porta al Grau."
[Antoine Laurent Apollinaire Fée, 1861]

"Al final d'aquesta avinguda, arribem a l'Albereda, un magnífic jardí ubicat a les portes de la ciutat i que ens portarà al bell pont anomenat: pont del Mar, llançat al Túria o Guadalquivir" [Jean Baptiste Huysmans, 1862]

Poc després, es va crear la Fira de Juliol, que va fer de l'Albereda el seu principal escenari d'actes, i també seu de l'Exposició Regional d'Agricultura d'Indústria (1880), l'Exposició de Belles Arts (1882), la Fira Mostrari Internacional (1936) i la Fira de Nadal (1944). Algunes escultures complementaren la seua bellesa: a Cavanilles (per Rafael Rubio, 12-IV-1905), a Luis de Santángel (per José Terencio, 12-X-1920), i al doctor Moliner (per José Capuz, 1920). El 1932, l'arquitecte Javier Goerlich va fer la reforma integral, i el 1996 es va enjardinar la seua prolongació fins a l'avinguda de la Serradora.

El Jardí Botànic: de l'aïllament i serietat, a la apertura i romanticisme

El Jardí de Botànic de la Universitat Literària de València té el seu origen l'any 1567, com ho testifica el propi nomenament Juan Plaza com a Catedràtic d'herbes:

"Que tinga compte ab hun ort en lo qual se planten les erbes que adaquell parexeran necesaries, donantli loch oportu hon se fasa dit ort e ortola que tinga carrech de cultivar aquell."

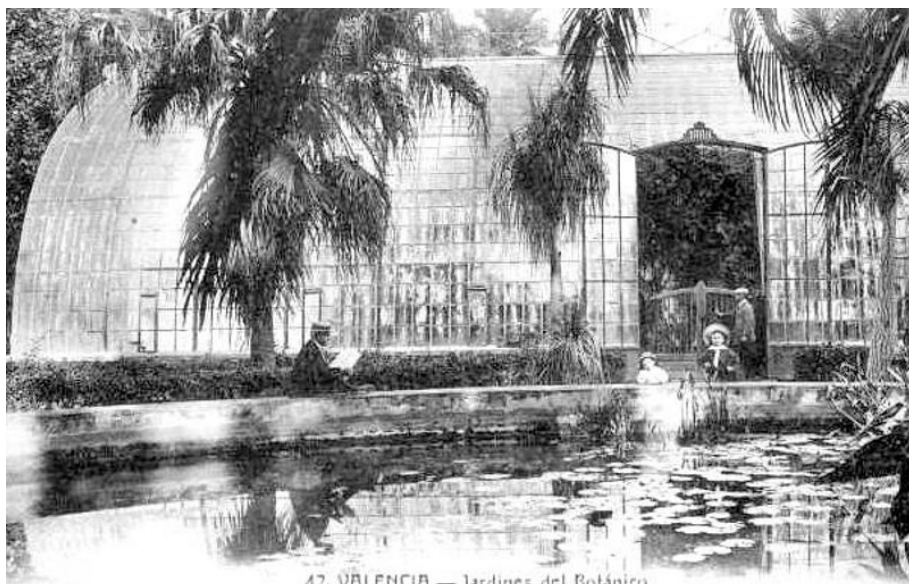
Es desconeix la ubicació original, però quasi segur estaria situat intramurs. Este primitiu *hort de simples* fou destinat a la docència de la Botànica i Medicina de plantes medicinals. Inicialment, es plantaren espècies d'Amèrica, encara que al poc temps s'introduïren espècies valencianes i mediterrànies per a la docència. El catedràtic Gaspar Pons (1633) fundà un de nou a l'hort de l'hospital de Sant Llàtzer del carrer Sagunt. I Gaudencio Senach (1684), un altre nou hort de les herbes medicinals, que va ser arrasat per la Guerra de Successió.

Aquesta situació, impulsada pel moviment de la Il·lustració, donà com a resultat que el rector Demetri Lorés i el catedràtic d'herbes José Manuel Gascó plantejaren el 1755 crear un autèntic Jardí Botànic, tot i que no serà fins 1802 quan es materialitzà. La Universitat i l'Ajuntament, junt la Reial Societat Econòmica d'Amics del País, compraren a l'Hospital Provincial el conegut *Hort de Tramoyeres*, al camí de Quart fora de les muralles. L'arquitecte Cristóbal Sales elaborà el projecte el 1797. El conegut catedràtic de Botànica Félix Pizcueta (1829-1863) amplià les col·leccions i introduí plantes exòtiques que s'aclimataven:

"[El Jardí Botànic] té una col·lecció de les principals espècies zoològiques, un jardí botànic; en una paraula, tot allò que pot servir per complementar els estudis de medicina." [Menière, 1846]

"Després del bullici dels carrers, disfrutarem deliciosament de la pau del Jardí Botànic. ¿Voleu saber què és el que ens delecta? Passejàvem entre aquells arbres, i més prodigios que aquell paradís, la primavera, tibia, rosada, florida, ens acompanyava. Passaven estranys perfums en ales de zèfirs afectuosos; ens aturaven les branques penjants dels llimoners; pluja de pètals desfullats cobria de repent les andanes; i sentíem la força i l'impuls d'aquella vegetació, embriagada, com nosaltres, dels tibis hàlits d'abril i de la bondat de Déu." [Valérie de Gasparín, 1866]

A finals del XIX, s'amplià cap a la Petxina i es construí l'hivernacle de la Bassa i l'Umbracle. D'eixa època destaquen com a directors els naturalistes José Arévalo Baca i Rafael Cisternes. Només el març del 1968 es van realitzar algunes obres de millora puntuals, però el jardí de quedar sense atenció, fins que es va realitzar la darrera restauració integral entre el 1987 i el 2000. Un espai recuperat de les més de 3.000 espècies de plantes i arbres provinents dels cinc continents.

Jardí Botànic

Jardins que enamoraren en la edat moderna

Un dels primers exemples de jardins que criden l'atenció dels estrangers el tenim al llibre de viatges *Journal du voyage d'Espagne* (1659). S'indica que la ciutat "on només hi ha bonics jardins, amb fruites de tota mena i delicioses. S'escolta per tot arreu, i per això sembla que València té tot aquest extens". També hi ha el comentari dedicat en exclusiva a "una bella Albereda que conduïx al Palau del Virrey". Al segle següent, Udal ap Rhys (1749) fa un afalac "dels passeigs dels tarongers i llimoners, i la bellesa del lloc es correspon molt bé amb la dels seus voltants i avingudes, que mereix el seu epítet de València la bella, o la bella". Per la seua banda, Aleixandre de Laborde (1816) és molt més descriptiu i generós amb els seus elogis:

"Per qualsevol punt que se ix de València, es troben delicioses passejades, siga als camins reials, siga als diversos creuers que formen les sendes als camps de l'horta. Però entre els que l'art ha volgut embellir, es distingixen els de l'Assut, de Monte Olivete, i sobretot l'Albereda, que sense contradicció és el més magnífic que hi ha a Europa. S'estén fora de la ciutat a l'E. des del pont del Real fins al del Mar [...], donen lloc a la gent del carrer; sent aquest el punt de reunió de la millor societat de València. Pel mig, que es rega amb freqüència, van els cotxes. Un camí immediat a aquest passeig en forma un altre de diferent classe, però no menys agradable; perquè entre els magraners que li envolten, s'eleva sense ordre ni simetria xiprers, palmells, àlbers i altres arbres, l'estudiada irregularitat dels quals imita a la natura i forma un espectacle agrest. Els arbres conserven aquí les seues fulles fins al mes de novembre, i fins aleshores es pot passejar; les cinc de la tarda. Un altre passeig s'està construint des de la porta del Mar, fins on principia el de Monte Olivete, i seria el més amè de València, si acabés al punt del Llatzaret, a la mateixa costa del mar."

Edificis versus jardins en la primera meitat del XIX

Va transcórrer prou temps des d'aquelles preocupacions per tenir espais verds a la nostra ciutat. I no van ser precisament els autòctons els que ho promogueren. El mariscal francès Louis Gabriel Suchet va realitzar durant el seu breu govern (1811-1813) una intervenció urbanística quan enderrocà diverses illes de cases al voltant de la Porta de la Mar de la muralla, l'antiga Duana —hui Palau de Justícia— i el Pla de Santo Domingo. Els carrers del vell entramat urbà que van desaparèixer van ser els de Palpa Cuixes, Paradís, Infern i Drassana; i Verger, Olivera, Barcelona i Nave van veure retallades el traçat. Per contra, els enderrocs van donar lloc a dues àmplies places davant de la Duana i del convent, que donaren lloc la Glorieta i el Parterre, respectivament.

El solar originat davant de la porta principal de la Duana, va ser plantejat com a jardí de la Glorieta pel Capità General Elio per instal·lar una estàtua en honor al rei Ferran VII, envoltat d'una frondosa arbreda. L'escultura mai arribà a fer-se, però sí la plantació de salzes, freixes i tarongers a la planta del jardí traçat per l'arquitecte Manuel Serrano Insa, als quals es va afegir l'escultura del Neptú (Ponzanelli), comprada pel municipi entre el 1817 i el 1820 procedent de l'antic jardí de Pontons. El Capità General O'Donell manà tancar el 1826 el jardí amb una balustrada de fusta entre pilars de pedra que sostenien poms i gerros, amb una porta monumental davant del carrer del Mar construïda per l'arquitecte municipal Cristóbal Sales i rematada per dos lleons llaurats en pedra per Vicente Piquer. El 1846 es van plantar saigons de Canadà, castanyers d'Índies, catalpes, plàtans d'Orient i til·lers, i el comerciant Domingo Cicchiari va instal·lar un cafè. I huit anys després, les palmeres i els magnòlies, a més d'un hivernacle al costat del pavelló de música. El viatger Menière (1846) es va fixar en ell:

"hem visitat igualment un altre lloc públic, que es diu Glorieta. És un xicotet jardí ple de tarongers i llimoners, on també es troben alguns vegetals menys rars per a nosaltres, els parisencs" [Menière, 1846]

Amb el canvi de segle, la Glorieta patix una reforma a nivell de jardineria, amb cedre, arboç, llentiscle i romaní, pins, alzines, ficus i plàtans. El 1927, l'alcalde Luis Oliag tornà a emprendre una profunda reforma, enderrocant la majoria dels edificis que hi havia, molts dels impressionants arbres, i la reixa de ferro va ser traslladada als Vivers. Hui dia, compta amb un parc infantil que fan les delícies dels més xicotets... i admirar les escultures de diversos valencians destacats, com els dels pintors Joaquín Agrasot (Francisco Marco Díaz-Pintado), Francisco Domingo Marqués (obra de Mariano Benlliure), Muñoz Degrain (Francesc Marco Díaz-Pintado) i Mariano Benlliure, el doctor Gómez Ferrer (obra de Parets) o l'escriptor Eduardo Escalante.

Per la seua part, l'actual espai del Parterre va començar el seu camí a mitjans del segle XIX. Sobre els solars produïts pels enderrocs de diversos edificis, es va enjardinar amb plantacions d'arbustos i arbrat semblants. Pocs canvis a aquest nivell ha patit des de llavors. Els grans magnòlies, araucàries i ficus plantats alhora que a la Glorieta, s'han mantingut. Espècies rares com els metrosids que cita Martínez Aloy, van poder ser traslladats del jardí del Palau Arquebisbal, i que eren els únics a la ciutat. L'única viatgera que es va fixar en aquest espai va ser la comtessa de Gasparín:

Glorieta

"al costat del passeig de carruatges s'estén el parterre, on les dames passegen un moment la seua indolència: és ple de roses i anemones, i la llarga cua de les senyoretes, fregant les flors, escampa els seus molls perfums, com una aromàtica estela." [Valérie de Gasparín, 1866]

Es construïren quatre estanys circulars amb escultures, i un banc corregut de pedra que envolta tot el jardí. Al costat de l'inici de l'actual carrer de la Pau, es va instal·lar un edifici per a teatre-circ, que posteriorment va ser destinat al Tribunal Tutelar de Menors. Per aquest motiu, l'Ajuntament va tancar el jardí l'any 1932 per a ús exclusiu del personal especialitzat que atenia els infants. La desastrosa Riada d'octubre del 1957 es va emportar la major part del jardí. Solament va quedar un dels quatre estanys amb la font que suporta l'escultura del déu Neptú, obra de l'escultor Ponzanelli procedent de l'antic jardí de Pontons.

La perla que dona vida al jardí és l'estàtua eqüestre del rei Jaume I. La idea original va ser encapçalada el 1875 per Teodoro Llorente per commemorar els 600 anys de la mort del rei. Molts anys van passar fins que es va poder dur a terme aquest projecte, obra de l'escultor Agapito Vallmitjana Barbany, materialitzada la seua fundició a la fàbrica *La Maquinista Valenciana* (1888-1890) i inaugurada el 20 de juliol de 1891.

Podem afegir a aquest conjunt, l'espai enjardinat que hi ha a l'altra banda del Palau de Justícia, a l'arrencada del carrer Colom. Tot i que és zona de pas, suggerim al lector aturar-se uns segons a contemplar l'escultura dedicada al pintor Ignacio Pinazo, realitzada el 1949 per l'escultor Vicente Navarro Romero.

Les conegudes **Alameditas de Serrans** també s'inicien en aquesta etapa. L'any 1827 es van plantejar les primeres. Però quasi no hi havia espai enjardinat, resultant més un niu de brutícia i mals hàbits. L'any 1830, el Corregidor Baró de Hervás encarregà als arquitectes de la Reial Acadèmia de Sant Carles el projecte de l'allargat espai entre el pont de Sant Josep i el de la Trinitat.

Els Jardins del canvi de segle

El **Jardí de Monforte** té l'origen a l'hort amb casa d'oci de José Vich, baró de Llaurí, situada al costat del desaparegut molí de Borrull -s'hi veu al plànol de Tosca 1704-. El va vendre a Juan Bautista Romero Almenar, marquès de Sant Joan, l'any 1847 per 80.000 reals, sent conegut com a Jardí de Romero. Romero va contractar en 1859 l'arquitecte Sebastián Monleón Estellés per a una profunda reforma del jardí i el palau. La seua vídua, el 1872 ho va passar en herència a una de les seues nebodes, Josefa Sancho Cortés, casada amb Joaquín Monforte Parrés, i pel qual serà conegut el jardí a partir d'aquell moment.

El jardí es dividix en tres zones. Una primera d'horta, actualment està perduda. Una segona d'inspiració francesa, amb formes geomètriques envoltades de tanques retallades, camins rectilinis i escultures de marbre d'origen italià. Aquesta zona està al seu torn subdividida en quatre zones: el Parterre vell, el Parterre nou, el Roserar que voreja a un llorer monumental; la Gruta, el pont de fusta, la Cascada de falgueres, i el mur perimetral amb curioses banyes de cabra incrustades i el Túnel de Bouganvillea. Els rosers i crisantems copen el seu paisatge. L'accés és pel conegut Pati dels Lleons, on hi ha les escultures de José Bellver i que va comprar el 1864 el propietari en no anar definitivament destinats a l'entrada del Congrés dels Diputats per la seua xicoteta mida. Una altra zona recorreguda per sinuosos camins i encarrilada per tanques més grans, amb una muntanya artificial amb arbres de gran frondositat i mida estil sotabosc, com pins, el gran ginkgo biloba, o els xiprers fúnebres. Tot plegat coronat per un mirador on hi havia un antic aljub que subministrava l'aigua per a les fonts. Als peus, un gran estany ple de nenúfars i sortidors d'aigua.

L'Ajuntament el va adquirir el 1970, el rehabilità i restaurà, i l'obrí al públic als tres anys. En definitiva, una àmplia superfície de 12.597 metres quadrats d'inspiració neoclàssica, pensada en el repòs i el passeig, que compta amb un gran valor per les 33 escultures de marbre. L'amor impossible de Dafnis i Cloe, les representacions de les estacions, o dels Continents.

El **Jardí d'Aiora** és el gran pulmó verd dels districtes de Camins al Grau i Algirós. Hui dia resistix enmig de l'urbanisme. Antany era un solitari espai, junt a l'antic camí, alqueria i sèquia d'Algirós. El seu propietari era el comerciant José Ayora Olcina, que el va idear com a finca d'oci i descans. El va encarregar al mestre d'obres Peregrín Mustieles en estil modernista (1889 i 1900). Es troba sobre una plataforma elevada tancada amb balustrada amb aire senyorial. La combinació bicolor de la pedra natural i maó vermell és el més distintiu del conjunt. Els seus propietaris ho van vendre a un privat, que el va destinar a discoteca. Després, l'Ajuntament va comprar el conjunt el 1976 per a guarderia, i hui dia a serveis socials per a gent major. Amb ell, es va inaugurar el 18 d'octubre de 1985 una àmplia i variada zona de jocs infantils per a totes les edats, envoltada de tarongers i palmeres.

Al costat del palau es conserven alguns dels arbres primigenis, com a plantejament d'un jardí de traça regular. Separat per un mur, hi ha la segona zona, el jardí pròpiament dit, amb gran part de la vegetació i arbreda centenària. Els diferents illots de vegetació i arbres estan envoltats per bardisses vorejades de terra i rodano, formant al seu pas camins serpentejants. Al seu centre hi ha dues glorietses, una de les quals

Jardí de Monforte

Jardí d'Aïora

té bancs de pedra amb ceràmica vidrada. Destaca pels seus magnífics exemplars de falses acàcies, escurabutxaques xinesos, araucària, arbres de la llana, cinanoms, eucaliptus de grans dimensions, ficus, xicrandes, pins canadencs, atzavares, washingtonies... i la impressionant zona dels magnolis. En una de les cantonades, hi ha una font pública de ferro fos d'origen.

El jardí original amb la zona del palau ocupa una superfície de 48.300 metres quadrats. Entre el 1999 i el 2003 es van ampliar 22.000 m2 més pels seus dos laterals, amb diferents usos i equipacions. L'Oest amb un jardí obert envoltat de pèrgola coberta per bouganvillea i pistes de petanca. I la zona Est amb jocs infantils, skate i lleure de gossos. Tot el conjunt va ser declarat Bé d'Interès Cultural el 1982.

Un espai enjardinat àmpliament perdut va ser la antiga **plaça de l'Ajuntament**. Ocupava aquest espai el convent de Sant Francesc, la tàpia del seu hort del qual va ser enderrocada l'any 1805, perquè fos d'accés públic. El convent va romandre dret fins al 1894, en què va ser enderrocat i el seu solar convertit en una gran plaça enjardinada per l'arquitecte Antonio Ferrer.

Vell llot del Túria

El despertar dels jardins valencians a partir de la segona meitat del segle XX

La ciutat va despertar un cop travessat la meitat de segle. La forta migració es va traduir en un gran creixement de la ciutat i la transformació d'altres espais, que alhora va afavorir l'aparició de nous jardins.

Un dels primers exemples va ser el **Jardí Arqueològic de l'antic Hospital Provincial**. Del gran complex, només va quedar drets dos edificis, donant lloc a un extens solar als anys 60. El passeig per aquest espai es combina amb l'admiració de les escultures dedicades a Nicolau Primitiu Gómez (de José Esteve Edo el 1979) i 'A la Mar Mediterrània Fecunda' (de Ramon de Soto el 1982). Fa pocs anys, l'arquitecte sevillà Vázquez Consuegra remodelà el jardí amb la integració de les restes arqueològiques conservades de l'esmentat hospital i antiga Facultat de Medicina, guanyador el 2015 del premi 'The Plan Award' al millor espai públic.

Poc abans, l'octubre del 1957, València va patir una desastrosa riuada, la solució de la qual va ser la construcció d'una nova llera. I l'**antiga llera**? Després d'uns quants anys d'espera, per fi l'any 1979 es va donar com a solució convertir-lo íntegrament en un jardí amb diferents instal·lacions esportives. Tot i que el camí va ser encara llarg, amb la redacció del projecte per part de Ricardo Bofill (1981), aprovació del mateix per l'Ajuntament (desembre de 1983) i començament oficial de les obres el 27 de febrer de 1986 per part de l'alcalde Ricardo Pérez Casado.

A poc a poc s'anà condicionant els diferents trams per dos empreses més, la de Santiago Calatrava i *Vetges Tu - Mediterrania*. Una fita important fou la inauguració del Parc Gulliver el 29 de desembre del 1990, a càrrec de l'arquitecte Rafael Rivera, l'artista faller Manolo Martín i el dissenyador Sento Llobell. L'ampliació cap al sud del nou barri de l'avinguda de França permeté l'enjardinament de la part corresponent de l'antic llot al costat dels dos nous ponts de la mateixa avinguda i del carrer de Menorca.

En resum, és el veritable pulmó verd de la ciutat perquè és el parc urbà més extens d'Espanya amb més de 100 hectàrees i nou quilòmetres. A més, és un dels seus focus esportius, turístics i culturals, amb pistes d'atletisme, futbol i rugbi, el Palau de la Música immediat, i la integració de la Ciutat de les Arts i les Ciències i el seu extens jardí amb evocadores escultures de Lucas Karrvaz.

Altres parcs, jardins i espais enjardinats de la ciutat

Aquestes darreres dècades han aparegut una sèrie de parcs i jardins urbans distribuïts per tots els barris, amb l'objectiu del benestar i oferir espais d'oci:

Parc de **Benimar** (Nazaret). Inaugurat l'any 1969. Després del seu estat abandonat, l'Ajuntament aprovà el 10 de gener del 2019 el projecte que l'incorpora a un gran parc de 86.296 m², la nova ciutat esportiva del Levante U.D. i edificis d'ús terciari portuari.

Parc de **Benicalap**. Inaugurat el 24 d'abril de 1983. 80.000 m², sent el segon parc valencià en extensió. Compta amb pistes esportives, piscina, teatre i la 'Cabanya de Tarzan'.

Parc de **Natzaret**. Inaugurat al juny de 1987. 33.000 m².

Parc de l'**Oest**. Inaugurat el 13 de maig de 1995, sobre els terrenys de l'antic Quartell d'Aviació. 43.750 m². Construït per Àngel Zurrilla. Té espai per a concerts, pista de patinatge i petanca, i minigolf.

Parc d'**Orriols**. Inaugurat el setembre del 2000. 43.977 m². Complex esportiu, piscina, zona de jocs infantils.

Parc de **Marxalenes**. Inaugurat en dues fases, la primera el 6 de juny del 2001 i la segona el 26 de març del 2003. Va ser construït per l'arquitecte Amparo Medina Piles amb 76.590 m². Zona esportiva, piscina i zona de jocs infantils. Alqueries de Barrinto, del Foraster, de la Lluna, de Voro, i de Félix, una antiga fàbrica d'oli, i l'estació de ferrocarril. Escultures de Thomas Thieme, Antonio Becker i Caterina Zimmermann.

Parc de la **Rambleta**. Inaugurat el 5 de juny del 2002. 54.227 m². Construït per l'empresa Inventario de Arquitectura S.L. (Carmel Gradolí i Arturo Sanz) per 5.393.035,68€. La zona esportiva s'inaugurà el 2003.

Parc Central. Últim gran parc en construcció, dissenyat per la paisatgista Kathryn Gustafson. El 27 de maig del 2015 començaren les obres de la primera fase, acabades el 17 de desembre del 2018, de 110.26 m².

A més dels jardins municipals com a tal, la ciutat de València compta amb més d'un centenar de solars convertits en **espais enjardinats** per tots els barris de la ciutat. A continuació, sense ànim de ser exhaustius, n'oferim un quadre indicatiu, amb les dades principals que hem localitzat a la premsa, llibres, internet o in situ.

NOM (SITUACIÓ)	Any	Sup. (m2)
Aben al Abbar	II-1985	1.694
Actriz Encarna Máñez		
Alameditas de Cervantes (C/ G. Castro)	8-III-1975	1.862
Albacete-Beato Gálvez		2.714
Albalat dels Tarongers	1994-XII	17.241
Albocàsser, Viver, P.Altet		4.646
Alcalde Cano Coloma		
L'Alcoià-Benifairó-Pare Barranco		5.039
Alfons Verdeguer		1.188
Alfredo Candel (Pl.)	7-XI-1999	3.3.69
Alquería de Benlloch		
Alquería de Ricós (Partida Pouet)		18.722
Amelia Chiner (Pl.)	23-XI-2019	
Amparo Arce Millares	11-IX-2018	2.420
Andrés Mancebo	V-2005	2.639
Antonio Sancho (Pl.)	24-VII-1985	4.000
Arquitecto Calvo (Pl.)		
Arquitecto Guastavino		1.600
Artes y Oficios		
Assagador d'Alboraia		
Badajoz (pl.)		2.844
Baden Powell (pl.)		1.841
Baleares-Francia		
Bandes de Música de la C.V. (Pl.)		
Barrio de la Luz	25-IV-1986	1.500
Beato Nicolás Factor		
Benidoleig		
Benifairó de les Valls		1.409
Beniferri		8.677
Bernat Descoll		
Bisbe Laguarda (pl.)		
Calabuig (pl.)		600
Camelias (C/ Industria-M.Albesa)		
Camino de Moncada	2010	13.250
Campanar (Pl.)	VI-1985	
Campoamor (1)		
Campoamor (2)		
Campoamor (3)		
Carcaixent / Uruguay		
Carmen (Pl.)	8-III-1975	
Carolina Álvarez	1993	
Casa Misericordia		
Castán Tobeñas		
Catadau		
Cedro (pl.)	1987	

NOM (SITUACIÓ)	Any	Sup. (m2)
Alfredo Candel (Pl.)	1999-III-04	
Clariano		
Conde de Pestagua (pl.)		2.700
Córdoba		1.779
Cronista Carreres		
Diputat Lluís Llucia (pl.)	1995	4.750
Dr. Berenguer Ferrer (pl.)		
Doctor Landete (Pl.)	1995	1.285
Doctor Lluch	3-VI-1987	19.000
Jubilados (Dr.Lluch-Teatre)	XII-2022	
Dr. N.Benlloch-V.Ayora		7.604
Doctor Ruiz Comes		
Dragaminas		5.623
Ermita de Orriols (D.Mandas-H.Chabret)	6-2-2018	3.965
Economista Gay		1.605
Eduardo Soler		3.967
El Palmar	29-III-1985	
Emilio Baró-Masquefa	1995	
Emilio Gascó Contell		
Emilio Lluch		
Enrique Granados (Pl.)	XII-1985	
Equipo Crónica (pl.)		
Ermita de San Jerónimo	6-II-2018	3.965
Escultor Alfonso Gabino (pl.)	V-2008	
Escultor Frechina (pl.)		
Escultor García Mas		6.611
Escultor Víctor Hino (Pl.)	1995	4.750
Filipinas		
Font Podrida	XII-2022	3.300
Franco Tormo		
Fray Junípero Serra	4-III-1986	20.000
General Avilés		
Mortadelo y Filemón (Av. Germans Maristes)		
Godella, Camino Viejo		
Grabador Enguïdanos		
Trini Simó (G.V. Fernando el Católico, Jesuitas)	Fin 2025	8.425,79
Gregorio Gea		9.064
Guillem de Anglesola		
Guillem Jafer	1985	4.500
Historiador Claudio Sánchez Albornoz	1995	2.300
Holanda (Pl.) (Jesús)	1985	5.000
Honduras (Pl.)		
Ibiza		3.300
Ing. José Sirera-Soria	09-X-2009	

NOM (SITUACIÓ)	Any	Sup. (m2)
Jacinto Benavente		
Jacinto Labaila-Esc. R. Boix		
Jerónima Galés		
Jesús Medinaceli (pl.)		1.900
Jesús Morante Borrás		
Miguel Ángel Blanco (Joan XXIII-P.G.Sumbiela-S.J.Pignatelli-Castellonet)	15-12-2023	2700
José María Orense (pl.)		
Josep Monforte Tudela (pl.)		2.617
Los Metales (Josep Sanchis-J.Mª M.Lerma)	2024	849,61
Juan Pablo II		3.057
Juan Verdeguer	II-1985	
Lázaro Cárdenas (Pl.)		
Lebón		
Leones	VI-1985	
Lérida		
Llombay		
Lorenzo de la Flor	VI-1985	
Luis Buñuel (pl.)		3.196
Luz Casanova		928
Maguncia (pl.)	11-V-1978	
Malilla	2017	69.925
Manuel Laguarda Cubells		2.090
Marqués de San Juan		6.829
Marqués del Turia, Gran Vía		
Martí Grajales		5.000
Maximiliano Thous		5.929
Melchor Hoyos Pérez (pl.)		3.519
Mencía de Mendoza (Pl.)	2024	6.200
Mestre Ripoll (pl.)		5.100
Mestre Vt. Ballester Fandos (pl.)		
Milagrosa, Sta Isabel		
Ministro L. Mayans-M.Thous		
Miquel Asins Arbó (pl.)		
Monteolivete (pl.)		
Montesa-Dr. Marañón		
Morvedre (Sagunt-Ruaya)	15-III-2015	4.709
Motilla del Palancar		
Músico Espí (pl.)		
Músico Gans (pl.)	11-IX-2018	5.068
Músico Ginés		
Neptuno, paseo		10.000
Pablo Picasso (pl.)		
Padre Diego Mirón (pl.)		1.881
Padre Huérfanos (Pl.)	8-III-1975	

NOM (SITUACIÓ)	Any	Sup. (m2)
Padre Muedra		1.163
Padre Porta		700
Berta Cáceres (Rubén Darío-Palància)	5-12-2020	
Panach (chalet)	2003	6.066
Papa Juan Pablo II (pl.)		
Parcent	1973	
Patraix-Pontons	2018	
Pere III (Lebón)		
Pez		1.400
Pintor Nicolau (pl.)		
Platero Suárez		1.156
Poeta Badenes (Pl.)		
Poeta Durán Tortajada		
Policía Local (pl.)		3.778
Prof. Antonio Llombart (Tendetes)	2011	10.872
Profesor López Ibor (pl.)		4.679
Profesor Tierno Galván (pl.)		2.462
Puerto de la Albufera		
Racó de l'Horta (pl.)		
Reina (pl.)		
Reino de Valencia		
Remonta		
Rubén Darío		
Nino Bravo (Sagunto-Lérida)		882
Salvador Allende (pl.)		
San Felipe Neri (pl.)		
San Francisco de Borja		
San Isidro	15-III-1984	3.000
Santa Apolonia (pl.)		
Santiago Rusiñol, Albors		
Serrería-Justo Vilar		2.100
La Sombreta (C/ Siete Aguas, I. Canarias)	4-12-2024	2.970
Sor Guillermina (pl.)-	30-10-2021	592
Tramoyeres, Naranjos		
Tribunal de las Aguas (pl.)		1.700
Valdelinares		1.652
Valladolid, Dolores Marqués	1995	1.419
Valle de la Ballestera		
Virgen del Castillo (pl.)-Blocs Platja	13-2-2023	
Virgen del Castillo de Vilches	30-IX-1989	
Xúquer (Pl.)		
Yecla	24-VII-1985	1.400
Zapadores	1-III-1985	800

Tres exemples de parcs de disseny: Polífilo, Hespèrides i Capçalera

El **Jardí de Polífilo** te una extensió de 39.399 metres quadrats. Fou inaugurat en octubre del 2000. El seu disseny està inspirat en el conte '*El somni de Polífilo*' de Francesco Colonna (1499). Aquesta obra literària tracta l'amor cortès entre una dona casada i un enamorat vassall seu.

Te una enorme varietat d'arbres i arbustos, com tarongers, llorer, xipreses, almeces, falsos plàtans, tipuanas, etc. Conta amb àmplies zones de gespa per descansar, una xicoteta muntanya artificial per gaudir de la panoràmica, i una zona de jocs infantils. Cada zona rep un nom concret: la Plaça de les Portes del Destí, la Plaça dels Sentits, el Guardià dels Horts —un laberint tanques amb cítrics—, l'Illa de Cíterea, l'Estany dels Tarongers, la Plaça dels Xiprers o la Muntanya Sagrada —amb l'alzina que rememora el lloc on Polífilo es va quedar adormit—.

El **Jardí de les Hespèrides** va ser inaugurat el 8 de gener del 2001 sobre projecte de l'arquitecte Antonio Gallud Martínez i els seus col·laboradors Carlos Campos González i Miguel del Rey Aynat. Una superfície de 4.762 metres quadrats inspirada en l'antiga llegenda grega d'Hèrcules i el mite de les Hespèrides.

El passeig pel jardí que ens condueix per les diferents escultures dels seus personatges i escenes del seu relat mitològic en combinació amb les fonts amb jocs d'aigua i emmarcat en un laberint de xiprers. L'arbre dels fruits d'or, la metamorfosi de les nimfes en arbres (om, salze i àlber), el fantàstic

drac guardià de les pomes d'or i que es va transformar en serp, Hèrcules a punt de robar les pomes, la deessa Venus protectora dels jardins, i altres passatges representats per una àmplia varietat d'espècies vegetals com gessamí, murta i més de cinquanta varietats de cítrics... Les escultures de l'hongarès Miklos Pàlfy ens mostra el fil argumental del jardí.

I el més recent **Parc de Capçalera**, una superfície total de 334.000 m² inaugurada el 29 de juliol de 2004, fent honor el seu nom per ser la capçalera i primer tram de l'antic llit del riu Túria. Els seus artífexs van ser els arquitectes Arancha Muñoz, Eduardo de Miguel, Vicente Corell i Joaquín Monfort (empresa Rain Forest), amb la jardineria a càrrec de Manuel Colominas.

Aquest gran espai combina l'opció de fer una gran varietat d'activitats relacionades amb la cultura, l'oci i l'esport. Es divideix en quatre espais. La Plataforma Mirador, un turó elevat des d'on es pot gaudir d'una magnífica vista panoràmica del conjunt, amb un amfiteatre per a activitat cultural en un lateral. El Parc d'Atraccions, amb instal·lacions i serveis per gaudir dels més petits, a més d'un port amb lloguer d'embarcacions amb forma de cigne al voltant d'un llac artificial navegable i una cafeteria. El Bosc de la Ribera, que recorre el marge esquerre del riu Túria a través d'una àmplia zona boscosa, ideal per passejar amb bicicleta, degustar un pícnic o admirar el jardí botànic. L'altra banda del llac, el segon recorregut, el passeig del Molí del Sol, que condueix a l'esmentat edifici. I el Bioparc, modern zoològic amb espais que recreen diferents hàbitats com la sabana i els boscos de Madagascar i l'Àfrica Equatorial on els animals viuen en aquesta rèplica del seu hàbitat original.

Conclusió

Sens dubte, els diferents parcs i jardins valencians han estat des de fa segles el lloc idoni perquè els enamorats busquessin el seu objectiu: l'amor. La tranquil·litat del lloc, bé sigui per les poques persones que el freqüenten en alguns moments del dia, o bé perquè el lloc sempre convida a passejar a poc a poc o asseure's en un banc per admirar el paisatge. La bellesa dels parcs, multiplicat a cada racó amb punts de fugida... d'amor. Bé, també acudeixen a aquests espais els pares amb els fills petits... i algunes vegades els divorciats i divorciades que amb l'excusa de portar els seus fills a jugar, entaulen converses amb altres de la seva espècie.

L'element que juga la seva carta principal és el banc que normalment es troba als laterals dels camins dels parcs i jardins. Però sens dubte els més buscats són els més amagats perquè els enamorats demostrin el seu amor. Bé, també els bancs fer la seva tasca social perquè convisquin i dialoguin els més grans del barri...

En total, comptant els jardins i les zones enjardinades, la publicació oficial de l'ajuntament ens dona les següents xifres i dades resum. Tenim 214 espècies dels més de 100.000 arbres que tenim a la nostra ciutat, amb procedència principal d'Europa, Àsia i Amèrica gairebé a parts iguals, seguit de lluny d'Oceania i Àfrica. Els més nombrosos són el taronger amarg (*citrus aurantium*), auró negun (*acer negun*), plàtan d'ombra (*platanus hispànica*), xiprer comú (*cupressus sempervirens*), melia (*melia azedarach*), aligustre (*ligustrum japonicum*) i palmera datilera (*dactilifera*). Tant a les escoles com als cementiris, l'arbre predominant és el xiprer comú.

La Viquipèdia, considerada avui dia per moltes persones com la principal font de documentació i informació, ens dona la dada que el 90% dels carrers i places compta amb parcs o zones enjardinades en major o menor mesura. Tot i aquest alt percentatge, i degut sobretot perquè ha de correspondre que molts són espais només amb arbres, la ciutat compta només amb 5,64 metres quadrats de superfície verda per habitant, una de les taxes més baixes de les grans ciutats espanyoles.

Bibliografia consultada

- ALMELA Y VIVES, Francesc (1945): "Jardines valencianos". La semana gráfica. Valencia
- BAS CARBONELL, Manuel (1996): *Viajeros Británicos por la Valencia de la Ilustración, Siglo XVIII*. Ayuntamiento de Valencia
- BAS CARBONELL, Manuel (1999): *Viajeros franceses por la Valencia del siglo XVIII*. Ajuntament de València
- BERNÉ VALERO, José Luis; OLIVARES BELINCHÓN, Jesús; SAMO LUMBRERAS, Antonio José (2001): *Guía del arbolado de la ciudad de Valencia*. Ajuntament de València
- CARRASCOSA CRIADO, J. (1932): *Jardinería Valenciana. Elementos para el estudio histórico*. Valencia.
- INSAUSTI, Pilar (1993): *Los Jardines del Real de Valencia. Origen y plenitud*. Ayuntamiento de Valencia
- SALVADOR P. J., SANTAMARIA, Mª Teresa (1995): "Valencia y los agrios: Del jardín de los cinco sentidos al huerto productivo burgués." Atti del V Colloquio Internazionale. Pietrasanta
- SANTAMARIA, Mª Teresa (1993): *El Jardín de Monforte". Aproximación a la jardinería valenciana de los s. XVI al XIX*. Valencia
- SANTAMARIA, Mª Teresa: *Jardines valencianos en la memoria*
- SANTAMARIA, Mª Teresa (1985): *Jardines de Valencia. La Glorieta y el Parterre*. Ayuntamiento de Valencia.

<http://jardins.valencia.es/es>

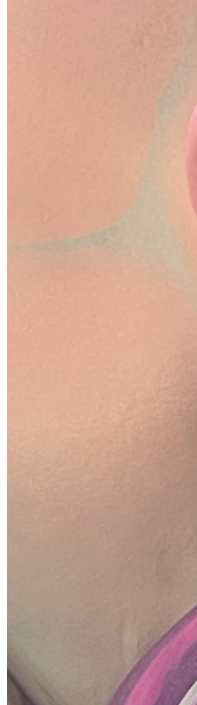
<https://www.valenciaparcsidebarri.es/es/>

* * * * *

Artesans sostenibles

* * * * *

Per Juan Antonio Cabello Escudero

Els monuments també han d'adaptar-se als nous temps, de fet, el seu futur implica per apostar per un canvi en els materials en els quals el petroli no aquest tan vinculat a ells i que estaran prohibits a partir del 2030.

Els artistes fallers, encara que m'agrada més anomenar-los artesans són una peça fonamental en la festa atés que són els pares de les creacions i en ells també es disposa aquest canvi per a trobar les falles sostenibles que tots desitgem.

El futur passa per ser sostenible, ara com ara els monuments fallers estan fets de poliestiré expandit o en altres paraules suro blanc, el qual en cremar-se és tòxic i altament contaminant.

Van començar sent fusta, cartó, palla i tela per a acabar sent avui dia d'una estructura de fusta amb suro blanc i cartó.

Monuments contaminants sobretot pel suro blanc.

El cartó que s'utilitzava en el principi o començament era un cartó d'unes característiques especials.

Es fabricava en la localitat de Bunyol mitjançant un sistema tradicional.

Es reciclava cartons, roba vella i també periòdics usats, barrejats amb aglutinants.

La fàbrica va tancar l'any 2016 per la poca demanda que tenia, el suro blanc s'havia apoderat del mercat, el seu baix preu permetia moltes més possibilitats als artesans fallers.

Aquesta és la causa fonamental que ens fa imprescindible, tornar a les tècniques d'Antany les més pures a les més tradicionals, fusta, palla i cartó.

Sens dubte són tècniques més costoses en temps, són molt més beneficioses amb el medi ambient.

També hem de recalcar que les falles sofriran un encariment major del qual ja s'està vivint amb el suro blanc.

Amb la qual cosa els toqués a les administracions mediar i veure com ajudar el sector a ser més sostenible i segur, no sols es tracta de la sostenibilitat, sinó també que puga sobreviure amb garanties, un sector que no aquesta passant pel seu millor moment sobretot després de la terrible pandèmia.

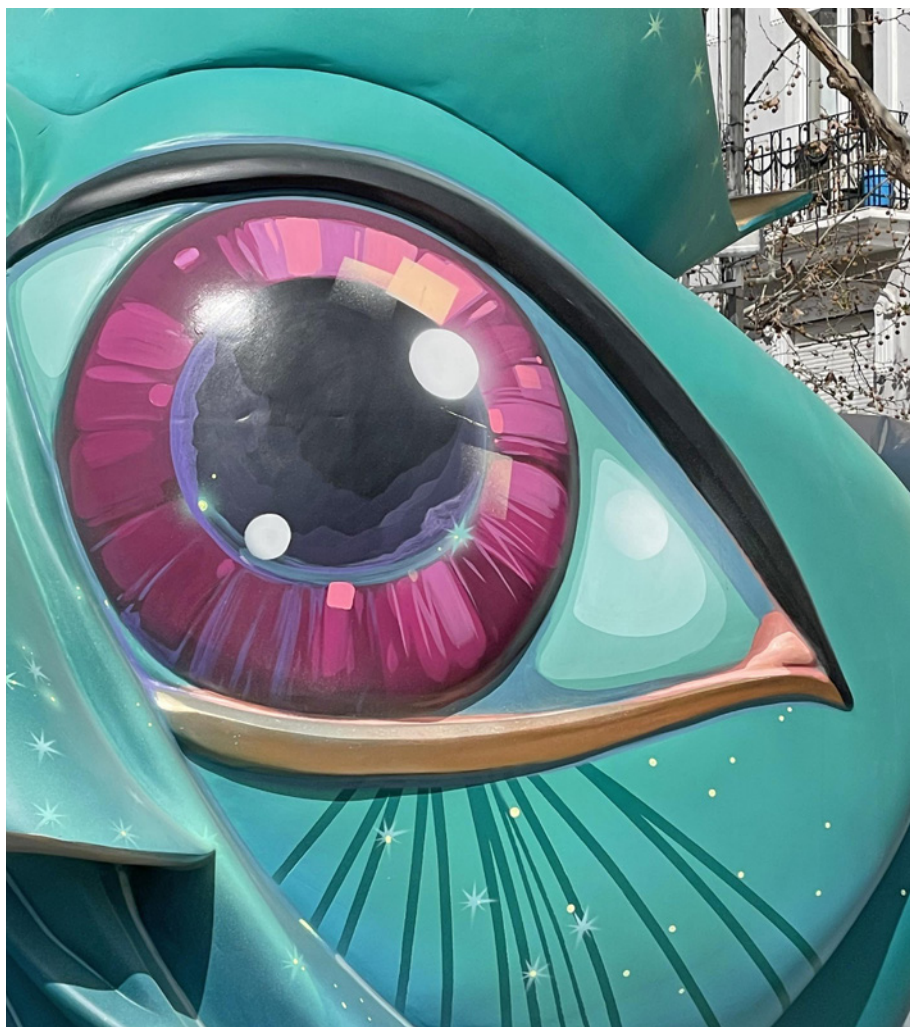
M'agradaria recalcar que fa uns anys, la Universitat Politècnica de València va començar un projecte molt innovador amb l'objectiu d'aconseguir materials sostenibles en els monuments fallers.

L'objectiu era usar les palles de l'arròs, que és un residu de l'agricultura Valenciana i antany va ser farcit o material de farciment per a crear les primeres falles.

Els investigadors de la universitat juntament amb ja palla de l'arròs utilitzen polisacàrids naturals i compostos orgànics derivats de la cel·lulosa, triturar i barrejar tots els ingredients molt bé per a aconseguir fer un ninot en 3D

Una cosa innovadora que ja d'aquesta utilitzant en algunes falles.

Es pot aconseguir, aquesta és una xicoteta mostra.

Amb conscienciació de tots i dic totes les administracions, falles, artistes, ciutadans i turistes, tots estem en aquest projecte il·lusionant, aconseguir unes falles sostenibles amb el nostre medi ambient, amb el nostre planeta.

No podem oblidar-nos d'un tema fonamental com és la pintura, la pintura és la llum del monument, la vida, té una importància sublim, dona el punt final al monument, un punt definitiu.

Aquest també és un tema molt important atés que la pintura també produeix una contaminació alta en la crema.

Les pintures orgàniques són una realitat des de fa alguns anys i cada vegada són més les empreses o artistes que opten per emprar aquest tipus d'acabats. En manca de substàncies nocives i derivats del petroli, els seus impactes és molt de menor amb el medi ambient, es pot embellir el monument amb pintures orgàniques 100% i de zero emissions.

Aconseguir una crema amb monuments sostenible i pirotècnia també sostenible és demostrar a la societat que estem en el camí correcte, mantenim les nostres tradicions i som conseqüents amb el medi ambient.

* * * * *

Pirotècnia ecològica i sostenible? És possible.

* * * * *

Per Juan Antonio Cabello Escudero

La pirotècnia és sens dubte un dels elements claus de la festa fallera sense la qual no podríem entendre les falles.

Però donat l'article anterior s'obrin un ventall de preguntes. Entre elles és conèixer la situació i una altra no menys important com és que estem fent el “ja”, i que o on ens encaminem.

Comencem per conèixer la situació

L'organització mundial de la salut quant al medi ambient ens assenyala que els focs artificials alliberen gasos contaminants com el monòxid de carboni que deteriora l'albufera, ja que els mateixos triguen entre dos i tres dies a dissipar-se.

Resumint, això és els focs artificials causen una gran contaminació en un període curt de temps, deixant partícules metàl·liques tòxiques, perilloses i productes químics i nocius i fum durant dies.

Imagineu-vos això durant gairebé un mes que és el que realment duren les falles, sabem que a partir de gener són innumbrables la quantitat d'actes que comencen a proliferar fins a arribar al 19 de març. Ja s'està treballant des de fa temps en estos temes.

Sense necessitat d'anar molt lluny, Ricardo Caballer va disparar l'any 2020 concretament en la Marina el 29 de febrer la mascletà més sostenible fins a la data a la ciutat de València.

Va ser una mostra de compromís amb el medi ambient es va aconseguir reduir en un 70% els residus de la mascletà utilitzant el mateix material pirotècnic com a suport.

És a dir, tres quarts de la mascletà desapareixeran totalment sense deixar rastre a la ciutat.

En aquest sentit, Ricardo Caballer ha afirmat que el 30% del material restant utilitzat i que no és possible que desaparega sense deixar residu, és paper i cartó biodegradable.

El cartó que s'utilitza per als trons desapareixerà en contacte amb l'aigua o el sòl sense causar danys en l'entorn.

La química de la pólvora

La pólvora és l'element que dona sentit a la festa, la pols negra que es gasta a tones el mes de març.

Però la pólvora no és l'element únic o compost, més ben dit, en concret ho formen el nitrat de potassi 75%, carbó 15% i sofre 16%, i cadascun d'estos components exercís un paper important en la combustió de la pólvora.

Cal assenyalar que, només barrejant estos tres components, no és suficient per a produir pólvora de bona qualitat.

Ja que han de ser barrejats, humitejats i molts per a produir una mescla reactiva.

En lloc de ser una sola reacció simple, la combustió de la pólvora consisteix en diferents reaccions complexes.

Finalment, l'equació simplificada de la combustió de la pólvora seria:

$$10\text{KNO}(3) + 8\text{C} + 35\text{S} + 2\text{K}(2) \text{CO}(3) + 3\text{K}(2) \text{SO}(4) + 6\text{CO}(2) + 5\text{N}(2)$$

Això últim ho atribuïm al fet que el saber mai està de més.

Solucions verdes

Sens dubte, això no és només un problema a València, sinó en l'àmbit global la pólvora és un element fix en qualsevol festivitat del nostre planeta. Una de les solucions és sobretot les solucions químiques, la substitució d'uns materials per uns altres més biodegradables.

Des de centrar-se en combustibles zero, carboni amb bufó partícules que milloren la combustió i redueixen les emissions contaminants. Aquests materials coneguts com "flamaria", no sols són més assegurances de manipular, sinó que també suprimeixen el típic núvol de fum que acompanya als focs artificials.

A més, Mendoza que és el que aquesta aconseguint aquestes millores ha explorat l'ús de la glicerina i el glicerol derivats del biodièsel com a agents químics verds. Aquest estudi ve de Mèxic, però aquí han començat a entrar universitats de tot el món.

Altres cas curiós en l'àmbit mundial és el de Disneyland, conegut pels seus espectacles o xous nocturns, s'enfrontava a un desafiament anualment, gasta més de 40.000 quilos de pirotècnica, amb el que la quantitat alliberada a l'atmosfera especialment per als residents d'Anaheim (Califòrnia), era més que preocupant.

Davant aquesta situació Disneyland prenc una mesura innovadora en contactar amb el laboratori nacional dels àlbers per a desenvolupar alternatives més respectuoses amb el medi ambient.

El resultat va ser una revolucionària tècnica que substitueix el carboni de la pólvora negra tradicional per nitrogen. Específicament utilitzant nitroglucosa un compost abundant i de baix cost.

Aquest canvi va permetre que els focs artificials emetessen hidrogen, nitrogen i diòxid de carboni, en lloc de fum i perclorat.

Reduint la contaminació notablement, a més com l'aire que respirem conté un 78% de nitrogen, aquesta alternativa es considera increïblement neta.

Es va aconseguir també reduir en un 90%, el contingut de metalls, ja que només es necessitava una petita quantitat de sals metàl·liques per a produir els colors brillants. Spark de la mà de Daan Roosergaarde, ha sorprès el món amb el seu espectacle de focs artificials biodegradables realitzats amb materials biodegradables inspirats en bombolla de llum formant diferents núvols.

Aquest artista holandès ha buscat una alternativa sostenible una mescla de llum i bombolles biodegradables similars a les de bombolles de sabó mogudes pel vent.

Una altra innovació són els espectacles de drons. Els drons ofereixen noves possibilitats als espectacles de llum, permeten espectacles segurs i menys contaminants.

* * * * *

Contaminació acústica, una amenança invisible

* * * * *

Per Beatriz Vilata Martínez i
Ángel Vilata Martínez

La contaminació atmosfèrica no és l'única que té efectes nocius sobre els éssers humans i animals el planeta, més ben dit, sobre els éssers vius.

La contaminació acústica segons l'O.M.S. és un dels factors ambientals que provoca més problemes de salut.

Segons dades soles a Europa, segons l'agència europea del medi ambient, A.E.M.A. causa as de 12000 morts prematures a l'any i 48000 casos nous de cardiopatia isquèmica.

La contaminació acústica la vivim a cada moment del dia gairebé sense adonar-nos, solament si ens fixem quan un conductor estreny el clàxon del seu cotxe i si anem caminant i veiem un grup d'obers obrint una rasa amb un trepant en el sòl, un avió sobrevolant el cel, soroll, soroll i més soroll, activitats molt normals a les ciutats però que les convertides en el focus d'una mena de contaminació, l'acústica.

Una contaminació que malgrat que la seua invisibilitat és terriblement perjudicial per als éssers vius del planeta, però no sols als humans, també ho és per als animals. De fet, segons els experts, el soroll pot pertorbar els patrons de reproducció, i fins i tot contribuir a l'extinció d'algunes espècies.

Però cal fer-nos preguntes per a entendre millor aquesta qüestió.

Què és la contaminació acústica?

El primer que cal destacar que no tot so pot ser considerat contaminació sonora.

L'organització mundial de la salut OMS, defineix com a soroll qualsevol so superior a 65 decibels (db).

Aquest soroll es torna nociu o perjudicial per a la salut si superes els 75 db i dolorosa a parir dels 120 db. Amb la qual cosa queda clar que la recomanació és no superar els 65 db.

Això seriós durant el dia, també ens indica que perquè el somni siga reparador, el soroll de l'ambient nocturn no ha d'excedir els 30 db aproximadament, la meitat de durant el dia.

Què o qui provoca la contaminació acústica?

La contaminació acústica procedeix diferents fonts a continuació veiem les principals:

- Tràfic automobilístic
- Trànsit aeri
- Obres de construcció
- Restauració i oci nocturn
- Animals.

Els hem enumerat per importància.

- El trànsit automobilista: és el principal focus de soroll de les ciutats, val com a exemple el clàxon d'un cotxe, produeix 90 db i el d'un autobús 100 db.

- El tràfic aeri: el número d'avions que sobrevolen les ciutats és molt inferior a la dels cotxes, però l'impacte és molt major només un d'aquests aparells produeix 130 db.

- Obres de construcció: la construcció d'edificis, un pàrquing, o el reasfaltatge de voreres, provoca també soroll, un martell pneumàtic sona a 110 db.

- Restauració i oci: els bars, restaurants i sobretot les terrasses que es munten en els exteriors de les vies públiques, quan arriba el bon temps poden arribar a superar els 100 db, aquí també hauríem de destacar els pubs i discoteques.

- Animals: el soroll que generen els animals és una cosa que no passaria completament desapercebut, però quan coneixem la dada que els udols i lladrucs d'un gos pot rondar els 60 a 80 b, no pot arribar a sorprendre.

Conseqüència de la contaminació acústica

Les conseqüències de l'excessiu soroll i a més constant, més enllà dels efectes negatius, com pots ser tinnitus o sordesa, pot ser major al poder, provocar altres problemes a la salut humana, especialment a dos sectors, els més joves i els més majors, passem a indicar-los.

PSICOPATOLÒGICS

Agitació respiratòria, acceleració del pols, augment de la pressió arterial, mal de cap i quan es produeixen sons de manera extrema i continuada, colitis, gestintis i fins i tot infarts.

PSICOLÒGICS

El soroll pot provocar episodis d'èxtres, fatiga, depressió, ansietat i histèria, tant en éssers humans com en animals.

SOMNI I CONDUCTA

Un soroll quan aquesta per sobre dels 45 db no ens dona per a agafar el son o dormir i una manera saludable, abans vam dir que l'O.M.S. no recomanava passar dels 30 db.

Això pot influir amb el temps a provocar conducta que poden generar agressivitat i irritabilitat.

MEMÒRIA I ATENCIÓ

El soroll pot i sens dubte afecta el nostre nivell de concentració el que amb el temps pot provocar un baix rendiment en temes fins i tot laborables o un jove a l'hora d'estudiar com, per exemple.

Preses com a dades més que curiós que l'oïda necessita més de 16 hores de repòs per a compensar dues hores d'exposició a 100 db.

Que solucions posem al problema?

L'O.M.S. juntament amb altres organismes internacionals coincideixen a assenyalar que la conscienciació de la ciutadania és la peça fonamental per a vèncer-la i què és la conciliació de la ciutadania?

Perquè l'ús del cotxe elèctric, executar obres domèstiques en els horaris recomanats, aïllar les llars amb materials absorbents i una cosa fonamental promoure l'educació ambiental entre els més petits que són el nostre futur més pròxim.

Això a què es refereix a la ciutadania.

I les administracions?

Elles també poden prendre mesures que ajuden a una gestió ambiental del soroll adequada a les necessitats actuals, i així contribuir a reduir la contaminació.

Prenem com, per exemple protegir zones determinades com poden ser espais d'interés natural, àrees de camp, parcs urbans, aïllar-les del soroll, establir normatives preventives i correctives, distàncies obligatòries entre zones residencials i els focus de soroll, com poden ser les zones d'oci, pub i discoteques.

Aïllar acústicament els edificis de nova construcció

Crear zones per als vianants amb horaris de circulació restringits per a la càrrega i descàrrega de mercaderies i fins i tot substituir l'asfalt habitual per uns altres que redueixen fins a 3 db, el soroll que generen els vehicles.

La Unió Europea en els últims anys ha potenciat l'ús de barreres, que permeten canvis significatius en les ones de So, principalment per a autopistes i altres transports com els trens.

Una dada a tenir en compte és que Espanya és el segon país més sorollós del món sol superat pel Japó i l'1 d'Europa.

Quant a Espanya, Madrid i Barcelona són les dues ciutats més sorolloses d'Espanya., segons el portal Money i també ocupen el quart i cinqué lloc entre les urbs més sorolloses, del continent, aquest estudi s'ha fet tenint en compte el nombre d'habitants, trànsit aeri, trànsit rodat i ferroviari i la contaminació acústica. I si només es pondera aquest últim aspecte el de la contaminació acústica, Barcelona s'alça amb el primer lloc.

Les Falles i la contaminació acústica

És obvi que les falles generen soroll i est es converteix en la contaminació acústica, això no sorprén a ningú.

Però aquí si aprofundim veiem que el problema s'aguditza perquè entren en joc tres sectors com són, Comissions falleres, associacions veïnals i administradors.

Un exemple és en les falles panses un mes abans els veïns de Ciutat Vella, reclamaven limitar la contaminació acústica en les falles.

Els veïns i comerciants de Ciutat Vella, reclamaven a l'Ajuntament de València que posés mesura o els mitjans necessaris per a limitar la contaminació acústica durant les falles.

Les falles han crescut en tots els sentits i eviten l'emissió de nivells superiors a 80 db de forma continuada fins a les 4 de la matinada.

Aquest comunicat el feien l'associació de veïns, amics del Carme, l'associació de veïns amics de Velluters, l'associació de veïns universitat, l'associació de veïns del Carmen i la coordinadora d'associacions veïnals de Ciutat Vella.

També volien transmetre que ens discuteix que les revetlles i l'ambientació musical formen part de les festes, però que si és ténia que començar a parlar en quants decibels i durant quant temps es pot inundar l'espai públic i els habitatges prop de les carpes i revetlles.

Els carrers i places públiques són les de sempre, però la festa ha crescut en tots els sentits, inicien les associacions en el seu comunicat que afegien també.

Limitar els nivells màxims de contaminació acústica i vetllar pel seu compliment. És una garantia de salut i seguretat indispensable tant per als que la promouen i gaudeixen com per als que només la contemplen. Al seu judici els limitadors de so són la garantia del correcte compliment de l'ordenança sobre la contaminació acústica i, per tant, plenament exigible en tota mena de comptes tant siguin fallers o no, demanen al final del tot que s'aplique l'ordenança municipal en vigor.

L'exemple és de les associacions de Ciutat Vella, però no sols és només un reclam d'ells si no d'una part de la societat que veu d'una manera diferent les festes Josefines.

Les comissions falleres, d'altra banda, no estan d'acord amb els límits establerts per l'ordenança municipal de protecció contra la contaminació acústica publiquen en el butlletí oficial Provincial.

L'ordenança comunica que els limitadors han d'instal·lar-se en activitats que generalment molt soroll, per a establir i limitar els decibels, que poden emetre's pels equips de música durant els dies de falles 2024.

D'acord amb la norma el so no podrà sobrepassar els 90 db, en les carpes, ni els 85 en l'aire lliure.

Aquesta decisió es considera injusta, a través de l'Interagrupació de falles que consideren que no es pot aplicar a les falles que desenvolupen la seua activitat durant cinc dies a l'any i al carrer, la mateixa norma que als locals d'oci, que desenvolupen la seua activitat en locals condicionats i estable durant tot l'any, exposaven a través de la Interagrupació.

També exposaven des de l'associació que els limitadors són molt cars i veuen inviable que cada falla dispose d'un per dos motius concrets:

El desemborsament econòmic que comporten i els escasses d'aquests en el mercat, també indicaven com a dada important que aquests sols poden ser utilitzats per experts acreditats.

A això les administracions, han respost a la insistència de l'Interagrupació de modificar l'ordenança.

La realitat és que no hi ha temps a fer-la abans o en les falles 2024, perquè la seua tramitació dura 4 o 5 mesos, segons recalca el regidor Santiago Ballester.

L'alcaldesa de València Mª José Catalá, va demanar comprensió a les falles sobre els limitadors de so i que es modifiqués l'ordenança.

Va advertir que la norma és inatacable en estar en vigor i assenyala que l'Interagrupació no presentà al·legacions quan es va tramitar.

L'alcaldesa de València va recalcar que la solució a modificar l'ordenança de contaminació acústica per a flexibilitzar al màxim les mesures.

Un trèmit que ha garantit que el seu equip dugués a terme perquè aquest en marxa en 2025.

Com hem dit, abans associacions veïnals, comissions falleres, administracions han d'anar de bracet, buscant com a objectiu minimitzar els efectes de la contaminació acústica, és un problema de salut mediambiental i aquesta a la mà de tots, poder buscar solucions a aquest problema INVISIBLE, PERÒ NOCIU.

Capital verda europea per a Torrent?

* * * * *

Entrevista a Aitor Sánchez i Collado

* * * * *

Regidor de falles i cultura de Torrent

Aitor Sánchez i Collado és l'actual regidor de falles de l'Ajuntament de Torrent: Faller incansable i ferm compromés amb les falles i la cultura, és per això, que hem volgut comptar amb ell perquè compartisca les possibilitats de les falles amb la seua relació amb l'ecologia, i més concretament amb el nomenament de València com a capital verda europea en 2024.

Quines són les iniciatives actuals de les comissions falleres per a promoure la sostenibilitat i la cura del medi ambient?

És un tema cada vegada més preocupant i que les comissions van incorporant en la seua agenda. Entre tots -a poc a poc- anem prenent consciència de la importància de la sostenibilitat i la cura del medi ambient, com per exemple, la reducció de l'ús de plàstic. La majoria de les comissions tenen gots reutilitzables. Des de fan uns anys les falles participen en la campanya d'Ecoembes de reciclatge de vidre. Educadors ambientals visitaren els casals per a informar. D'altra banda, cada vegada més falles aposten per la utilització de materials **sostenibles en la construcció de la falla**: Escultor Vicent Pallardó, Concòrdia, Cronista, Sant Valerià opten per usar cada vegada més fusta i menys suro, així com ara cartó reciclat o pintures amb baix contingut de compostos orgànics volàtils (COV). Aquestes pràctiques redueixen l'impacte ambiental dels monuments i faciliten la seua cremà amb menys emissions contaminants.

Quines mesures estan prenent les comissions falleres per a educar als seus membres i al públic en general sobre la importància de la sostenibilitat i la protecció del medi ambient?

Algunes comissions falleres han implementat mesures per educar els seus en la importància de la sostenibilitat. Algunes han fet tallers de sensibilització (importància del reciclatge, la reducció de residus, la gestió sostenible de l'aigua i l'ús d'energies renovables), fonamentalment en els infantils, que participen activament en continguts d'este tipus en el llibret, en les cavalcades o obres de teatre (premi als valor cívics i mediambientals). Respecte als concursos i premis ecològics, la Mancomunitat va organitzar el premi a la falla més sostenible que va guanyar Sant Valerià junt amb el Port de Silla. Un incentiu per fomentar la creativitat i la innovació en la creació de falles i en les activitats de la comissió. Estes mesures reflecteixen un esforç conscient per part de les comissions falleres per educar i inspirar tant els seus membres com el públic en general a adoptar pràctiques més sostenibles i respectuoses amb el medi ambient.

Com estan les comissions falleres adaptant l'ús de materials sostenibles en la creació de les falles? Quins canvis significatius s'han implementat en els últims anys?

Els artistes fallers i les comissions, junt amb diverses universitats han començat a investigar l'ús de materials sostenibles en la creació de les falles per reduir l'impacte ambiental. Alguns dels canvis significatius i les mesures que s'han implementat en els últims anys són: Recuperació de materials nobles tradicionals, com la fusta certificada i reciclada. Les falles, que des dels anys 90-2000 es construïen amb poliestiré expandit (EPS) i altres materials derivats del petroli, ara estan començant a recuperar la fusta certificada per FSC (*Forest Stewardship Council*) i fusta reciclada. Així com la utilització de cartó reciclat, altre material tradicional i fàcilment reciclable. Una altra via és l'adopció de materials biodegradables, com ara pasta de paper, cel·lulosa i altres compostos que es descomponen de manera natural sense deixar residus nocius. Així com pintures i adhesius ecològics amb base d'aigua i de baixa toxicitat (redueix l'impacte ambiental durant la fabricació i també disminueix les emissions de compostos orgànics volàtils (COV) durant la cremà). Alternatives al Poliestiré. S'estan investigant i utilitzant alternatives menys perjudicials, com ara plàstics biodegradables i materials compostables que ofereixen característiques similars però amb un impacte ambiental molt menor. Com ara, la palla de l'arròs. Des de setembre de 2017, la UPV compta amb la patent per a la creació d'aquests innovadors ninots fallers, si bé el seu treball pot aplicar-se també a altres camps. Al costat de la palla de l'arròs, els investigadors utilitzen polisacàrids naturals i compostos orgànics derivats de la cel·lulosa: es tritura la palla fins a obtenir una granulometria menor de tres mil·límetres i es mescla amb els altres components, entre un i cinc minuts. Finalment, algunes falles més modestes opten per la reutilització de components de falles anteriors, ja siga utilitzant estructures internes, detalls decoratius, teles o altres elements que es poden integrar en nous dissenys.

Existeixen incentius perquè les comissions utilitzen materials reciclats o ecològics en la construcció de les falles?

A través de la Mancomunitat (premi a la falla més sostenible de la comarca) i a València, el consistori va convocar en 2024 la segona edició dels premis sostenibles. L'objecte d'aquesta convocatòria era establir majors vies de participació de les comissions falleres (grans i infantils) en els diferents camps creatius i artístics, promovent el més ampli coneixement i difusió de les noves propostes de les falles que, pels seus elements, tractaments de temes i materials, tenen un concepte de sostenibilitat. Les comissions havien d'aportar: Segells del MITECO del càlcul de la petjada de carboni, reducció, i compensació de la petjada de carboni. Així com una memòria amb les condicions tècniques que justifiquen la substitució dels materials derivats del petroli per materials ecològics, derivats vegetals, subproductes de l'agricultura (palla d'arròs, restes de poda, etc.) i en general procedents de l'economia circular. També la utilització de lluminàries amb tecnologia tipus LED tant en el casal faller, en la carpa instal·lada per la comissió i la il·luminació del monument faller, contenidors per a la recollida selectiva de residus tant a l'interior del casal com de la carpa instal·lada per la comissió, si és el cas. Així com la no utilització de productes d'un sol ús (gots, copes, plats, coberts, etc.)

Quines estratègies s'estan adoptant per a la gestió de residus durant les festivitats?

És un treball conjunt entre l'administració i els fallers. Ecovidrio, l'entitat sense ànim de lucre encarregada de la gestió del reciclatge dels residus d'envasos de vidre a Espanya, en col·laboració amb la Generalitat Valenciana i l'Ajuntament de Torrent, va posar en marxa la campanya "La Plantà del Vidre" amb l'objectiu de fomentar el reciclatge d'envasos de vidre durant les Falles. La iniciativa pretén conscienciar als ciutadans de Torrent, i especialment als fallers, sobre la importància de separar correctament els residus d'envasos de vidre durant el transcurs de les festes. Per a això, Ecovidrio vinilà els contenidors de vidre pròxims als casals i marcarà un repte per a cada municipi de quilograms d'envasos de vidre arreplegats durant les festes. En paral·lel des de la regidoria de Medi Ambient i Urbanisme es treballa en la neteja de la ciutat. La capital de l'Horta Sud, va retirar més de 119,7 tones de cendres i restes de les cremaes dels 28 monuments infantils i 28 majors en les passades falles. Els equips de neteja de la ciutat treballen, perquè la normalitat pugui retornar als carrers cada 20 de març.

Hi ha algun pla específic per a millorar el reciclatge i la reducció de desaprofitaments?

Des de la regidoria de Medi Ambient i Urbanisme es duen a terme la gestió i difusió d'estes activitats: Ecoparcs, servei de recollida de restes de poda porta a porta, servei de recollida de mobles, gestió per tipus de residus, arreplegada automatitzada de residus, així com el servei integral de neteja urbana.

Com s'està mesurant l'impacte ambiental de les falles i quins indicadors clau s'utilitzen per a avaluar l'èxit de les iniciatives sostenibles?

Mesurar l'impacte ambiental de les Falles és fonamental per comprendre l'abast de les seues conseqüències sobre el medi ambient i per avaluar l'eficàcia de les iniciatives sostenibles implementades. Per això, es fan servir diversos indicadors clau que permeten avaluar diferents aspectes de l'impacte ambiental de la festa. A Torrent es duen a terme alguns i altres estaria bé que es pogueren implementar. Per exemple cada any es quantifica la quantitat total de residus generats: Es mesura la quantitat de residus sòlids generats durant les Falles, incloent-hi els derivats de la construcció de les falles, les deixalles dels esdeveniments, i el residu generat pel públic. Estaria bé tenir en compte la proporció de residus que són reciclats en comparació amb els que són eliminats en abocadors o incinerats. Un altre factor a tenir en compte seria fer una estimació de les emissions durant la cremà: per tenir dades reials sobre el diòxid de carboni (CO₂) i altres contaminants a l'aire, així com la reducció del trànsit i la seua contaminació durant la setmana fallera.

Quin paper juguen les comunitats locals i els joves en la promoció i implementació de projectes ecològics?

Les comunitats locals i els joves tenen un paper fonamental en la promoció i implementació de projectes ecològics en el context de les Falles. Aquests grups són clau per fomentar la conscienciació ambiental, adoptar noves pràctiques sostenibles i assegurar un compromís continu amb la protecció del medi ambient. Per exemple, el Voluntariat i l'organització d'activitats (els joves sovint participen com a voluntaris en iniciatives de neteja, reciclatge i altres projectes ecològics de la delegació de Medi Ambient), o l'organització de tallers i esdeveniments. La difusió en xarxes socials és fonamental, des d'on es poden proposar noves idees i projectes en àrees com el reciclatge, la reducció de residus, l'ús de materials sostenibles i l'energia renovable. Els rols educatius i la participació en campanyes de sensibilització **són vitals**.

Ha significat alguna cosa per a les comissions falleres que València haja estat nomenada Capital Europea Verda 2024?

Crec que falta promoció i informació en general, ja que és un gran projecte, però ha de concretar-se de manera directa perquè el ciutadà puga veure l'impacte real en el seu dia a dia. En tot cas, el fet que València haja estat nomenada Capital Europea Verda 2024 té el significat d'impulsar el compromís ferm en el context de les Falles. Este reconeixement comporta una sèrie de conseqüències positives i reptes per a les comissions.

Quins són els principals reptes que enfronten les comissions falleres per a convertir-se en més sostenibles?

Els fallers -com a ciutadans actius- ens enfrontem a diversos reptes de sostenibilitat, com ara materials sostenibles en la construcció de falles. Una tasca que ha d'anar de la mà amb els nostres artistes fallers (ús de materials ecològics, com la fusta de fonts sostenibles, pintures ecològiques i alternatives al poliestiré expandit) també totes les falles haurien de tenir infraestructura per a la gestió de residus (instal·lació de sistemes de reciclatge i recollida selectiva de residus). Tot això implica fomentar l'educació i formació en els casals per a prendre consciència real del problema. Les falles de Torrent arrastren milers de persones i concentren gran quantitat de residus en la setmana fallera, per això és necessari seguir en esta línia. I sobretot, la col·laboració entre tots els actors (administracions i teixit associatiu), per dur a terme una coordinació efectiva i d'assistència mútua. La clau és continuar educant, innovant, i buscant solucions que equilibren la tradició i la sostenibilitat.

Capital verda europea per a Torrent?

* * * * *

José Francisco Gozalvo Llácer

* * * * *

Regidor de d'Urbanisme, Vivenda i
Medi Ambient de Torrent

José Gozalvo és l'actual regidor de Medi Ambient de Torrent, és per això que li hem volgut realitzar una entrevista per a conèixer el seu punt de vista sobre el nomenament de València com a capital verda europea 2024.

Com valora aquesta notícia des de la seua posició com a regidor de Medi Ambient de Torrent?

Molt positivament, perquè els valors mediambientals que han donat a València aquest reconeixement, els compartim a Torrent, i perquè, posar l'atenció mediàtica al medi ambient i el que comporta, afavoreix la conscienciació mediambiental de tots els veïns, i en aquest cas de Torrent.

Quins beneficis específics pot portar a Torrent el fet que València siga la Capital Verda Europea 2024?

Caldrà esperar que, una vegada acabat aquest any de capitalitat verda europea, es trauen i es coneixen les conclusions, aportacions i determinacions de tot el seu conjunt, i així, poder a aplicar a Torrent les recomanacions i conclusions més interessants, però siga com siga, segur que tindrem una bona mostra de bones pràctiques i idees per a millorar en aquest àmbit.

De quina manera poden els ciutadans de Torrent participar o beneficiar-se de les iniciatives que es duren a terme a València?

La ciutat de València ha posat en marxa recursos per a difondre esta capitalitat, fent partícips a tots els ciutadans i la societat en aquest esdeveniment, de manera que, en les possibilitats que donen les noves tecnologies, participar i conèixer aquestes activitats és molt més fàcil.

D'altra banda, també voldria destacar que a Torrent, des de fa molts anys, s'organitzen diferents activitats en este àmbit al llarg de l'any, publicidades i difoses per l'Ajuntament, i a les que, des d'ací, convida a tots a participar en elles.

Creu que aquesta designació podria incentivar a Torrent a implementar noves polítiques mediambientals?

Tradicionalment, cada vegada que se celebra una capitalitat verda europea, solen eixir directrius i indicacions mediambientals, que els ajuntaments solem incorporar per a millorar el disseny de les ciutats, cosa que implica a regidories com les de Medi Ambient o Mobilitat, inclús per a canviar la mentalitat de l'administració, i dotar de majors recursos econòmics en els ajuntaments per a polítiques mediambientals.

Creu que en un futur, si augmenta el cens de població a Torrent, podrien optar a aquest reconeixement?

Res es pot descartar, i menys un reconeixement, a més, Torrent és la segona ciutat de la província de València, i si continuem potenciant, de la manera que el fem, els nostres recursos i valors mediambientals, podem posicionar-nos com a una ciutat referent en la qualitat ambiental i en recursos naturals, i perquè no, en un futur optar a aquest reconeixement. Encara que el nostre compromís en aquests valors és el mateix, en reconeixement o no.

Podria esmentar algunes àrees específiques en les quals Torrent podria beneficiar-se directament d'aquesta designació?

En eixe cas, suposaria un gran revulsiu en diferents àrees de gestió, que cada vegada compten en més importància en la gestió pública, com mobilitat, medi ambient o urbanisme, a més d'educació, per a conscienciar a les futures generacions sobre aquest àmbit. Quan una ciutat és capital verda sempre hi ha un abans i un després.

Quines repercussions econòmiques podria tenir aquesta designació per a Torrent?

Esdeveniments d'aquest tipus, generen un impuls per a l'ocupació, sobretot de les àrees econòmiques de serveis, com l'hostaleria. A més, seria també una oportunitat per a impulsar l'ocupació verda, entenent aquesta com les relacionades en jardineria, paisatgisme, sostenibilitat o energia eficient.

Quins espais naturals creu que són els més importants a Torrent?

Torrent és una ciutat molt rica en patrimoni i recursos naturals: el Vedat, la Serra Perenxisa, els barrancs, les diferents fonts i paratges naturals, lligats a un patrimoni hidràulic molt important, l'Hort de Trénor, o paisatges tradicionals com el secà de Torrent, són un exemple, però no més rellevants, que quede clar.

Haurien de crear plans per a la difusió i conservació més rellevants als espais naturals de Torrent?

Actualment, ja existeixen plans per a fer valdre els amplis recursos i patrimoni d'aquest tipus que tenim a Torrent, encara que sempre és poc per a potenciar i defensar aquests.

Un exemple és el Pla Director del sender del Reg Mil·lenari, pel barranc de l'Horteta, en el que es buscava donar a conèixer paratges emblemàtics de Torrent: el Pantà, la Pedrera o el Clot del Bailón.

Però, s'ha de treballar més en la difusió d'aquest sender i el que envolta, així com de la resta d'espais naturals de Torrent.

Finalment, quin missatge li agradaria transmetre als ciutadans de Torrent respecte a esta oportunitat?

El missatge és que una ciutat es pot mesurar en xifres de població, econòmiques, industrials, però també pot mesurar-se i destacar pel valor mediambiental, els recursos i el seu patrimoni natural. I d'això, Torrent també és una gran ciutat.

Pasdoble President Àngel Vilata

Per Beatriz Vilata i Victor Pradillo

Per primera vegada en la nostra falla, tenim el privilegi i l'orgull de tindre un pas doble anomenat Àngel Vilata gràcies a Víctor Pradillo, trompetista de la Unió Musical de Torrent i amic de la família del nostre president, i pare del millor amic de Àngel Vilata Giménez, P.I. de la nostra falla, del passat exercici faller, per la qual cosa els uneix una gran estima i afecte.

Quant li vaig demanar la explicació i el perquè va sorgir la idea d'aquest magnífic pas doble no va dubtar ni un segon a contestar i el primer que em va dir va ser, "perquè son part de la meua família", i tot seguit em dona aquesta explicació:

Una nit d'estiu Juli i Àngel ens digueren que el seu fill Àngel, anava a ser president infantil de la Falla Poble Nou.

Era molt emotiu, perquè per a un faller de cor, com són els Vilata Giménez, poques coses podrien ser tan boniques com ser pare i fill, presidents de la seua comissió.

Fou una nit, com moltes de les que tenim junts, de festa i alegria, i mentre avançava la nit i pujaven els graus no només de calor, li vaig dir a Àngel: "jo, et faré el pasdoble per a la falla".

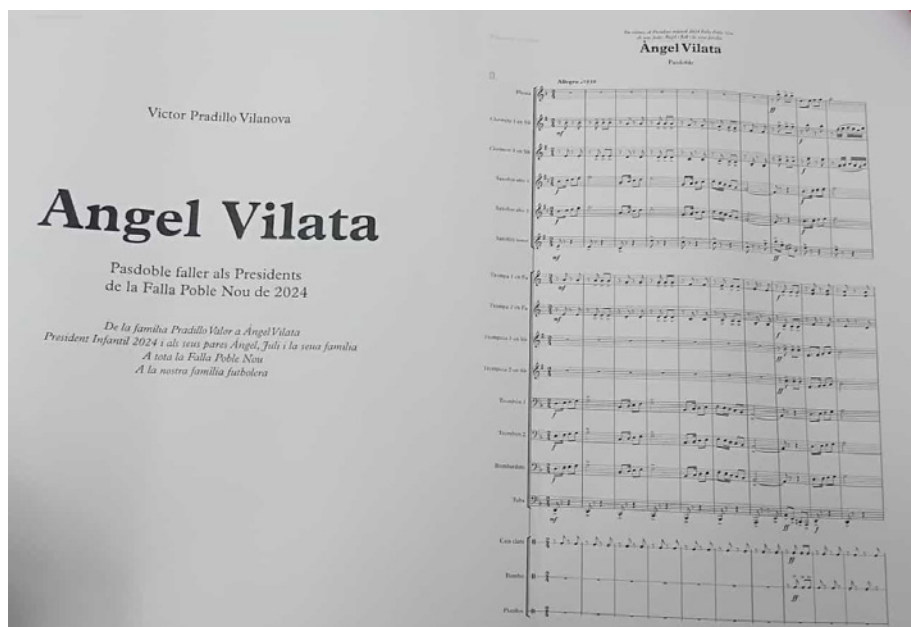
I així ho vaig intentar.

Per a un músic, el regal més gran que es pot fer i la mostra més gran d'estima és música. El detall més bonic, més sumptuós... es fa lleig o es devalua. La música no.

D'ací a cinquanta anys, quan possiblement ja no estiguem molts de nosaltres, un detall haurà passat de moda, la música no.

Els premis, palets... d'un any a altres caduquen, la música no.

Les persones passen, la falla i la música sempre estaran.

El pasdoble, tenia tres idees clares:
 Havia de tindre una melodia bonica
 Havia de tindre una part marxosa. I sobretot, havia de tindre alguna cosa
 que ens recordara sempre els bons moments que hem viscut junts, i d'ací
 el guinye de Camela.

En fi, una melodia feta des de l'estima a la família, i que ens agradaria
 que simbolitzara l'estima de la família Pradillo Valor, a la falla Poble Nou i
 concretament a les famílies Vilata i Giménez, i que la falla l'adoptara com a
 seua.

Des de la comissió de la falla Poble Nou, com la Família Vilata Giménez,
 volem agrair a Víctor, el seu regal, ja que aquest pas doble es quedarà per
 sempre a la nostra comissió com PASDOBLE PRESIDENT ÀNGEL VILATA.

Gràcies Víctor.

* * * * *

Llibret infantil L'ecologia

* * * * *

Realitzat per:
Gemma Raga García

Tots els xiquets i xiquetes amb L'ecologia i el Medi Ambient

Els arbres que tarden en créixer són els que porten millor fruita.
Verd és el color principal del món, i a partir del qual sorgeix la seua bellesa.

Els arbres són l'esforç de la terra per a parlar amb el cel que l'escolta.
En tots els passejos amb la naturalesa un rep molt més del que busca.

Podran tallar totes les flors, però no podran detindre la primavera.

Que ens trobem tan a gust en plena natura prové de què aquesta
no té opinió de nosaltres.

Pluja

Tots els habitants de Riusec passaven la vida mirant al cel. Observaven detingudament els núvols: la seua forma, el seu color, els seus moviments... però els núvols mai es paraven en aquell lloc. Feia anys que no hi plovia. Els rius i les fonts es quedaven sense aigua. El desert avançava ràpidament. El primer dia del mes d'abril va nèixer a Riusec una xiqueta. Els seus pares li van posar un nom ben original: Pluja. Esperaven que d'alguna manera els núvols se'n pogueren sentir agraïts. Esperaven que els núvols tingueren el detall d'obsequiar el poble amb una miqueta de pluja. Però això no va passar: els núvols continuaven sense parar-s'hi, marxaven i s'emportaven l'aigua ben lluny... i les persones que habitaven aquell sec poble continuaven mirant al cel. Mentrestant, Pluja, anava creixent. Era una xiqueta alegre i molt observadora. Tot ho mirava amb uns ulls immensos i plens de calma. Prompte va començar a caminar. Com que encara no plovia, cada dia havia de caminar uns quants kilòmetres amb la seua mare fins a arribar a l'única font del poble que encara tenia aigua. En aquells camins, amb els peus plens de pols, Pluja observava tot el que succeïa al seu voltant i pensava molt. Fins que un dia es va adonar d'un fet molt important: tots els veïns i veïnes de Riusec es passaven el dia mirant cap al cel però ningú es mirava a si mateix. Pluja va pensar que aquesta era una idea que calia compartir, així que es va apropar a un grup de persones. No la van veure, ja que totes miraven cap al cel. ¡Hola! Estic aquí! Hola! –va cridar Pluja, alçant i movent els braços–. Però tots continuaven concentrats, amb els ulls posats al cel. Només una senyora que semblava tindre més de cent anys la va sentir i es va girar per preguntar-li: “Què vols, xiqueta?” Però Pluja no va donar ni una sola resposta. Només va fer preguntes: “No seria millor deixar de mirar els núvols i mirar-nos a nosaltres mateixos? Quines coses fem que facen enfadar els núvols? Podríem canviar alguna cosa per aconseguir que estigueren més contents?”

Ningú va respondre. Pluja va tornar a sa casa, amb el cor ple de desànim, pensant que ningú havia sentit les seues preguntes... Però estava molt equivocada perquè les seues paraules corrien com el vent. Tothom parlava d'aquelles preguntes misterioses. I el més important: tots i totes pensaven. I un a un els veïns i veïnes d'aquell poble van començar a mirar-se a si mateixos. I en aquest precís moment, tot va començar a canviar... L'alcaldeessa va pensar que seria bona idea posar una aixeta a la Font de la Plaça Major, per tal que només sortira aigua quant fora necessari. Les manetes del poble va arreglar el molí per poder aprofitar la força del vent i de l'aigua i així poder moldre el blat, tan necessari per a fer el pa. Els llauradors es van agrupar per construir estructures que s'utilitzarien per recollir l'aigua de la pluja, que després serviria per a regar els seus camps i horts. A l'escola tots els infants tancaven l'aixeta mentre es rentaven les dents. Alguns veïns van instal·lar plaques solars als seus terrats per aprofitar l'energia del sol. Al gimnàs, les dutxes eren molt ràpides i mentre s'ensabonaven, tots tancava l'aixeta. Al restaurant més gran del poble van decidir posar una xicoteta granja amb gallines. Així, tot el que sobrava de preparar les fruites i verdures s'utilitzava per alimentar les gallines. Així es generaven menys residus. I a canvi tenien ous de molt bona qualitat. La resta de residus es van començar a classificar: per un costat, el cartó i

el paper, per un altre, els plàstics, per un altre, el vidre... i va sorgir una empresa de reciclatge que aprofitava tots aquests materials. A les cases, les famílies es dutxaven en lloc de banyar-se i els rentavaixelles i les rentadores només es posaven quan estaven plens. La gent utilitzava les coses, les cuidava i abans de llençar-les a les escombraries i comprar-ne de noves, pensava en formes per reutilitzar-les. Es tractava de donar als objectes una segona vida. Per exemple, abans de llençar unes sabates trencades, es portaven al sabater. La roba que ja no s'utilitzava es donava a altres persones o es portava a mercats d'intercanvi. Molts veïns i veïnes van deixar d'utilitzar el cotxe i utilitzaven la bicicleta per fer trajectes curts, així contaminaven menys i feien exercici. Tots eren petits canvis, petits passos per aprofitar millor l'aigua i els recursos. Es respectava més l'entorn i la natura. I, a poc a poc, aquests xicotets canvis van arribar a aconseguir una gran victòria. Perquè un bon dia els núvols es van parar a Riusec. Semblaven interessats, com si observaren amb atenció tot el que allà succeïa... i s'hi van quedar durant molt temps. A la nit, Pluja parlava amb els seus pares: "Mamà, papà, pense que els núvols estan emocionats, crec que estan plorant, però d'alegria... això potser? Es pot plorar d'alegria? "Perquè dius, això, filla?" –va preguntar plena de curiositat la seua mare. I Pluja va respondre amb un somriure ple de misteri: "Mira per la finestra". Mirant per la finestra es veien les gotes de pluja, transparents, brillants, que queien, rítmicament, a poc a poc, banyant els arbres, les plantes i la terra... Omplint tot l'ambient de vida. Els ocells cantaven i s'ensumava aquesta olor característica a terra banyada, una olor que mai es pot oblidar... Pluja, finalment, va conèixer la pluja i el poble sencer també plorava d'alegria, que és una bonica forma de plorar.

Sara Martínez Huertas

Comprensió lectora:

Què ocorria al poble de Riusec? Per què s'anomenava així?

Per què penses que quan nasqué Pluja li posaren eixe nom?

Qui li va fer cas a Pluja?

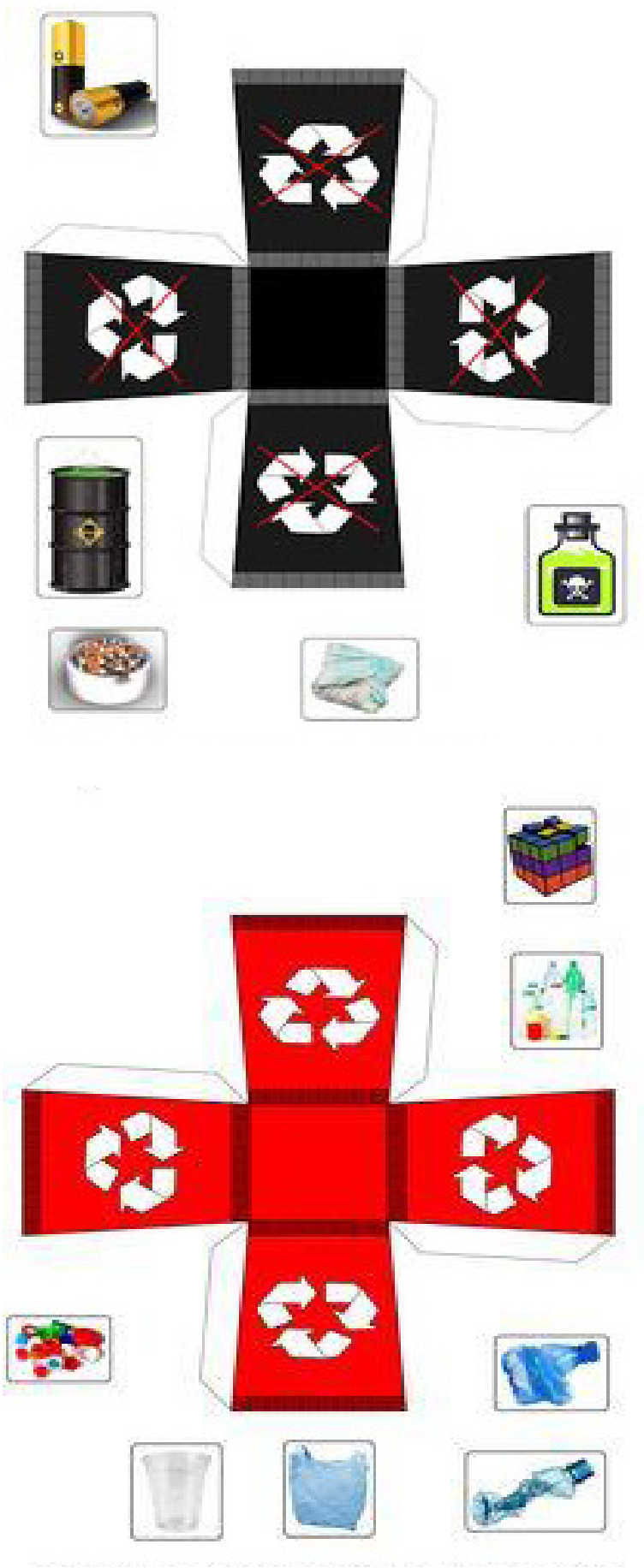
Què va fer el poble per a millorar?

Què va ocórrer quan el poble va començar a ser més ecològic?

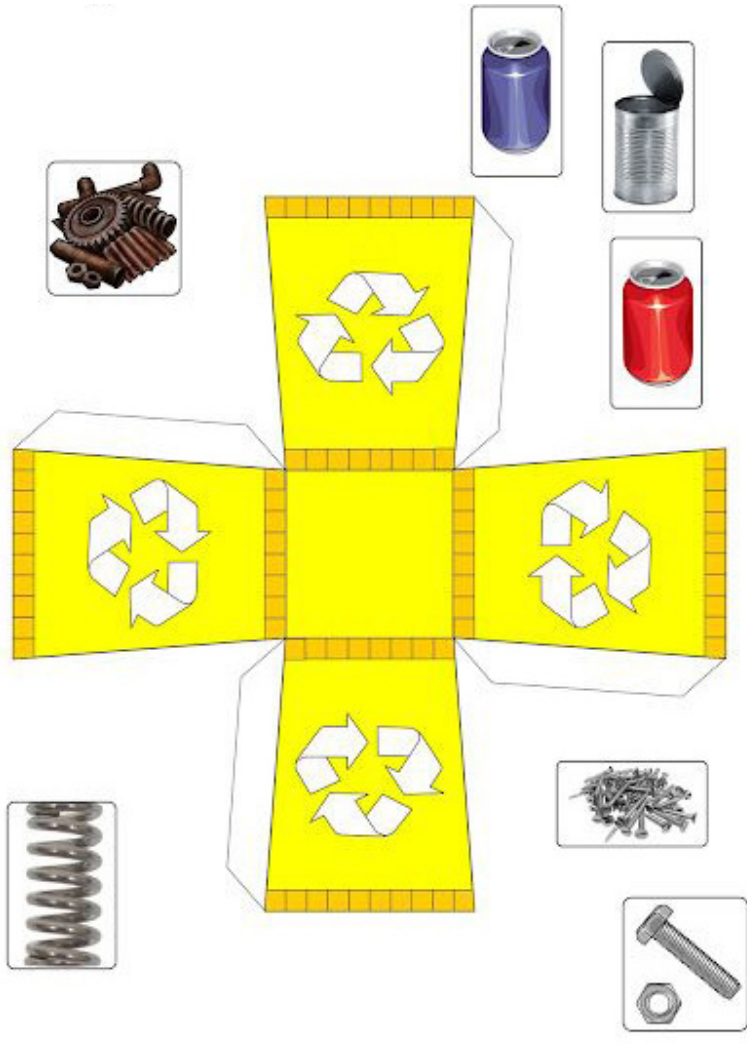
Què hagueres fet tu?

Retalla cadascun dels contenidors del reciclatge i juga a classificar cada residu al seu lloc.

Acoloreix els residus com més t'agrade.

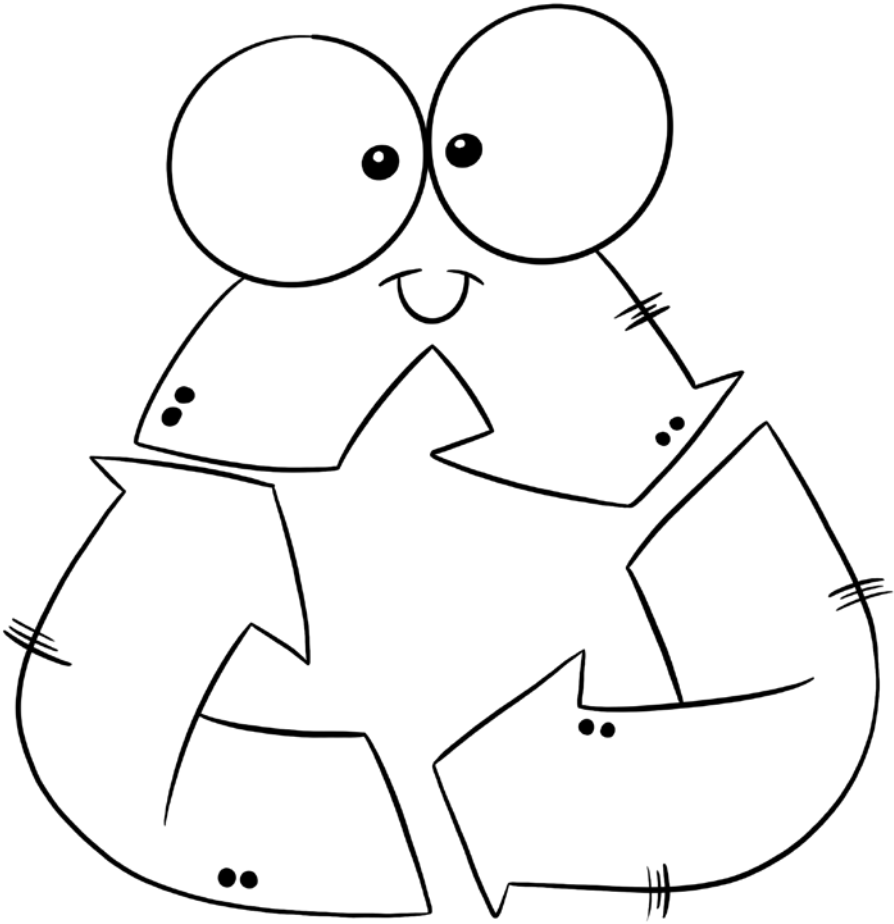
Sopa de lletres

Busca en aquesta sopa de lletres les 10 paraules de baix de la graella

<i>r</i>	<i>e</i>	<i>s</i>	<i>p</i>	<i>e</i>	<i>c</i>	<i>t</i>	<i>e</i>	<i>j</i>	<i>h</i>
<i>j</i>	<i>v</i>	<i>d</i>	<i>a</i>	<i>n</i>	<i>l</i>	<i>k</i>	<i>q</i>	<i>w</i>	<i>s</i>
<i>r</i>	<i>e</i>	<i>c</i>	<i>i</i>	<i>c</i>	<i>l</i>	<i>a</i>	<i>t</i>	<i>g</i>	<i>e</i>
<i>e</i>	<i>x</i>	<i>z</i>	<i>g</i>	<i>w</i>	<i>n</i>	<i>r</i>	<i>a</i>	<i>e</i>	<i>r</i>
<i>s</i>	<i>f</i>	<i>h</i>	<i>o</i>	<i>r</i>	<i>i</i>	<i>u</i>	<i>s</i>	<i>i</i>	<i>b</i>
<i>i</i>	<i>s</i>	<i>p</i>	<i>l</i>	<i>a</i>	<i>n</i>	<i>t</i>	<i>e</i>	<i>s</i>	<i>r</i>
<i>d</i>	<i>g</i>	<i>k</i>	<i>o</i>	ñ	<i>b</i>	<i>a</i>	<i>c</i>	<i>y</i>	<i>a</i>
<i>u</i>	<i>a</i>	<i>i</i>	<i>c</i>	<i>u</i>	<i>o</i>	<i>n</i>	<i>n</i>	<i>y</i>	<i>k</i>
<i>s</i>	<i>i</i>	<i>n</i>	<i>e</i>	<i>t</i>	<i>e</i>	<i>j</i>	<i>a</i>	<i>m</i>	<i>c</i>
<i>c</i>	<i>o</i>	<i>n</i>	<i>t</i>	<i>e</i>	<i>n</i>	<i>i</i>	<i>d</i>	<i>o</i>	<i>r</i>

- Neteja
- Arbres
- Natura
- Ecologia
- Reciclatge
- Rius
- Plantes
- Respecte
- Residus
- Contenidor

Acoloreix

Regles de les 3 ERRES

Reduceix
Reutilitza
Recicla

La gota s'esgota

Material necessari per a jugar:

La imatge de la gota d'aigua.

1 fitxa de diferent color per a cada jugador

1 dau

Més de 2 jugadors

Regles del joc:

Els jugadors tiren els daus en el sentit de l'oca.

Tira el dau i meneja tantes caselles com punts t'han eixit al dau .

La casella 4 i 15 et donen permís per a tirar una altra vegada.

Si caus en les caselles 12 podràs avançar a la casella 31 i tornar a tirar el dau.

Si caus a la casella 7,19 i 39 estaràs 1 partida sense jugar.

Entrada al jardí: És necessari traure els punts justos per a entrar, en el cas que no ho siga, retrocedeix tantes casetes com punts et sobre.

Busca tants dibuixets iguals com t'indica la llegenda.

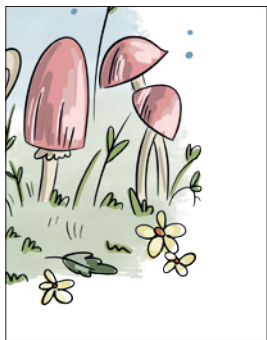

8 10 5 9 7

6 11 4 8 8

3 1 6 10 2

Retalla els quadres i fer el puzle

Uneix els punts des de l'1 al 48 i després
pinta el dibuix

Uneix cadascuna de les deixalles al seu contenidor

Mots encreuats

0				
---	--	--	--	--

Baixa a menjar quan veu un animal mort

*Dos ulls gegants
emig de la nit*

L

Una boca plena de dents amb una aleta darrere

R

C

L

No et banyes al riu Nil
si no vols ser el seu
desdejuni

Penja el seu nu
teu balcó

Animal molt astut. L
agrada menjar
gallines

R

Una font que ix
d'una muntanya
enmig de la mar

El peix més famós de la Comunitat Valenciana

G

refranys

***“Al gos flac,
tot són puces”***

***“En un cau de conills,
el que fan els pares
fan els fills”***

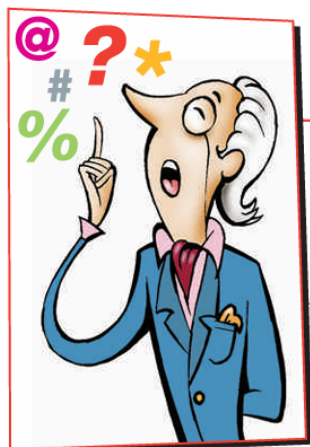
A cartoon illustration of a man and a young boy standing side-by-side. Both are wearing red V-neck sweaters over light blue collared shirts and tan trousers. They both have round glasses and are scratching their heads with their right hands, with motion lines indicating the action. The man on the left has a mustache and a receding hairline, while the boy on the right has a full head of hair. The background is plain white, and the entire illustration is framed by a thick purple border.

refranys

***“Pardal que vola,
a la cassola”***

***“Gos que lladra,
no mossega”***

refranys

***“Qui molt parla,
molt erra”***

***“Qui no vullga pols,
que no vaja a l'era”***

President Infantil de 2025

Jorge Castelló Raga

Fallers, falleres i xiquets de la falla Poble Nou:

Enguany em toca a mi escriure-vos unes paraules dirigint-me a tots vosaltres com a president infantil. Per a mi és un orgull representar a tota la xicalla que formem la comissió infantil i ho intentaré fer el millor possible per a deixar a la falla al lloc que li correspon. Al costat de ma mare, Gemma, i a Àngel, que són els meus companys d'equip aquest any, gaudirem cadascun dels moments importants i de tots els actes, però estic segur que quan més ho farem serà amb tots vosaltres a la setmana fallera, ja que estarem tots junts aprofitant cada despertà, cada esmorzar, cada joc, cada acte o cada nit amb familiaritat i harmonia.

Sols em queda dir-vos que desitge que passem unes falles plenes d'unió, d'alegria i de germanor.

Un abraçada
Jorge

Al President Infantil de 2025

Jorge Castelló Raga

Jorge enguany eres el príncep de la teua volguda falla.
Seràs el primer al cassal, i als més menuts en la festa animaràs.
Des de bolquers eres dolç valencià, i terratrémol que balla.
I quan vages a l'ofrena, en el cor a la teua comissió portaràs.

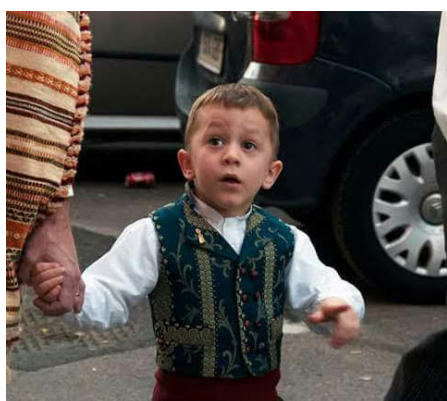
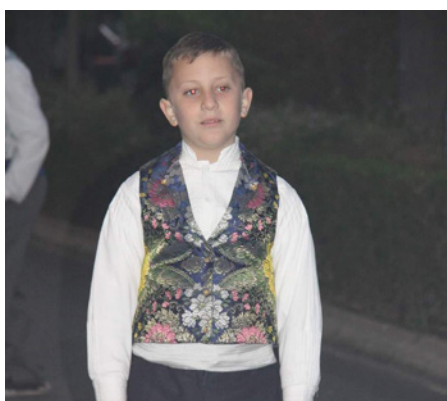
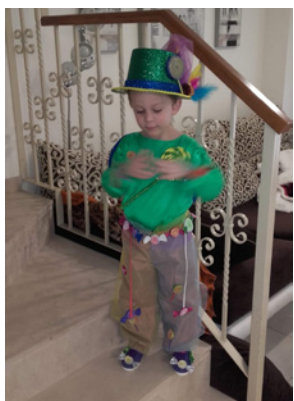
Els xiquets i xiquetes al teu costat faran rialla.
I com a bon faller, el càrrec que ostentes amb orgull el portaràs.
L'emoció mantindràs tot un any per fer contalla.
I gaudeix de cada moment, ja que és un regal que mai oblidaràs.

Que el teu saber estar fomenta la germanor allà on tu vages.
Que les flames de la teua falleta et facen plorar de satisfacció.
I atresora les cendres, perquè elles seran el rècord d'un any d'il·lusió.

Jorge aquest any estàs molt ben acompanyat, pels nostres representants.
Gemma, la nostra fallera major, que és la teua mare i per Àngel, el nostre president.
I com no, el món menut que al teu costat sereu l'alegria de la falla feta realitat.

Agafa una llibreta i escriu tot el que viuràs aquest any, perquè ací és on trobaràs el
gran esperit faller.
Visca el president infantil de la falla poble nou!!
Visquen les falles 2025!!

M. Carmen Gascón Valdecabres

Com vius el teu any com a president Infantil?

Molt bé ja que he fet molts amics i ens divertim a cada acte.

Què va ser el primer que vas pensar quan et van nomenar president Infantil?

Vaig tindre vergonya i nervis per si no ho feia bé.

Quin ha sigut l'acte més emocionant per a tu fins ara?

La presentació.

Com combines l'escola amb les teues responsabilitats com a president Infantil?

Més o menys, més ocupat que de normal, però ho porte tot avant.

Quin ha sigut el moment més especial que has viscut amb la teua comissió infantil?

El berenar.

Què esperes de les pròximes Falles?

Que ens ho passem genial.

Com et prepares per als actes més importants com la presentació o l'Ofrena?

Estic nerviós perquè tot isca bé.

Quin és el teu moment preferit del dia de les Falles?

La cremà.

Què significa per a tu representar els xiquets i xiquetes de la teua Falla?

Un honor perquè és la meua falla d'ençà que n'he nascut.

Tens alguna anècdota divertida d'aquest any que vulgues compartir?

Sí, que li vaig copiar el discurs a ma mare el dia que ens en presentaren.

Com t'ha ajudat la teua família en aquest any tan especial?

Han fet que tot estiga perfecte.

Quin és el teu ninot preferit de la falla infantil?

L'ogre.

Quina és la teua part preferida de la indumentària fallera?

El xupetí.

Quin és el teu paper durant la cremà de la falla infantil?

Encendre la metxa.

Com t'ha influenciat aquest any com a president Infantil? Què has après?

El fet d'estar correctament en cada acte i prendre-m'ho de debò perquè representava a la comissió.

Quin missatge els donaries als xiquets i xiquetes que volen ser presidents Infantils en el futur?

Que premen cada acte i que faces molts amics.

Com ha sigut l'experiència de treballar amb els majors de la comissió?

Molt bona.

T'agradaria continuar en la comissió fallera quan sigues major? Com t'imagines?

Sí que m'agradaria. Fent gran la falla.

Quin és els teus desigs més grans per a les pròximes Falles?

Gaudir dels dies de falles jugant amb els meus amics.

* * * * *

Junta executiva infantil

* * * * *

President:

Jorge Castello Raga

Comptador:

Manuel Blasco Ferrando

Vicepresident 1r:

Angel Vilata Gimenez

Delegada de Festejos:

Belen Toledo Garcia

Secretari:

Aitor Peris Tellez

* * * * *

Comissió infantil

* * * * *

Neizan Madrid Fernandez
David Alonso Cabello
Guillermo Muñoz Carratala
Enzo Herreros Santamaria
Kylan Lara Del Molino
Iker Gonzalez Sanchez
Axel Marcilla Barbero
Eric Botezatu Chulia
Ian Salazar Bermell
Daniel Madrid Fernandez
Joel Roger Mendez
Mateo Sanz Marin
Isco Marcilla Vilata
Mikel Orti Medina
Guillermo Dominguez Paños
Ruben Navarro Ribes
Carlos Castello Raga
Bruno Campos Moreno
Alex Madrid Varea
Marc Herreros Santamaria
Kevin Torrijos Puig
Nando Martinez Vargas
Erik Gonzalez Camara

Marc Caballero Piera
Maximiliano Rodriguez Rodriguez
Eizan Baias Chinesta
Leo Cuartero Garcia
Joan Fuentes Redondo
Angel Ramirez Gonzalez
Angel Gonzalez Sanchez
Adrian Fernandez Rubio
Oscar Campos Rodriguez
Angel Marcilla Moreno
Juan Carlos Orti Ortiz
Arturo Hinarejos Castello
Alejandro Useche Latozefski
Angel Vilata Gimenez
Marcos Campos Rodriguez
Nacho Bermell Martinez
Fran Herrada Camara
Xavi Rocha Lopez
Manuel Blasco Ferrando
Diego Muñoz Gonzalez
Aitor Peris Tellez

* * * * *

Cort d'honor infantil

* * * * *

Fallera Major Eixint
Lola Martinez Marcilla

Lola Paños Alagarda
Georgina Ibañez Garcia
Laia Moreno Mendez
Valentina Vilanova Bonilla
Aisha Ghalbzouri Barrachina
Alba Rino Riquelme
Ainara Madrid Varea
Vega Vilata Moya
Adara Salazar Bermell
Ainara Martinez Vargas
Sheila Serrano Silla
Suhaila Ruiz Arenas
Candela Paños Alagarda
Roser Marti Santamaria
Clara Campos Moreno
Chiara Blasco Ferrando
Maria Martinez Miquel
Ariadna Roger Mendez

Victoria Useche Latozefski
Vega Orti Medina
Valeria Marti Santamaria
Abril Martinez Marcilla
Rocio Gonzalez Camara
Carla Torrijos Puig
Nerea Puig Arjona
Candela Raga Zamora
Cristina Silvestre Navarro
Belen Bermell Martinez
Rocio Vercher Haro
Irene Zamora Requena
Lourdes Gonzalez Baron
Noa Fuentes Redondo
Belen Toledo Garcia
Maria Ballester Fernandez
Aitana Saiz Rincon

* * * * *

Xiquets d'honor

* * * * *

Sofia Dominguez Paños

Gonzalo Viñes Herreros

Acomiadament de la Fallera Major Infantil de 2024

* * * * *

Lola Martínez Marcilla

* * * * *

Benvolguts fallers i falleres de la Falla Poble Nou.

Ha arribat el moment, em toca despedir-me i tancar un cicle. Són molts els sentiments i records que em venen a la memòria, però el que no tinc és sentiment de tristesa, al contrari, estic feliç perquè ja forme part de la història d'aquesta comissió. He pogut gaudir al costat d'Àngel, Rosa i Àngel un any ple d'emocions, rialles, balls, carreres engalanats i un sense fi d'anècdotes. Ha sigut per a mi un plaer i un orgull representar a la meua benvolguda falla, la falla Poble Nou. Des d'aquest llibret m'agradaria donar-vos les GRÀCIES a tots, heveu fet que aquest any siga sense dubte el millor per a mi, el guarde al meu cor per sempre. Vos convida a tots a continuar fent gran aquesta comissió, perquè nosaltres els infants som el futur i #perquejuntsfemfalla# S'acomiada la vostra fallera major infantil 2024.

Lola Martínez i Marcilla.

Falla infantil
falles 2025

* * * * *

L'ecologia

* * * * *

Artista:
Alberto Ortega Valls

L'ECOLOGIA

L'ecologia és una paraula molt gran.

Engloba totes les accions del nostre planeta, entre els éssers vius, les plantes, animals, persones, i el clima del nostre ecosistema.

La falla infantil ens vol conscienciar dels problemes que hi ha en el nostre entorn. Per eixample el canvi climàtic, que és un dels dolors de cap dels més importants. Tots poden reduir el nostre impacte en el món, si cadascú fica el seu granet d'arena. Per això ens proposa idees per una vida més sostenible i amb més recursos naturals...

Reciclar, tancar l'aixeta quan et llaves les dents,
reduir el plàstic ficar la rentadora quan estiga plena.
En poquetes accions, que cadascun pot fer diàriament
protegirem el nostre medi ambient.

Morfeu el déu grec de la nostra falleta que cuida els somnis
de tota la gent, ens ensenya a través dels nostres xiquets,
bones accions per a tindre un futur de somni fet realitat.

En cada somni d'un xiquet que veiem en la falleta, hi ha un problema diferent del qual, tindrem la seua ajuda, pel problema solucionar.

Així anirem recordant o aprenent que podem fer,
en cada situació similar que ens sorgisca, en el nostre dia a dia.
¿A qui no li agradaria viure un somni en un planeta fantàstic?

Doncs amb l'ajuda de tots xicotets i grans, a poquet a poquet el somni es pot fer realitat.

El remat central de la nostra falla “Morfeu”

Una vegada hi havia fa molts anys, en un bosc molt lluny, molt lluny,
vivía un vellet anomenat Morfeu.

Morfeu era un déu grec que baixa de l'Olimp per a cuidar els somnis de tots els xiquets.

A Morfeu no li agradava que els xiquets tingueren malsons
i sempre els ficava somnis d'alegria per a fer-los sentir millor.
Per a ell els xiquets eren totes alegries, música i diversió,
Perquè no podia sentir plorar a cap nadó.

La seua il·lusió era viure en el bosc i cuidar de les flors,
dels arbres i també dels animals en perill d'extinció.
La naturalesa per a ell era vida, i quan sentia que la maltractaven,
Tirant residus i pegant-li foc es posava trist i plorava molt.

Així que va pensar en ajudar el planeta, per mitjà dels somnis dels xiquets.
Doncs tindrien un futur més sostenible i millor.
Ja que tot el que fem en el dia a dia, té un impacte que afecta el nostre entorn.

Va tindre una idea, quan fora l'hora de dormir,
I els xiquets entraren en el son de Morfeu,
ell deixaria el missatge en els somnis,
Així aprendrien a respectar el medi ambient entre jocs.

Reciclant en contenidors, serien de colors, perquè foren més vistosos i alegrara el son.
En el blau es ficaria el cartó, en el groc el plàstic, en el verd el cristall, en el gris tot
el que no es pot reciclar en els altres.
I en el marró material orgànic, residus del menjar, que amb ells es pot fer compost
per al camp.

En altres sons els xiquets, estarien en merenders naturals, menjant i jugant.
Després arreplegarien i deixarien tot ben net,
per poder tornar un altra vegada allí a jugar.
Així a poquet a poquet als xiquets, se les inculcaria cuidar la nostra terra, serien
millors persones, tindríem més recursos naturals,
i també cuidarien els nostres animals.

Escena primera “la xiqueta en l’hort”

En la primera escena veiem una xiqueta,
ella està regant, tot el que té plantat al seu hort,
però s’ha adonat compte que han eixit cucs.
Que s’estan menjant tot el que ella té plantat.
En la cara pensativa la xiqueta està imaginant com el podrà arreglar.

Ella a soles no podrà fer res, necessita l’ajuda d’algú més,
¿Qui la podrà ajudar en aquesta tasca tan important?
Puix no es vol quedar sense el seu hortet tan bonic.
La tristor d’ella s’ha apoderat en mirar tot el que allí ha trobat.

La gent ja no cuida el nostre medi i tira el fem ha on li dona la gana.
Per culpa de la brutícia està tot el camp ple de cucs.
Botelles, borses, aliments en mal estat, oli, petroli
i moltes coses més hi ha, si no pares de buscar, de segur que una altra cosa trauràs.

La xiqueta està plorant, perquè hui, s’ha trobat, en el seu camp,
borses de plàstic, que la gent ha tirat.
Ajuda demana a Morfeu, perquè en els somnis intente inculcar,
Bons hàbits a totes les persones a menuts i grans.

Per poder contribuir a protegir el nostre entorn, i poder conscienciar a la gent per
a tindre un futur, ecosostenible i sense perill d’extinció.

Morfeu es va comprometre de tot el cor a ella ajudar,
I va ficar mans a l’obra i en els somnis entrar.

Convertiria els somnis en font d’inspiració, perquè cadascun fique de la seua voluntat.
Perquè les noves generacions puguin gaudir,
D’aquest món més sostenible i meravellós.

Segona escena "l'ogre i el xiquet"

Són les nou de la nit, cal anar-se'n a descansar, que demà al colatge cal anar.
El xiquet tanca els ulls i comença a somiar.

En el somni ix un ogre que fins a ell va caminant.
El xiquet s'espanta i vol eixir a córrer sense parar.
L'ogre el crida, no te'n vages!.
Només vull la teua ajuda demanar.
Doncs el xiquet el va escoltar.

Estava jo en el meu castell i vaig sentir molt de soroll.
Isquí a veure que, passava allí fora en el bosc.
Hi havia un conillet dins d'una llanda i només es veia mig cos.
Eren residus que havien deixat,
les persones que allí el dia havien passat.

Els animallets del bosc han anat a menjar, i aquest conillet s'ha quedat atrapat.
Jo no puc traure'l d'ací perquè tinc molt grosses les mans.
¿Pots traure'l tu d'ací?
¿Em pots ajudar?
Clar que si diu el xiquet i jo d'aquí el trauré.

Allà va anar el xiquet a veure el conillet, i d'eixa maldita trampa el tragué.
El conillet li dona les gràcies, i a la seua madriguera, se'n va corrent per amagar-se.
L'ogre i el xiquet arpleguen els residus, i en una borsa els tiren al fem.
Ara ja no hi ha perill, ja està tot net.
Caldrà posar cartells, perquè ja no tiren fem mai més.

L'ogre molt agraït, li dona les gràcies, ja eres el meu amic!
Quan t'adormes si tu vols, pots vindre al meu castell.
Posarem cartells per tot el bosc, demanant que per favor,
es respecte el nostre entorn.

Tercera escena “un xiquet científic”

En aquest somni es veu un xiquet, amb els braços endavant va caminant i que va tan summament adormit,
que passeja somnàmbul per l'habitació d'un gran centre d'investigació on fan tota classe d'anàlisis i proves als animals perquè han estat molt malalts i a punt de morir per la contaminació del seu hàbitat.

Està somiant que va darrere d'una granota, que ha eixit tota espantà.

¿Què li passarà a la granota?

Es pregunta el xiquet. ¿No voldrà que la cure?

De sobte ix un esquirol i es fica davant d'ell, i Li demana que per favor el cure primer a ell, que es troba molt malaltet, li fa mal la panxa per l'aigua en mal estat que es begué.

L'aigua està molt bruta on l'esquirol beu i farà que tot li faci mal,
puix unes persones que per allí passaven, molta brutícia en una basseteta han tirat.
El déu Morfeu entremig del son,
un missatge al xiquet li ha donat, que ajude a tots els animals
que per la mala acció de les persones farà es troben malalts.

Mentre va el xiquet la bassa netejant,
L'esquirol darrere d'ell va, per ací i per allà, llavors ell es troba millor,
jja Li ha curat! I també l'està ajudant.
Una borsa de fem ja han arplegat, i acabant la faena només queda recalcar,

S'ha d'aprendre a ser responsables, des dels xicotets fins als grans, perquè el nostre planeta hem de cuidar.
Tot el que es fa contra la natura contribueix al canvi climàtic,
i posa en perill la biodiversitat.

El medi ambient necessita la nostra ajuda, per la seguretat,
de la salut tant de les persones com dels animals.
A tots ens agrada tindre un món de somni, però fet realitat.
Aquest és el missatge de Morfeu que al xiquet li ha donat.

Himne a Torrent

José Ortí Soriano, música.
Jesús Huguet Pascual, lletra.

Conjugats passat esperança,
El Ràfol, el Mas, el Vedat,
reviscolen l'esforç d'una terra
regada amb sudor llaura de mans.

Units férem de la pedra verd,
gents ambicions conjugàrem.

Sobre el barranc escrivirem la història
que de Cabrera a la Torre reeix,
i bastírem els anhels d'un poble
que futur sens límit a l'home ofereix.

Units férem de la pedra verd,
gents ambicions conjugàrem.

Davallarem al pretèrit, traurem
dels avantpassats els espers cercats,
que Torrent els ofrena en imatge
de conquesta tenaç per vigor constant.

Units férem de la pedra verd,
gents ambicions conjugàrem.

Tota l'Horta, mà a mà, forma anell
que dansa envoltant l'essència del poble,
i esclata fulgent en un crit vibrant:
Honor als seus hòmens

VISCA TORRENT!
VISCA TORRENT!

Himne a la Comunitat Valenciana

José Serrano Simeón, música.
Maximilià Thous Orts, lletra.

Per ofrenar noves glòries a Espanya
tots a una veu, germans vingau.
Ja en el taller en el camp remoregen
càntics d'amor, himnes de pau!

Pas a la Regió
que avança en marxa triomfal!

Per a Tu la vega envia
la riquesa que atresora
i és la veu de l'aigua càntic d'alegria
acordat al ritme de guitarra mora.

Paladins de l'Art t'ofrenen
ses victòries gegantines;
i als teus peus, Sultana, tons jardins estenen
un tapís de murta de roses fines.

Brinden fruites daurades
els paradisos de les riberes,
pengen les arracades
baix les arcades de les palmeres.

Sona la veu amada
i en potentíssim, vibrant ressò,
notes de nostra albada
canten les glòries de la Regió.

Valencians: en peu alcem-se.
que nostra veu
la llum salude
d'un sol novell.

Per a ofrenar noves glòries a Espanya
tots a una veu, germans vingau.
Ja en el taller en el camp remoregen
càntics d'amor, himnes de pau!

Flamege en l'aire
nostra Senyera!
Glòria a la Pàtria!
Visca València!

VISCA! VISCA! VISCA!

Recursos per a l'accessibilitat de persones amb diversitat funcional a les falles: Pictogrames.

Autor pictogrames: Sergio Palao

Procedència: <http://catedu.es/arasaac/> Llicència: CC (BY-NC SA) Autora:

Laura Sahuquillo Martínez

Blog AULA PLANETA TEA <https://planetateaaula.blogspot.com>

Falla

Fallera

Faller

Mascletà

Petard

Focs d'artifici

Ofrena

Flors

Cremà

Recursos per a l'accessibilitat de persones amb diversitat funcional a les falles: Pictogrames.

Amb aquest espai, des de la nostra comissió, volem fer difusió dels diferents pictogrames que podem trobar per a fer accessible a les falles a les persones amb diversitat funcional.

Foc

Música

Casal

Brusa

Mocador

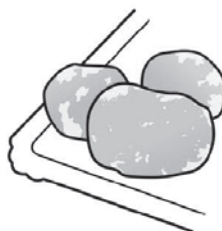
Peineta

Xocolata

Xurros

Bunyols

Programa de festes

Dissabte 22 de febrer

CRIDA:

A les 18.00 h concentració al casal per arregar als nostres representants i acudir tots junts a la Plaça Major on tindrà lloc L'acte de la "CRIDA" per donar oficialitat al començament de les nostres Falles.

Diumenge 23 de febrer

CAVALCADA INFANTIL

La cavalcada començarà a les 10.30,

Dissabte 1 de març

CAVALCADA MAJOR

La cavalcada començarà a les 19.00 h

Divendres 7 de març

MUNTATGE DE CARPA

Durant la vespra estarem al carrer del casal per al muntatge de la carpa.

Dissabte 8 de març

SOPAR EN HONOR A LA NOSTRA FALLERA MAJOR

Sopar homenatge a la nostra fallera Gemma Raga i Garcia, i en acabar farem l'entrega de recompenses.

Diumenge 9 de març

DIA INFANTIL.

A les 11.00 tindrem el tradicional matinal, amb Castells inflables i un quint i tapa amb música per a gaudir tots junts.

Divendres 14 de març

A les 18.00 tindrem berenat ofert pel nostre president infantil Jorge Castello i Raga per a tots els xiquets de la comissió i entrega de recompenses infantils.

Dissabte 15 de març

SOPAR DE LA PLANTA

Estarem muntant els nostres monuments fallers des de la vespra, i entre monument, i monument la nostra falla ens convidarà sopar a tots els fallers.

Diumenge 16 de març

1R DIA DE FALLES

DESPERTA

A les 8:30 tots al casal per a despertar a tot el barri amb l'olor de pólvora i amb la nostra xaranga A VOREM, i per finalitzar desdejunarem a càrrec dels nostres representants.

ESMORZAR a càrrec d'un dels nostres representants.

TRASLLAT

A les 18.00 h acompanyarem a la comissió germana "Falla Barri Cotxera" en el trasllat de la nostra Mare de Déu dels Desemparats.

En acabar de desvestir-nos tots al casal per a sopar i gaudir de la nit.

Dilluns 17 de març

2N DIA DE FALLES

DESPERTA

A les 8:00 tots al casal per a despertar a tot el barri amb l'olor de pólvora i amb la nostra xaranga A VOREM, i per finalitzar desdejunarem a càrrec dels nostres representants.

ESMORZAR a càrrec d'un dels nostres representants.

En acabar tots junts anirem a la replega dels nostres premis.

OFRENA

A les 17.00 h tots al nostre casal per a replegar a les nostres falleres majors, per poder fer la desfilada fins a arribar a la nostra verge. En acabar de desvestir-nos tots al casal per a sopar i gaudir de la nit.

Dimarts 18 de març

3R DIA DE FALLES

DESPERTA

A les 8:00 tots al casal per a despertar a tot el barri amb l'olor de pólvora i amb la nostra xaranga A VOREM, i per finalitzar desdejunarem a càrrec dels nostres representants.

ESMORZAR a càrrec d'un dels nostres representants.

CERCAVILES

En acabar d'esmorzar, tindrem passacarrers pels carrers de la ciutat acompanyats per la nostra xaranga A VOREM, seguidament anirem a veure la mascletà oferida per l'Ajuntament de Torrent.

DINAR

La falla convida a dinar a tots els fallers, al nostre casal.

SOPAR

Tots al casal per a sopar i gaudir de la nit.

Dimecres 19 de març

4T DIA DE FALLES

DESPERTA

A les 8:00 tots al casal per a despertar a tot el barri amb l'olor de pólvora i amb la nostra xaranga A VOREM, i per finalitzar desdejunarem a càrrec dels nostres representants.

ESMORZAR a càrrec d'un dels nostres representants.

GLOBOTÀ

Cap al mig dia tindrem la tradicional globotà infantil.

DINAR

Dinarem tots junts al voltant de la nostra falla, les típiques "PAELLES DE SANT JOSEP"

BERENAR

Xocolata i jocs al Carrer per als infants de la nostra comissió.

CREMA

A les 20.00 h cremarem el nostre monument infantil.

A les 22.00 h cremarem el nostre monument Major, per a donar Pas a un nou exercici faller.

NOTA IMPORTANT: QUALESVOL MODIFICACIÓ, O CANVI HO COMUNICAREM EN LES XARXES SOCIALS, GRUPS DE WHATSAPP I AL TAULER D'ANUNCIS DE LA FALLA!

* * * * *

EMPRESSES I

COL·LABORADORS

* * * * *

Les Falles són més
que una festa,
són **un sentiment.**

 Percent
SERVICIOS INMOBILIARIOS

*Líderes en la
venta inmobiliaria*

www.percent servicios.com

SAHUQUILLO

Carrer Benemèrita Guàrdia Civil 17 Baix · 46900 Torrent

Telèfon: 96 155 04 70 / 645 47 31 60

Transport inclòs

ALDIESPORT

Artículos para fallas

*trofeos, bandas y pergaminos
banderas y estandartes
cubrebalcones, pañuelos y polares*

Maestro Sanchis almiñano, 8
Telf. 96 155 65 11

622.131.786

aldiesport@aldiesport.com

46900 TORRENT
(Valencia)

RESTAURANTE MASÍA DE LAS ESTRELLAS

En el restaurant Masía de las Estrellas creen la teua experiència a mesura gràcies als seus diferents menjadors (La Cambreta, El Mirador, privat Pompeya i Hoyo 10).

A més la carta presenta als arrossos com a protagonistes principals, combinant la cuina tradicional valenciana amb la cuina mediterrània contemporània per a sorprendre i delectar als millors paladars.

| Camí Santa Ana
Paiporta S/N
Catarroja (València)

| Reserves
96 044 22 00
96 044 22 00

ANIVERSARIO
MADERSAN

Bones Falles!

Més que una festa, un sentiment.

www.madersan.com

Venda exclusiva a professionals

S&C

www.syctienda.com

ESPECIALISTES EN MODA JOVE I VAQUERS

Avinguda al Vedat, 77, 46900 Torrent - València

Segueix-nos
syctorrente

Instagram

Telèfon:
96 118 06 16

S&C torrente

FORN - BOLLERIA

Germans RAMÍREZ

Especialitat en:
Pa de Poble i
Pastes casolanes

Carrer Jesús, 1
Carrer Tirant lo Blanch, 34

.....
Telèfon: 96 156 17 87
46900 Torrent (València)

#SEMPREAMBLATRADICIÓ

#SEMPREALTEUCOSTAT

Carnisseria i xarcuteria

Bonillo y Reme

Telèfon i Fax: 96 156 72 40

Carrer de l'Arxipreste Vicente Mengod, 31 · 46900 Torrent (València)

Llenyes i serradures Nuñez S. L.

Reciclatge de fusta

Núm. de gestor 661/V/RNP/CV - B46621926

Carretera Mas del jutge, 54-1 · 46900 TORRENT (València)

Telèfon: 96 155 99 62 - Mòbil: 608 86 88 99

**Especialistes
en disseny i
impressió de
llibrets de falla.**

Crida'ns!

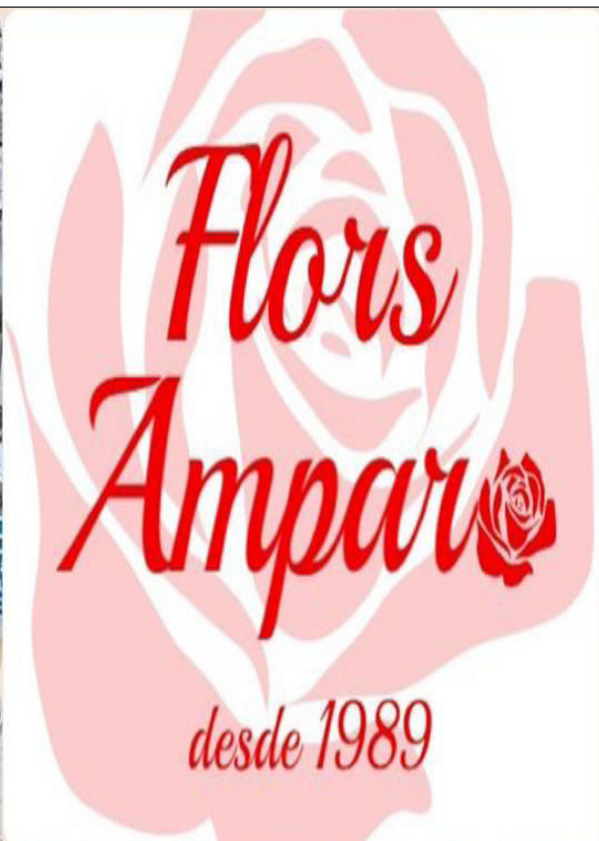
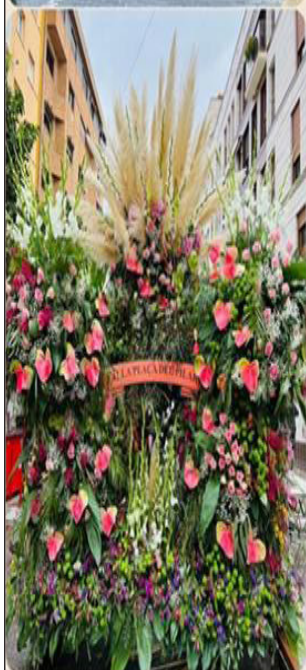

info@samarucsg.es

Tel: 657 44 88 64

www.samarucsg.es

[https://
www.facebook.com/
flors.amparo](https://www.facebook.com/flors.amparo)

Carrer Mont-Sió 18A/
Carrer Albocasser 28
Torrent
664473912

AVES TORRENT, S.L.

Ctra. Masía del Juez, 32
46900 TORRENT (Valencia)
isabel@avestorrent.com

T. 96 155 03 06

T. 96 155 02 58 (Cont.Autom)

636 973 295

Mecànica, i
Maquinària Agrícola

Talleres Guzmán MJS

P. I. JAUME I, - C/. Catadau, 9

Tel. 96 178 21 91

46450 Benifaió (Valencia)

tallersguzman@gmail.com

La Casita Azul

Zapateria Infantil

960723790

Avd. Al Vedat 139. 46900 Torrent

Zapatería La Casita Azul

Casa Conchin

*Comidas
Caseras*

*Pollos
Asados*

Direcciones:

Casa Conchin I

Pedidos

C/ CONSTITUCIÓN, 15 BAJO

96 195 05 45 / 637 595 273

Casa Conchin II

Pedidos

C/ MORALETES, 4 BAJO

96 005 96 89 / 665 257 597

Casa Conchin III

Pedidos

C/ ALBOCASSER, 14 BAJO

96 071 65 76 / 691 398 732

DISFRUTA DE LAS FALLAS CON UNA GRAN VARIEDAD EN TAPAS Y BOCADILLOS

CONSULTA NUESTROS MENÚS ESPECIALES

Bar Hermanos López - Desde 1979
C/ Valentín Planells 18, Torrent
Reservas: 96 155 92 71

la llar!
ESPAI CONFORTABLE

Loteria La Ermita, S.L.

Administración de Loterías N° 1

3er PREMIO SORTEO NIÑO 2020

Ramón y Cajal, 33

46900 TORRENT (Valencia)

Teléfono 96 155 07 70

info@loterialaermita.com

Admón de loterías N° 1 La Ermita

Loteria La Ermita

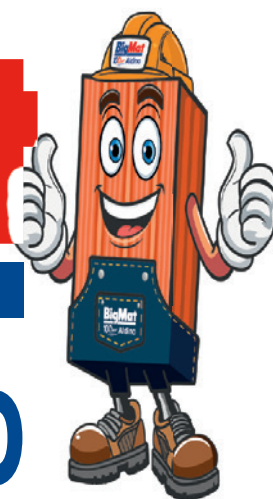

658 337 356

www.loterialaermita.com

BigMat

100 *Años* Aldino
Construyendo
juntos

COCINAS

PINTURA Y
DECORACIÓN

PISCINAS

PROTECCIÓN
LABORAL

FERRETERIA

AZULEJOS

CALEFACCIÓN

PUERTAS Y
VENTANAS

DUCHA
Y BAÑO

TABIQUERÍA
EN SECO

C/ Llibrers, nº4

P. I. Mas del Jutge - 46900 TORRENT (Valencia)

Tel. 96 155 52 11 - Fax 96 157 40 58

info@aldino.com - **www.aldino.com**

RUBÉN GARCÍA

Peluqueros

Padre Méndez 51 bajo
46900 TORRENT - Valencia
960 43 90 91

CAMP DE TIR PENYA ROTJA

ALMUERZOS POPULARES

Tel :607220525 —617796525

MORDISCO

Arroces - Tapas - Pastas
Guisos - Pollos Asados - Bocadillos
Paellas por encargo - Mariscos
pescados y mucho mas....

Especialidad en Arroces

Cocinamos Por ti

C/.Flay Antonio Panes n3
TORRENT

Tel. 96 062 91 90

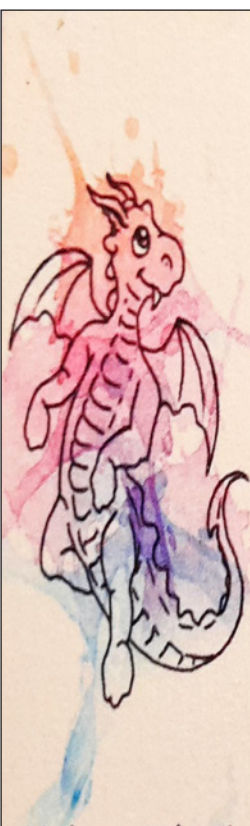
COMIDAS PARA LLEVAR

Born...

**URBAN
EVENTS**

enjoy it!

NARAN

CARROZAS

www.narancarrozas.com

Naiara Arándiga

667 969 028 // 654 417 250

Carretera Real de Madrid, 13, Beniparrell.

FALLAS 2025

Año tras año, comprometidos contigo.
Comprometidos con lo nuestro.

The logo is displayed on a large black banner mounted on a white wall in a garage. The banner features the letters 'EBM' in a large, bold, white sans-serif font, with the word 'RACING' in a smaller, white sans-serif font directly below it. The garage floor is polished concrete, and several cars are visible in the background, including a dark blue BMW M3 and a red hatchback. A car is also elevated on a lift to the right.

EBM RACING

TALLER DE REPARACIÓN DE AUTOMÓVILES

- Especialistas en BMW M.
- Diagnóstico y Reparación de vehículos.
- Preparación de vehículos para competición.

C/ Racó d'Ademús, 11
(46970 Alaquàs, Valencia)

(+34) 611 67 32 56

The logo consists of the letters 'EBM' in a large, bold, black sans-serif font, with the word 'RACING' in a smaller, black sans-serif font directly below it.

EBM
RACING

Compra a Torrent!

El racó a Granell
Alimentació a Granell
Avinguda Al Vedat, 141 baix
Telèfon: 653 833 829

El teu mosset
Alimentació en general
Carrer Germanies, 47

La cabanya
Tenda d'alimentació
Carrer Font de Sant Lluís. 15
Telèfon: 96 062 06 01

Mels noranta reines
Especialistes en diverses mels
Carrer Pintor Renau, 11

Licors Virgili
Especialistes en begudes
Carrer Verge de la Pau, 56
Telèfon: 96 156 14 67

Carn de cavall J. J. Sanz
Especialistes en carn de cavall
Carrer Pintor Renau, 9
Telèfon: 96 155 59 27

Llegums Andreu Llustre
Gran varietat en llegums
Carrer Fra Lluís Amigó, 19
Telèfon: 96 155 19 83

Salaons i fruits secs Barona
Encomanes per *whatsapp*
Carrer Baviera, 2-3
Telèfon: 607 93 61 98

Fill de Marieta
Fruites i verdures
Carrer Baviera 2-21
Telèfon: 669 77 05 42

Fruites de l'hort
Fruites i verdures
Carrer Primat Pla i Daniel, 13
Telèfon: 600 20 71 73

Fruites El Vedat
Especialistes en Fruites i verdures
Plaça Amèrica, 8 baix

Fruites i verdures Empar
Varietat en fruites i verdures
Carrer Baviera 2-13
Telèfon: 667 63 87 75

Verdures Paradís
Gran varietat en fruites
Carrer Pare Méndez, 104
Telèfon: 695 13 25 64

Fruiteria Fàtima
Fruites i verdures
Carrer Pare Méndez, 86
Telèfon: 96 155 82 08

Alimentació fresc i verd
Fruites i verdures
Carrer Fra Lluís Amigó, 39
Telèfon: 679 36 62 39

Fruites de l'horta Xelo
Fruites i verdures
Carrer Ramon i Cajal, 24
Telèfon: 655 51 10 78

L'horta de Tonet
Fruites i verdures
Carrer Gómez Ferrer, 36

Andreu M. forn de pa
Pa i pastisseria
Carrer Hernández Malillos, 31
Telèfon: 96 156 32 49

Compra a Torrent!

Forn pastisseria l'Ermita
Varietat en pa
Carrer Ramon i Cajal, 48
Telèfon: 661 116 160

Forn Germans Gascó
Especialistes en pa de poble
Carrer Santa Anna, 18
Telèfon: 96 155 95 67

Forn les delícies
Pa i pastissos
Carrer Sant Diumenge, 32
Telèfon: 96 321 49 41

Forn pastisseria Germans Ramírez
Pa i pastissos
Carrer Jesús, 1
Telèfon: 634 57 78 80

Forn pastisseria Xenillet
Pa i pastisseria
Carrer Xenillet, 10
Telèfon: 654 41 87 94

FornAVINGUDA
Pa i pastisseria
Carrer Tirant lo blanc, 34 baix
Telèfon: 96 156 17 87

Forn Germans Vilanova
Pa i pastisseria
Carrer Creu Roja, 2
Telèfon: 96 155 94 65

Forn La Foietà
Pa i Pastisseria
Carrer Pare Méndez, 62
Telèfon: 96 155 18 38

Forn la Plana
Pa i Pastisseria
Carrer la Plana, 1

Forn Montoro
Pa i pastisseria
Carrer Dominical, 24
Telèfon: 96 155 66 13

Forn Sant Ramonw
Pa i Pastisseria
Carrer València, 4

Pastisseria La Plaça
Pastisseria
Avinguda Al Vedat, 180
Telèfon: 605 65 71 35

Pastisseria El Capritx
Pa i pastisseria
Carrer Seül, 88, 1 baix
Telèfon: 619 52 50 49

Pastisseria Olímpica
Pastisseria
Avinguda Olímpica, 52 baix
Telèfon: 660 02 36 51

Tot per a tots, Maria
Pa i pastisseria
Carrer Pintor Ribera, 23
Telèfon: 678 68 16 20

L'Espai verd
Drogueria ecosotenible
Carrer Francesc Tàrraga, 1
Telèfon: 651 05 50 51

Pintures el Molí
Pintures
Carrer Músic José Ortí Soriano, 24
Telèfon: 96 109 66 01

Torrenatura veterinària
Clínica veterinària
Carrer Sant Cristòfol, 19
Telèfon: 96 155 11 08

Compra a Torrent!

Adrimar Art Floral
Floristeria
Carrer Exèrcit Espanyol, 9
Telèfon: 96 155 20 13

Blanca Floristes
Floristeria
Avinguda Al Vedat, 129
Telèfon: 96 064 27 08

Floristeria La Plaça
Flors
Plaça Major, 12 baix
Telèfon: 96 155 00 51

Flors Torrent
Floristeria
Avinguda Al Vedat, 1

El gosset content
Perruqueria canina
Carrer 25 d'Abril, 8

El Teu lloc
Bar – Cafeteria
Carrer Marquesat, 16 baix
Telèfon: 96 109 80 59

Bar Quatre germans
Entrepans
Carrer V. de la Soledat, 20
Telèfon: 673 85 45 05

Farigola i Menta
Restaurant
Carrer Pare Méndez, 34 baix
Telèfon: 96 117 72 58

Bar Germanies
Bar i Cafeteria
Carrer Germanies, 51
Telèfon: 96 377 10 07

Bar L'Estació
Entrepans
Carrer Sant Nicolau, 1 baix
Telèfon: 96 155 71 63

La Plaça
Restaurant
Plaça Major, 8 baix
Telèfon: 96 156 24 01

La Tasca
Tapes variades
Carrer Pare Méndez, 67 baix
Telèfon: 692 43 97 51

Els Germans
Tapes i entrepans
Carrer Constitució, 49
Telèfon: 96 021 55 16

El Rellotge
Bar – Cafeteria
Carrer Vicent Pallardó 103
Telèfon: 96 108 97 63

Gelateries artesanes Llinares
Gelats i orxates
Plaça Llibertat, 1
Telèfon: 651 69 96 92

Orxata la Torrentina
Orxateria
Carre Pare Méndez, 23
Telèfon: 96 321 24 66

Al Punt
Menjars per a portar
Carrer P. Genaro Palau, 12
Telèfon: 96 001 48 78

El bon paladar
Menjars per a portar
plaça de la Llibertat, 5 baix
Telèfon: 96 156 71 20

El racó de l'arròs
Menjar per a portar
Carrer Pare Méndez, 126

Compra a Torrent!

La iaia
Menjars per a portar
Plaça Sant Jaume, 2
Telèfon: 96 156 61 61

Menjat i fet
Menjar per a portar
Carrer Pare Méndez, 162
Telèfon: 96 129 17 03

Molt de gust
Menjar per a portar
Carrer Sant Fermí, 20 baix
Telèfon: 647 26 29 53

Pollastres torrats La Pilarica
Carrer Saragossa, 33
Telèfon: 96 155 66 55

Pollastres Abelard
Pollastres torrats
Carrer Sant Pere Alcàntera, 4
Telèfon: 96 155 24 93

Pollastres a l'ast J. Ruiz
Pollastres a l'ast
Carrer Gómez Ferrer, 46
Telèfon: 96 155 15 87

Rossejat la Pepica
Menjars per a portar
Carrer Sant Valerià, 29 baix
Telèfon: 96 158 00 56

Balcó del Vedat
Restaurant
Avinguda Sant Llorenç, 98

Entre amics
Restaurant
Carrer Pare Méndez, 144
Telèfon: 96 006 01 34

Casa El Chesús
Restaurant
Carrer Gómez Ferrer, 104
Telèfon: 96 157 14 52

El Perelló
Restaurant
Carrer el Perelló, 88

Casa Agustí
Restaurant
Carrer Gómez Ferrer, 17
Telèfon: 96 155 55 26

El Ball de Torrent
Restaurant
Carrer Gómez Ferrer, 17

La Torreta 1988
Restaurant
Avinguda San Llorenç, 90
Telèfon: 96 070 20 91

Casa Lluïset
Restaurant
Plaça Major, 15
Telèfon: 96 157 45 28

Els Tarongers
Restaurant
Carrer Calderes, 6
Telèfon: 96 158 00 24

La Barraca
Restaurant
Pl. Pedro Iturralde Ochoa, 11

La casa Vella
Restaurant
Carrer Jutge Àngel Querol, 8
Telèfon: 617 19 43 09

La Figuera
Restaurant
Centre comercial Toll i l'alberca
Telèfon: 96 155 10 54

Compra a Torrent!

La Font de Sant Lluís
Restaurant
Carrer núm. 2 nucli 25, 99 baix
Telèfon: 622 02 80 03

Somni cuina de mercat
Restaurant
Avinguda Barcelona, 92, 3
Telèfon: 96 021 92 74

Basar Colón
Regals i basar
Carrer Sagra, 20
Telèfon: 605 65 50 21

Basar Torrent
Regals i basar
Carrer Constitució, 56

Preus
Regals i basar
Carrer Pare Méndez, 97
Telèfon: 622 49 42 99

Tenda multipreu
Regals i basar
Carrer Pare Méndez, 1

Electricitat Querubin
Electricitat
Carre Camí Reial, 89
Telèfon: 96 156 61 84

Instal·lacions i subministraments elèctrics GM
Electricitat
Carrer Verge de la Pau, 7 baix
Telèfon: 96 155 05 04

Instal·lacions el. Torrent
Electricitat
Carrer Verge del Puig, 3 baix
Telèfon: 96 129 26 49

El Clau avinguda
Ferreteria
Avinguda al Vedat, 24

Ferreteria Jove
Ferreteria
Carrer Camí Reial, 102 baix
Telèfon: 96 108 02 77

Fusteria José Navarro Andres
Fusteria
Carrer Fra Lluís Amigó, 30
Telèfon: 96 156 09 56

* * * * *

La falla Poble Nou de Torrent vol agrair
a tots els anunciants i els col·laboradors
el seu compromís amb la cultura,
especialment amb la nostra comissió.
Tots ells fan possible aquesta publicació.
Gràcies

Alaquàs	Benifaió		Chera
Albal		Beniparrell	Cheste
Albalat de la Ribera	Bétera		Xirivella
Alborache		Bugarra	Chiva
	Alcàsser	Buñol	Dos Aguas
I'Alcúdia		Calles	Favara
	Aldaia	Camporrobles	Fortaleny
Alfafar		Carlet	Fuenterrobles
	Alfarb	Catadau	Gestalgar
Algemesí		Catarroja	Godelleta
	Alginet	Caudete de las	Guadassuar
Alhaurín de la Torre	Fuentes		Letur
	Almussafes	Corbera	Llíria
Alzira		Quart de Poblet	Loriguilla
	Benetússer	Cullera	Llocnou de la Corona

Llaurí		Real	Turís	
	Llombai	Requena		Utiel
Macastre		Riba-roja de Túria	València	
	Manises	Riola		Faitanar
Massanassa		Sedaví	La Torre	
	Mira	Siete Aguas		Forn d'Alcedo
Mislata		Silla	Castellar-Oliveral	
	Montserrat	Sinarcas		Pinedo
Montroi/Montroy	Paiporta	Sot de Chera	El Saler	
Paterna		Sueca	El Palmar	El Perellonet
	Pedralba	Tavernes de la		Vilamarxant
Picanya		Valldigna	Yátova	
	Picassent		Benicull de Xúquer	
Polinyà de Xúquer		Torrent		